

T.C.

**ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARININ
KÜLTÜREL UNSURLAR AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI:
GAZİ TÖMER A1- YEDİ İKLİM A1- ANAHTAR A1 ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EMEL ESEN

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Esin YAĞMUR ŞAHİN

ÇANAKKALE – 2025

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARININ
KÜLTÜREL UNSURLAR AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI: GAZİ TÖMER
A1- YEDİ İKLİM A1- ANAHTAR A1 ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Emel ESEN

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Esin YAĞMUR ŞAHİN

ÇANAKKALE – 2025

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Emel ESEN tarafından Doç. Dr. Esin YAĞMUR ŞAHİN danışmanlığında hazırlanan ve **29/11/2024** tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan “**Yabancılar için Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarının Kültürel Unsurlar Açısından Karşılaştırılması: Gazi TÖMER A1- Yedi İklim A1- Anahtar A1 Örneği**” başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü **Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı**’nda **Yüksek Lisans Tezi** olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Doç. Dr. Esin YAĞMUR ŞAHİN (Danışman)

.....

Doç. Dr. Funda ÖRGE YAŞAR

.....

Prof. Dr. Mehmet Nuri KARDAŞ

.....

Tez No : 10702629

Tez Savunma Tarihi : 29/11/2024

Doç. Dr. Melis ULU DOĞRU
Enstitü Müdürü

.../.../2024

ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarımı kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

(İmza)

Emel ESEN

29/11/2024

TEŞEKKÜR

Bu tezin gerçekleŐtirilmesinde, çalışmam boyunca benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen saygı değer danışman hocam Doç. Dr. Esin YAğMUR ŞAHİN'e, çalışma sũresince tũm zorlukları benimle gũęũsleyen anneme ve babama, hayatımın her evresinde bana destek olan kardeŐime sonsuz teŐekkũrlerimi sunarım.

Emel ESEN

anakkale,
Ağustos 2024

ÖZET

YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARININ KÜLTÜREL UNSURLAR AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI: GAZİ TÖMER A1- YEDİ İKLİM A1- ANAHTAR A1 ÖRNEĞİ

Emel ESEN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Esin YAĞMUR ŞAHİN

29/11/2024,131

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında son yıllarda akademik olarak önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Türkçeyi öğrenmek isteyen yabancıların sayısı arttıkça yeni ders kitapları hazırlanmaktadır. Ders kitapları dil öğretiminde en önemli araçlar arasında yer almakta ve ders kitapları aracılığıyla kültürel değerlerin aktarılması, uzman bir heyet tarafından hazırlanan öğretim programlarında önerilmektedir.

Çalışmanın amacı, Türkçe öğretiminde kullanılan “Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabı, Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1, Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1” olmak üzere üç farklı ders kitabında yer alan Türk kültür unsurlarını tespit etmektir. Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizinin kullanıldığı bu araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında kullanılan üç farklı ders kitabındaki kültürel unsurlar incelenip içerik analiziyle sınıflandırılarak kültürel unsurlar tablosu oluşturulmuş ve kitaptaki her kelime ve cümle, oluşturulan tablo doğrultusunda ilgili kültürel unsurla eşleştirilmiştir. Ardından yeni bir tablo oluşturulmuş, ilgili kültürel unsurun hangi kitabın hangi sayfasında ve hangi cümlesinde olduğu gösterilmiştir. Son aşamada ise her bir kitap incelendikten sonra kitapta yer alan kültürel unsurların dağılımına yer verilmiştir. Değerlendirme aşamasında ise incelenen kitapta var olan kültürel unsurların dağılımının dengeli yapıya yapılmadığıyla ilgili tespitler yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlardan hareketle bu alanda çalışan ve çalışmak isteyen kitap yazarlarına, öğrencilere ve araştırmacılara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Ders Kitapları, Kültürel Unsurlar

ABSTRACT

COMPARISON OF TURKISH LANGUAGE TEACHING TEXTBOOKS FOR FOREIGNERS IN TERMS OF CULTURAL ELEMENTS: GAZİ TÖMER A1- SEVEN CLIMATES A1- KEY A1 EXAMPLE

Emel ESEN

Çanakkale Onsekiz Mart University

School of Graduate Studies

Master's Thesis of the Department of Turkish and Social Sciences Education

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Esin Yağmur ŞAHİN

29/11/2024,131

There have been significant academic developments in the field of teaching Turkish as a foreign language in recent years. As the number of foreigners who want to learn Turkish increases, new textbooks are being prepared. Textbooks are among the most important tools in language teaching, and the transfer of cultural values through textbooks is recommended in the teaching programs prepared by an expert committee.

The aim of the study is to determine the Turkish cultural elements in three different textbooks used in teaching Turkish: “Gazi TÖMER Turkish for Foreigners A1 Basic Level Textbook, Yedi İklim Turkish Yunus Emre Institute Turkish Teaching Set Textbook A1, Key Turkish for Foreigners Textbook A1”. In this research, where document analysis was used as a qualitative data analysis method, the cultural elements in three different textbooks used in teaching Turkish as a foreign language were examined and classified with content analysis to create a table of cultural elements, and each word and sentence in the book was matched with the relevant cultural element in line with the table created. Then, a new table was created, and it was shown on which page and in which sentence of which book the relevant cultural element was. In the last stage, after each book was examined, the distribution of cultural elements in the book was given. In the evaluation phase, determinations were made regarding whether the distribution of cultural elements in the book under review was balanced. Based on the results obtained from the research, suggestions were made for book writers, students and researchers who work or want to work in this field.

Keywords: Teaching Turkish, Teaching Turkish as a Foreign Language, Textbooks, Cultural Elements.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

JÜRİ ONAY SAYFASI.....	i
ETİK BEYAN	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
SİMGELER ve KISALTMALAR.....	xi
TABLolar DİZİNİ.....	xii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1

1.1. Problem Durumu	5
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	7
1.3. Sınırlılıklar.....	8

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

9

2.1. Kavramsal Çerçeve.....	9
2.1.1. Ana Dil	9
2.1.2. Ana Dili	9
2.1.3. Yabancı Dil	10
2.1.4. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi	10
2.1.5. Somut Olmayan Kültürel Miras	10
2.1.6. Kültür Aktarımı	10
2.1.7. Ölçme ve Değerlendirme	11
2.1.8. Ders Kitabı	11
2.1.9. Çalışma Kitabı.....	11
2.2. Kültür.....	12
2.2.1. Kaynak Kültür	14
2.2.2. Hedef Kültür.....	15

2.2.3. Kültür Unsurları Nelerdir?	15
2.2.4. Kültürün Bazı Özellikleri ve İşlevleri	15
2.2.5. Kültürel Farkındalık.....	18
2.3. Dil- Kültür İlişkisi	18
2.3.1. Türk Dili	19
2.3.2. Modern Türkçe dönemi.....	20
2.3.3. Türk Kültürü.....	21
2.3.4. Yabancı Dil.....	22
2.4. Yabancı Dil Öğretiminde Kültür Aktarımı.....	22
2.5. Yazılı Olmayan Kültürel Miras	24
2.6. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kültürel Miras.....	28
2.7. Yabancı Dil Öğretiminde Kültür Aktarımında Önemli Unsurlar.....	30
2.8. Yabancı Dil Öğretim Kitapları Nasıl Olmalı?	32
2.9. Yabancı Dil Öğretiminin Kişiyeye Kazandırdıkları.....	36

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ/MATERYAL ve YÖNTEM 39

3.1. Yöntem	37
3.2. Araştırma Materyali.....	37
3.3. Evren ve Örneklem.....	37
3.4. Veri Toplama Süreci.....	38
3.5. Veri Toplama Aracı	39
3.6. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	40

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI 44

4.1. Bulgular	42
4.2. Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabı.....	42
4.3. Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1	59
4.4. Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1	89

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER 119

5.1 Tartışma.....	120
-------------------	-----

KAYNAKÇA 123

SİMGELER ve KISALTMALAR

TDK	Türk Dil Kurumu
TTK	Türk Tarih Kurumu
TÖMER	Türkçe Öğretim Merkezi
SOKÜM	Somut Olmayan Kültürel Miras
TÜBA	Türkiye Bilimler Akademisi

TABLULAR DİZİNİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1	İncelenen Ders Kitapları	39
Tablo 2	Kültürel Unsurlar Tablosu	40
Tablo 3	Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Unsurlar	43
Tablo 4	Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1'de Yer Alan Kültürel Unsurlar	60
Tablo 5	Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1'de Yer Alan Kültürel Unsurlar	90

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Günümüzde dünya çapında bir göç hareketi yaşanmaktadır. Özellikle Ortadoğu’da yaşanan savaşlar dolayısıyla Türkiye de yoğun göçler almıştır. Hem yaşanan göçler hem de halihazırda var olan ve gelişerek artan öğrenci değişimi programları ve ayrıca gelişen şartlar dolayısıyla ülkemize gelen yabancı uyruklu öğrenci sayısında yaşanan artış da dil öğrenme zorunluluğunu beraberinde getirmiştir (Karataş ve Ayyıldız, 2021: 479).

Dil, en önemli iletişim aracıdır. Bir toplumun varlığını sürdürmesi için dilini koruması gerekmektedir. Dilini koruyabilmesinin şartlarından biri de kültürünü korumasıdır. Kültür ise, tarihsel gelişme süresince bir toplumun yarattığı bütün maddi ve manevi değerler ve bunları yaratmada ve sonraki nesillere aktarmada kullanılan, insanın doğal ve sosyal çevresine egemen oluşunu gösteren araçların bütünüdür (Besli, 2012: 401-411). Kültürü antropolojik çerçevede tanımlamak istersek de: “Toplumu oluşturan insanların düşünüş ve yaşam biçimidir.” demek mümkündür. Yabancı dil öğrenim sürecinde dil ve kültür birbirinden ayrılmaz unsurlar olarak karşımıza çıkar. Kramsch (1993: 1)’a göre “yabancı dil öğretiminde kültür, konuşma, dinleme, yazma, okuma dışında kabul edilebilecek beşinci bir beceri değildir. Aksine, kültür etkili ve anlamlı bir iletişim yeterliğine sahip olmak için dil öğrenimi sürecinin başından sonuna kadar içindedir. Jiang (2000: 332)’in da dediği gibi: “Dilin göndermeleri, kültürde var olan varlıklar, olaylar, durumlar, süreçler, özellikler ve ilişkilerdir; bunlara ister tek tek kelimelerle ister deyimlerle değinilsin. Dil ve kültür arasında her zaman etkileşimli bir etki vardır: ikisi birbiri olmadan var olamaz. Canlı bir organizma oluşturmak için birleşirler.” Dolayısıyla hedef dili iyi öğrenebilmek için o dile ait kültürel unsurları iyi bilmek de gerekmektedir. Hatta hedef dile ait kültür, öğrenci tarafından ne kadar ilgi duyulan, merak edilen olur ve bu vesileyle öğrenilirse, dili öğrenme de o ölçüde hızlı ve kalıcı olmaktadır. Kültür, bu yönüyle hedef dili öğrenmede motivasyonu etkileyen unsurlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Kültür, dilin nasıl doğduğundan, kökeninden başlayarak ait olduğu toplumda kazandığı anlam değerine, hangi duygu ve düşünceyi içerdiğine kadar tüm bu unsurları içine alır. “Genel anlamda ele alındığında kültürün iki boyutu vardır. Birincisi topluma ait olan sanat eserleri, edebiyat, günlük yaşamla ilgili unsurları kapsar. İkincisi ise o toplum üyelerince paylaşılan davranış biçimi ve inançları, düşünme şekli gibi kavramları içerir. Diğer bir ifadeyle kültür, geniş bir taban tarafından

paylaşılan düşünce ve değerlerin doğru veya yanlış olduğunun bilinçli veya bilinçsiz olarak fark edilebilmesidir.” (Çakır, 2011: 190). Güvenç (2002:14-15) de dilin ait olduğu toplumun düşünce biçimini yansıttığını dile getirir. Nitekim bazı toplumlarda bir kelime ya da kelime gurubunun taşıdığı anlam bir başka toplumda farklı bir anlama gelecek şekilde kullanılabilir. Hatta bu durum aynı dilin lehçeleri arasında dahi görülebilmektedir. Bu nedenle Chastain (1988: 297–312), “Kültür” dendiğinde akla gelen ilk şeyin “toplum” olduğunu söyler. İster yazılı ister sözlü kültürden bahsedilsin, aslında her zaman bir toplumdaki bahsedilmektedir.

Yabancı dil öğreticilerinin de öğrencilerinin de tecrübe ettiği gibi “Dil öğrenen kişinin yabancı dilde öğrendiği her yeni sözcük, anladığı her yeni cümle, çözebildiği her yeni metin, onun zihninde o dili konuşan kişilerle ve o kişilerin yaşadığı dünyayla ilgili yeni düşünceler, yeni imgeler oluşmasını sağlar” (Tapan, 1990: 55). Dolayısıyla okul dönemlerimizde bize İngilizce öğretmeye çalışan öğretmenlerimizin daima söyledikleri fakat muhtemelen bunun nasıl olacağıyla ilgili fikir sahibi olmadıkları için uygulamasını yapamadıkları kültür aktarımı bizi bir İngiliz gibi düşündüremiyor ve biz de İngilizceyi bir türlü öğrenemiyorduk. Yabancı dil öğretimine ilişkin araştırma yapan pek çok bilim insanından biri olan Kramsch (1993:1), konuya ilişkin tespitlerini şöyle dile getirmiştir: “Şurası unutulmamalıdır: etkili bir iletişimin olabilmesi için anlamak, anlamak için de dilini öğrendiğimiz veya konuştuğumuz tarafın yerine kendimizi koymamız gerekmektedir.” Çünkü bir Türk gibi düşünebilmek için Türk kültürünü, İngiliz gibi düşünebilmek için de İngiliz kültürünü bilmeye, en azından tanımaya yönelik motivasyonun oluşabilmesi için temas kurmaya, o kültüre mensup kişinin yerine kendimizi koyabilmeye ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle dil öğreticilerinin temel materyallerinin başında gelen ders kitaplarının ve öğretme, pekiştirme ya da değerlendirme amaçlı etkinliklerin kültür unsurları içermesi elzemdir. Ayrıca kitaplarda yer alan bu unsurlarla ilgili olarak Byram ve Risager (1999: 93) şu ifadeleri kullanır: “kültür bağlamında tarih, günlük yaşam ve rutinler, alışveriş, yiyecek-içecek, gençlik kültürü (moda, müzik vb.), okul ve eğitim, coğrafya, aile yaşantısı, sosyal şartlar, festivaller, gelenek-görenekler, iş hayatı, turizm ve seyahat gibi konuların işlenmesi ve yabancı dil öğrenenlere öğretilmesi gerekmektedir.” Bunu yaparken de öğrencilerin yaşlarına, toplumsal ve kişisel hassasiyetlerine, işlerine, dil seviyelerine uygun metinler seçmek, etkinlikler oluşturmak ve uygulamanın önemli olduğunu ifade eden Peck (1998:268), öğrencilere düşen görevi: “Öğrenciler de işe dilini öğrenmeye çalıştıkları

insanların nasıl konuştuklarını öğrenmeden önce onların ne hissettiklerini, nasıl yaşadıklarını, nelere üzüldüklerini, neleri yemekten hoşlandıklarını da öğrenmeye çalışmalılar.” şeklinde açıklamıştır.

Alyılmaz (2010: 728-749)’ın da söylediği gibi “Türkçe öğrenmek isteyen hedef kitlelerin uyukları, ana dilleri, lehçeleri, yaşları, öğrenme stilleri, amaçları, görevleri; onlarla ilgili olarak hazırlanan kitaplar (ders kitapları, konuşma kılavuzları, sözlükler), eğitsel materyaller, eğitim öğretim sırasında uygulanacak yöntem ve teknikler başarıyı önemli ölçüde etkilemektedir.” İşte bunların yanında kültür aktarımı öğreticileri ve öğrencileri başarıya ulaştırmada anahtar özelliği taşımaktadır. Bu nedenle kültür unsurlarının Türkçe öğretimine nasıl aktarılacağı da Yabancılara Türkçe Öğretimi alanında var olan sorunlardan birisi olmuştur. Brooks (1986:124)’a göre ise yabancı dil öğretiminde öğrenciye sunulması gereken bazı kültürel unsurlar şunlardır:

- “Selamlaşma, vedalaşma, arkadaşlar arası konuşmalar, yeni bir kişiyi tanıştırma.
- Karşılıklı konuşmalarda yaşa, cinsiyete, yakınlık derecesine, sosyal statüye, resmiyete göre kullanılacak söz ve kalıplar.
- Hedef dili öğrenirken yapılabilecek muhtelif hatalar ve bu hataların hedef kültürde yaratacağı etkiler,
 - Söylenmemesi gereken sözcükler ve sorulmaması gereken sorular.
 - Gelenekler, efsaneler, hikâyeler, oyunlar, müzik, telefon konuşmaları.
 - Mektup yazma.
 - Birini davet etme, randevu verme, saatler.
 - Yemek yeme ve içme alışkanlıkları.
 - İklim şartları, ulaşım, trafik vb.”

Elbette tüm bunlar öğrencilerin dil seviyelerine uygun cümle kalıpları ve kelimelerle kitaplarda yer bulmalıdır. Ayrıca kültürel unsurlar öğrencilerde misyonerlik gibi algılanacak düzeyde ele alınmamalıdır. Özellikle A1 düzeyinde daha evrensel konulardan başlayarak Türk kültürüne doğru gidilmeli ve bu ele alınacak kültürel öğeler arasında da mutlaka bir sıra gözetilmelidir. Örneğin kalıp halinde kullanılan birleşik fiiller, deyimler, ikilemeler ve mecazlar kullanım sıklığına göre seçilmeli ve öğrencinin seviyesine uygun

şekilde kullanılmalıdır.

Kültür aktarımına ilişkin önemli tespitleri olan Tomalin ve Stempleski (1993: 89)'ye göre kültür öğelerinin ders ortamına aktarılma amaçları şunlardır:

- “Öğrencilerin her insanın davranışında kültürün etkisi olduğunu anlamalarına yardımcı olmak.
- Öğrencilerin yaş, cinsiyet, sosyal sınıf gibi değişkenlerin insanların konuşmalarında ve davranışlarında etkisi olduğunu anlamalarına yardımcı olmak.
- Öğrencilerin hedef kültürdeki ortak durumlarda gösterilen ortak davranışların farkına varmalarına yardımcı olmak.
- Öğrencilerin bazı sözcük ve cümlelerin, kültürün bir sonucu olarak, hep aynı biçimde birbiri ardına geldiğinin farkına varmalarına yardımcı olmak.
- Öğrencilerin hedef kültürle ilgili genellemeleri nesnel gözle değerlendirmelerine yardımcı olmak.
- Öğrencilerin hedef kültürle ilgili bilgi toplama becerilerinin gelişmesine yardımcı olmak.
- Öğrencilerde hedef kültürle ilgili merak uyandırmak ve onların o kültürdeki insanlara empati duymalarını sağlamak.”

Bu amaçları gerçekleştirmek ve böylece hedef dili daha zevkli ve daha iyi öğretmek amacıyla hazırlanmış kitaplarda ve kültür aktarımı amaçlı sınıf içi ya da dışı etkinliklerde Dunnett, Dubin ve Lezberg (1986:157-160)'e göre dikkat edilmesi gereken birtakım hususlar vardır. Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür:

- “Ders izlencesi hazırlanırken kültürel öğelerin aktarımına da tıpkı dilbilgisi ve sözcük öğretiminde olduğu gibi birincil derecede önem verilmelidir.
- Yabancı dil dersleri kültürel öğelerin aktarımını etkin kılacak zamanı sağlayacak biçimde düzenlenmeli ya da bu aktarım için ayrı dersler oluşturulmalıdır.
- Kültür konusu öğretmen yetiştirme programlarında özel olarak vurgulanmalıdır.
- Öğretmenler ders kitaplarını seçerken kültürel öğelerin başarılı bir biçimde verilip verilmediğini iyice incelemelidir.”

Bu hususlara dikkat edildiği takdirde öğrencilerin elde edeceği kazanımları Okur ve Keskin (2013: 1626) şu şekilde sıralamışlardır:

- Öğrenci kendi yaşantısından farklı bir yaşantı tarzını öğrenmek isteyecek, bu da derse güdülenmesini ve ilgi göstermesini kolaylaştıracaktır.
- Kendi kültürüyle yeni kültürü karşılaştıran öğrenci kendi kültürüne daha inceleyici bir gözle bakacak ve daha önce fark etmediği noktaları keşfedebilecektir.
- Dilin asıl amacı olan bildirişim sağlanacak ve daha da önemlisi hedef dili konuşan kişi ile ana dili olarak konuşan kişiler arasındaki bildirişimde empati duyma becerisi gelişmiş olan öğrenci yanlış anlamalarla karşı karşıya kalmayacaktır.

Bu nedenle bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çıkarılan ders kitaplarının içerikleri oldukça önemlidir. Bu nedenle yapılacak araştırma için en çok kullanılan ders kitaplarından “Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabı ve Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1”, bunun yanı sıra henüz üzerinde bu konuyla ilgili herhangi bir çalışma yapılmamış olan “Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1” ders kitabı seçilmiştir. Literatür incelendiğinde ders kitapları arasında kültürel unsurlar açısından bir karşılaştırma yapılmamış olması araştırmayı hem özgün hem de önemli kılmaktadır.

1.1. Problem Durumu

Dil ve kültür kavramları iç içe geçmiş kavramlardır. Yabancı dil öğrenirken hedef dilin kültürünü öğrenmek, dil öğretim sürecini kolaylaştıracaktır. Hedef dilin kültür öğelerinden bağımsız şekilde yalnızca dilbilgisi ile dil öğrenmek de dil öğrenmeyi zorlaştıracaktır.

Dil ve kültür unsurlarını değerlendiren Tapan'a göre (1990: 315): “dil bize bir toplumun yaşayışını, gelenek ve göreneklerini, davranış biçimlerini, değer yargılarını, sanatını, bilimini, inançlarını, alışkanlıklarını yansıtır; bir toplumun kültürünün aynasıdır dil. Kültürel değerler dil vasıtasıyla anlam kazanır, söze dökülür ve toplumlara ya da kuşaktan kuşağa aktarılır. Bu açıdan düşünüldüğü takdirde bir dili bilmek demek o dilin ait olduğu kültürü de bilmek demektir. Çünkü bir dil sadece kelime ve dil bilgisi yapılarından oluşmaz;

dil o dilin ait olduğu kültürle bir bütündür ve dil ile kültür birbirinden ayrılamaz.”

Öğrenilen dile ait kültürel bilgi eksikliğinin olması, dil öğretimini zorlaştırmaktadır. Kültürel bilgi eksikliği, yabancı dil öğreniminin yzeyssel kalmasına sebep olmaktadır. Ülkemizde son dönemde oldukça fazla gündeme gelen okul öncesi dönemden yükseköğretim sonrası döneme kadar yabancı dil ğretimi ve öğrenimi üzerine alışan Can ve Can (2014: 43-63), uygulamalara göre gerek birinci yabancı dil ğretimi ve öğreniminin gerekse ikinci dil ğretimi ve öğreniminin istenilen yeterlikte olmadığını tespit etmiştir. Ders kitapları incelendiğinde yabancı dil ğretiminde yalnızca dil bilgisi, sözcük ğretimi, konuşma ve yazma eğitimi üzerinde durulduğunun tespitini yapan Bayraktar (2015: 2), yabancı dil öğretiminin asıl amacının “kültürlerarası iletişim yetisi” kazandırmak olduğunun altını çizer. Benzer fikre sahip olan İşan (2017:126-134) da, yabancı dilin dil bilgisi kurallarından ziyade bir toplumun içine aldığı tüm verilerle birlikte oluşan kültürüyle ve bu kültür aktarımı aracılığıyla öğrenileceğini savunur. Yabancı dil ğretiminde kültür aktarımı yaparken öğrenimin daha da kolaylaşması açısından hedef dilin kültürel kodları önemli hale gelmektedir. Bu konuda önemli tespitlere sahip olan iek (2024:24) bu düşünceye dayalı olarak şunları dile getirmiştir: “...yabancı dil öğrenirken hedef dilin kültürel kodlarına hkim olmak gerekmektedir. Öğrenci tarafından, farklı kültürdeki kişilerle iletişim kurarken kodların bilinmemesi yanlış anlaşılmalara sebep olarak iletişimin oluşmasını engellemektedir. Bu durum hedef dile ait önyargı oluşmasına sebep olabilir”.

“Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabı, Yedi İklım Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe ğretim Seti Ders Kitabı A1 ve Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1 ders kitaplarının kültürel unsurlar açısından farkları nelerdir?” sorusu, bu çalışmanın temel problem cümlesini oluştırmaktadır.

Araştırmada bu problem cümlesinden hareketle şu alt problemlerin cevapları aranacaktır:

1. Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabında kullanılan kültürel unsurlar nelerdir?
2. Yedi İklım Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe ğretim Seti Ders Kitabı A1’de kullanılan kültürel unsurlar nelerdir?

3. Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1’de kullanılan kültürel unsurlar nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırma için yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanından üç kitap seçilmiştir. Bu kitaplar Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabı, Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1, Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1 ders kitapları olarak belirlenmiştir. Araştırmanın amacı da “Türkçe öğretiminde kullanılan Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabı, Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1, Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1’de yer alan Türk kültür unsurlarını tespit etmektir.”

Yabancılar Türkçe öğretimi, gelişmekte olan bir alandır. Dünyada Türkçenin konuşuru çok olan dillerden biri olması ve Türkiye’nin ekonomik, kültürel, siyasi durumu, Türkçenin dünya dilleri arasında öne çıkmasını sağlamıştır (Gök, 2015:1). Buna dünyayı saran yoğun göç dalgasında ülkemizin çok sayıda sığınmacıya ev sahipliğini de eklemek gerekirse Türkçenin yabancılar öğretiminin her zamankinden çok daha önemli hale geldiğini söylemek mümkündür.

Dil öğretiminde kültürel aktarım, hedef dilin doğru ve kolay öğrenilebilmesi için çok önemlidir. Ders kitapları ise Türkçe öğretiminde en çok kullanılan materyallerdendir. Ders kitaplarında kültürel unsurlara, misyonerlik algısı oluşturmayacak oranda yer verilmesi ise öğretimin kalitesini artıracak gibi Türkçenin öğrenilmesini de kolaylaştıracaktır. Bu nedenle derslerde kullanılmak üzere ders kitabı seçilirken kültürel unsurlar açısından zengin olan kaynağın tercih edilmesi, nitelikli bir Türkçe öğrenimi için daha doğru bir seçim olacaktır.

Bu nedenle çalışmada, incelemeye alınan kitaplarda yer alan Türk kültürüne ait unsurlar sınıflandırılarak detaylıca incelenmiştir. Araştırma çerçevesinde yapılan sınıflandırma neticesinde seçilen kitaplarda yer alan Türk kültürü unsurlarının yeterli düzeyde olup olmadığı, kültürel unsurların hangi kitaplarda, hangi çeşitlilikte ve nasıl kullanıldığı sorularının cevabı alınarak alanda çalışan araştırmacılara, kitap yazarlarına ve program hazırlayanlara rehberlik edebileceği, böylece çalışmanın ortaya konulan eksiklerin

giderilmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra araştırma, dil ve kültür ilişkisi ve kültür aktarımının önemine yönelik pek çok çalışma yapılmış olmasına karşın literatür incelendiğinde hem bu üç kitap üzerinde kültürel ögeler açısından karşılaştırmalı bir çalışmaya rastlanmadığı görüldüğünden hem de Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1'e yönelik bu özellikte başkaca bir çalışma olmadığından alanyazın için önemlidir.

1.3. Sınırlılıklar

Çalışma kapsamında üç farklı kitap seçilmiştir. Araştırma, “Gazi TÖMER Yabancılar için A1 Temel Düzey Ders Kitabı- Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1- Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1” kitapları ile sınırlıdır.

Üç farklı kitabın daha detaylı incelemesini yapabilmek amacıyla yalnızca A1 seviyesi kitaplar inceleme kapsamına alınmıştır. Tez konusunun bu şekilde A1 seviyesi kitaplarla sınırlandırılması, çalışmaya netlik ve amaca görelilik kazandırmıştır

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kavramsal Çerçeve

2.1.1. Ana Dil

Ana dil kavramına ilişkin tanımlamalarda bulunan araştırmacılardan Oruç(2016: 313), “ana dil” i: “İçinde başka diller barındıran kaynak dil, birkaç dile temel oluşturan dil, birden çok dilin aslını kökenini oluşturan dil” şeklinde ifade etmiştir. Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlükte (2005: 93) ise “ana dil”: “Kendisinden başka diller veya lehçeler türemiş olan dil.” olarak yer almaktadır.

2.1.2. Ana Dili

Sürekli karıştırılan “ana dil” ve “ana dili” kavramlarına açıklık getirmek için TDK’ ya baktığımızda “ana dili”nin: “Bir kimsenin ocağında konuşulan ve kendisince ilk öğrenilen dil. İnsanın doğup büyüdüğü aile ve soyca bağlı bulunduğu toplum çevresinden öğrendiği, bilinç altına kadar inebilen ve kişilerle toplum arasındaki ilişkilerde en güçlü bağı oluşturan dil. (TDK, elektronik sözlük)” şeklinde tanımlandığını görebiliriz.

Konuya açıklık getirmek isteyen başka bir isim olan Korkmaz (1992: 8)’ a göre ana dili: “İnsanın doğup büyüdüğü aile ve bağlı bulunduğu toplum çevresinden edindiği, kendisiyle toplum arasındaki ilişkilerde en güçlü bağı oluşturan dil” şeklindedir. Başka bir araştırmacı olan Topaloğlu (1989: 24) da ana dilini: “Kişinin önce annesinden ve diğer aile fertlerinden, sonra içinde bulunduğu sosyal çevreden edindiği, kendisiyle toplum arasındaki iletişimi sağlayan dil” olarak tanımlamaktadır. Kavramın açıklanmasına ilişkin katkıda bulunan Aksan (1990: 81) ‘Ana dili’ tanımını “başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden, daha sonra da ilişkili bulunulan çevrelerden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireylerin toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dildir. Adından da görüleceği gibi, bu dilin anne ile ilgisi, küçümsenemeyecek niteliktedir. ... Bununla birlikte kimi bilginler, ana dili kavramında annenin temel olarak alınmaması gerektiği görüşündedirler. Ancak bu bilginlerin de ana dili tanımlarında yakın çevreye önem verdikleri görülür ki, ananın bu çevrenin odak noktası olarak düşünülmesi doğaldır.” şeklinde yapmaktadır.

2.1.3. Yabancı Dil

Bireyin doğuştan değil sonradan öğrendiği dildir. Bireyin doğuştan değil, sonradan öğrendiği dildir. “Yabancı dil” kavramına ilişkin tanımlama yapan Kılıç (2019: 16) söz konusu kavramı: “Yabancı bir dil öğrenen kişi sadece dil öğrenmekle kalmaz, dünyaya o dilin gözlüğünden bakmaya başlar. O dilin mensup olduğu kültür çerçevesine girer. Kendi kültürü ve yeni kültür arasındaki benzer ve farklı yönleri bilir, farkındalığı artar. Ufku açılır, dünyaya bakış açısı genişler” şeklinde tanımlamıştır.

2.1.4. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

Yeni gelişmekte olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi” alanı anlam olarak, Türkçenin hem Türk soylulara hem de Türk soylu olmayanlara, yani yabancılara yönelik olarak öğretilmesine karşılık gelmektedir. Henüz yeni olan bu alana dair tanımlama getiren Yüce (2005: 86), kavrama ilişkin şu ifadeleri kullanmıştır: “Türkiye’nin 1980 yılından itibaren dışa açılması ile değişen dünya şartları içinde Türk dilinin yabancılara öğretilmesi zaruri bir ihtiyaç haline gelmiştir”.

2.1.5. Somut Olmayan Kültürel Miras

Yazılı olmayan mirası da kapsar. Kültür aktarımında son derece önemli olan “somut olmayan kültürel miras” ifadesinin hangi unsurları kapsadığına dair tespitlerde bulunan Bağcı (2016: 85)'ya göre somut olmayan kültürel miras: “gelenekleri, formları, tasavvurları, ifadeleri, bilgileri, görgü ve yatkınlıkları ifade etmektedir; aynı zamanda da onlarla bağlantılı olan araç-gereçleri, nesnelere, mekânları, muhtelif faktörleri, değişik grup ve toplum kesimleriyle kültürel yaygınlaşmayı, bazı hallerde farklı şahıslarla taşınan onların kültürel miras parçasını” kapsamaktadır.

2.1.6. Kültür Aktarımı

Bir toplumun sahip olduğu değerlerin, gelecek nesillere aktarılmasıdır. Milletlerin yaşayışları, değerleri, gelenek ve görenekleri, tarihi, sanatı, edebiyatı, müziği, mimarisi vb. aktarımı yapılan unsurlardandır. Aktarımı yapılan kültürel öğeler, yeni nesiller tarafından da yerine getirilmektedir. Kültür aktarımında dil önemlidir. Sever (2019: 13)'in belirttiği gibi,

“Yüzyıllar boyunca birbirleriyle yoğrularak varlıklarını bir bütün içerisinde devam ettirirler. Böylelikle kültürel ögeler yaşamın içerisinde yer buldukça oluştuğı toplumun uygarlığına büyük katkı sağlar.”

2.1.7. Ölçme ve Değerlendirme

Yapılan çalışmaların nitelik ve nicelikleri çalışmaların değerlerini belirlemede önemli görevlere sahiptir. Bu noktada son derece önemli olan “ölçme ve değerlendirme” ifadesine ilişkin olarak Karadüz (Karadüz, 2009), şu ifadeleri kullanmışlardır: “Belli bir nesnenin ya da nesnelerin belli bir özelliğe sahip olup olmadığının, sahipse sahip oluş derecesinin gözlenip gözlem sonuçlarının sembollerle ve özellikle sayı sembolleriyle ifade edilmesidir”.

2.1.8. Ders Kitabı

Yabancı dil öğretiminde en önemli araç şüphesiz ders kitaplarıdır. Öğrencilere kazandırılması hedeflenen amaçlar ve öğrenilen dile ait kültürel değerler çoğunlukla ders kitapları aracılığıyla yapılmaktadır. Bu nedenle ders kitaplarına ilişkin olarak şu açıklama kullanılabilir: “Müfredatın gereklerinin öğrencilere ekonomik bir biçimde kazandırılması ve öğretmenlere yol gösterici niteliklerinin olması sebebiyle ders kitapları, eğitim-öğretim ortamlarında önem arz eden ve yaygın olarak kullanılan materyallerdir.” (Güzel ve Şimşek, 2012: 178).

2.1.9. Çalışma Kitabı

Yabancı Dil Öğretiminde ders kitapları ne denli önemliyse çalışma kitapları da son derece önemlidir. Asıl konunun işlendiğı ders kitabında yer alan konuların pekişmesini sağlayan, içinde alıştırmaların yer aldığı kitaplardır. “Her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında kullanılacak olan, konuları öğretim programları doğrultusunda hazırlanmış, öğrenim amacı ile kullanılan basılı eserlerdir” (MEB, 1995).

2.2. Kültür

Bir dil öğreniminin pek çok bileşeni vardır. Bu bileşenlerden bir tanesini de “kültür” oluşturmaktadır. Kültür sözcüğüne ilişkin geçmişten bugüne dek pek çok farklı medeniyette ve disiplinde pek çok farklı tanım yapılmıştır. Var olan tanımlar içerisinde en çok kabul gören, Edward B. Taylor’a aittir. Taylor (1871: 1) kültürü: “Kültür veya uygarlık, etnografik açıdan ele alındığında, toplumun bir üyesi tarafından elde edilen ve bilgi, inanç, sanat, hukuk, gelenek ve diğer yetenek ve alışkanlıkları içeren karmaşık bir kavramdır” şeklinde tanımlar.

Kültür, bir milletin sahip olduğu maddi ve manevi değerlerdir. Kültür anlamına ilişkin tarih boyunca pek çok tanım yapılmıştır. Bunlardan biri Uygur’a (2018: 18) aittir: “İnsanın ortaya koyduğu ve içinde var olduğu tüm gerçeklik demektir.” Ayrıca, Yurt Dışındaki Türk Çocukları için Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı’nda (MEB, 2009: 2) ise kültür “ulusların uzun yılların birikimi sonucunda oluşturdukları hayat biçimi” olarak tanımlanmıştır.

Kültür kavramına ilişkin tanımlamalarda bulunan başka bir çalışmacı olan Legendre, “kültür” sözcüğünün anlamının, Fransızca sözlükte (Larousse) bir grup içinde, bireyi, diğer bir gruba ait bireyden farklı kılan jestler, dil kullanımı, giyim tarzı gibi davranış özelliklerinin bütünü olarak verildiğini belirtir. Ayrıca kültür tanımına ilişkin eğitim sözlüğünde bulunan tanımın da görme, hissetme, algılama, düşünme, ifade etme, tepki verme şekilleri, hayat tarzları, inançlar, bilgiler, adetler, gelenekler, görenekler, kurumlar, değerler gibi bir topluluğun üyelerinin diğerlerinden ayıran bileşenleri kapsamaktadır (Legendre, 1998).

Tüm açıklamalardan yola çıkarak kültürün geçmişten bugüne getirilen bilgi, düşünüş, düşünce kalıplarının toplamı olduğu ortaya çıkmaktadır. Kültürün kişilerin yaşamları boyunca geçirdikleri eğitim süreciyle ilişkili olduğu da tüm çalışmaların ortak sonucu mahiyetindedir. Bu noktada kültür olgusunun daha iyi anlaşılabilmesi için Demir’in (2010: 12-13) oluşturduğu şu sıralamaya dikkat çekilebilir:

1. “Kültür toplumsaldır ve kültürün kuralları bir toplumda yaşayan insanlar

tarafından oluşturulur ve kabul edilir. Toplumun üyeleri tarafından kabul edilen alışkanlıklar, değerler, davranışlar o toplumun kültürünü oluşturur.

2. Kültür süreklidir ve toplumdaki bireylerce kuşaktan kuşağa aktarılır. Kültürün en önemli özelliklerinden biri sürekli olmasıdır. Kültürün sürekliliği toplumun tarih içinde de sürekli olmasını sağlar.

3. Kültür kapsayıcıdır ve toplumdaki bütün insanları kapsar, ayırım yoktur. Ayrıca hayatın her alanında kendini gösterir: ev eşyaları, giyim, dil, müzik, sanat, din, hukuk vb.

4. Kültür değişime açıktır. Toplum içinde bulunduğu çağın gereksinimleri, yeni bir dinin etkisi vb. gibi durumlardan kaynaklanan sebeplerle değişim gösterir.

5. Kültür hem maddi hem manevidir. Kültür sadece eşya, yaşayış biçimi olarak değil toplum huzuru ve düzenini sağlayıcı kurallar olarak da karşımıza çıkar. Bu kuralların illaki yazılı olması gerekmez.

6. Kültür kendiliğinden oluşan doğal bir süreçtir. Kültürün oluşumu toplumdaki bireylerin iradelerine bağlıdır.

7. Kültür düzenleyicidir ve toplumdaki insanların bir arada yaşarken uyması gereken kuralları belirlemiştir.”

Çakır (2011: 249)’a göre, başka bir ifadeyle kültür, bir bireyin doğumundan itibaren ait olduğu toplumda farkında olarak veya olmayarak edindiği davranış, yaşam ve konuşma şekli olarak tanımlanabilir. Kültür kavramına ilişkin başka tanımlamalar yapan diğer araştırmacılarla hemen hemen aynı görüşte olan ve kavrama ilişkin iki farklı tanımlama getiren Çakır (2011: 249), diğerlerinden farklı olarak kültürün ayrıca geniş bir taban tarafından paylaşılan düşünce ve değerlerin doğru veya yanlış olduğunun bilinçli veya bilinçsiz olarak fark edilebilmesi olduğunu da söyler.

Kültür, tanımındaki farklılıklar yanında kültürün oluşumuna ilişkin de çeşitli görüşler ve araştırmalar bulunmaktadır. Bu nedenle kültürün oluşması aşama olarak aynı süreçleri içerse de zaman olarak bölgelere göre değişiklik göstermiştir. 20. yüzyılda meydana gelen büyük savaşlar ve toplumsal olaylar sebebiyle batı medeniyeti büyük bir sarsıntı yaşamıştır. Bunların sonucunda batı toplumunda kültür kavramına daha çok önem verilmiş, filozoflar ya da çeşitli ekollerce kültürün tanımı bulunmaya çalışılmıştır. Batı’da kültür tanımının gelişimi şöyle gerçekleşmiştir: “Kültür tanımlanırken ‘Cultura’ sözcüğünün dilimizdeki

karşılığı kültür olarak vurgulanmıştır. Latince de ekip biçmek, sürmek anlamına gelen *Colera*; Türkçedeki ‘ekin’ sözcüğüne karşılık gelmektedir. 17. yüzyıla kadar Fransızca da *Culture* sözcüğü kullanılmıştır. Almanca ve İngilizcede ise 17. yüzyılın sonlarında ‘bütün bir yaşam biçimi’ anlamında bu sözcük kullanılmıştır. Soyut bir kavram olan kültür sözcüğü tanımlanırken belli sınırlamalar getirilmek zorunda kalınmıştır. Bingöl, kültürü günlük yaşantımızda her türlü iletişim araçları vasıtasıyla anlamının daraltıldığını ifade etmiştir. Bir konser, sergi ya da yöresel bir gösteri kültürel etkinlik olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca Bingöl, konferansların yapıldığı yerlere “kültür merkezi” adının verildiğini söyler. Halkın kullandığı ‘yemek kültürü’, ‘futbol kültürü’ kültürün daraltılan kapsamına örnek olarak verilmiştir” (Bingöl, 2010: 36-37).

Kültürün, Arapça “medeniyet” kelimesiyle karşılaştırıldığını belirten Karşlı (2016: 41), TDK’de medeniyet kelimesinin karşılığının “uygarlık” olarak verildiğini söyler.

“Kültür” ve “uygarlık” kavramına ilişkin karıştırılan tanımlamalardan yola çıkılarak buna neden olan unsurun ya da unsurların varlığından söz edilebilir. Buna dair çalışma yapan Karşlı (2016: 41), iki kavramın tanımı arasındaki en büyük farkı “şehirleşme” olarak görürken ardından da devletleşme, kurumsallaşma, hukuksallaşma gibi kavramların geldiğini belirtmiştir.

Kültürü toplum değerleriyle bağdaştıran Yeşil’e göre: “Oluşturan tutum, değer, inançlar bireysel ve toplumsal bağlamda davranış ve düşüncelere yansır. Bu yüzden her milletin bakış açılarına göre kültür birbirinden farklı oluşur.” Kültürel farklılıkların öne çıkmasına sebep olarak ise Yeşil, günümüzde küreselleşmeyle birlikte iletişimin kolaylaşması ve artmasını göstermektedir. (Yeşil, 2013:53)

2.2.1. Kaynak Kültür

Kültür, yabancı dil öğrenim sürecinin temel unsurlarındandır. Kaynak kültür ise yabancı dil öğrenen bireyin içinde bulunduğu, hakim olduğu, iyi bildiği kültürdür. Yabancı dil öğrenen birey kaynak kültürünü de iyi bir şekilde bilmelidir ki öğreneceği dilin kültüründen kendisine çıkarım yapabilsin, o kültürle kıyaslama yapabilsin.

2.2.2. Hedef Kùltür

Hedef kùltür, yabancı dil öğrenen bireyin öğrendiği ya da öğreneceği dilin kùltürüdür. O dilin coğrafyası, edebiyatı, tarihi, kùltürü, örfü, adeti, müziği, toplumu, yaşayışlarıdır. Yabancı dil öğrenen birey, dilini öğrendiği kùltürü yani hedef kùltürü de öğrenmelidir. Bu durum öğrenme sürecini hem kolaylaştıracak hem de daha zevkli hale getirecektir. Demir ve Açık'a göre: "Yabancı dil öğretimi ve kùltürlerarası yaklaşım ile öğrencilere kazandırılması amaçlanan kùltürdür. Hedef kùltürün aktarımı sürecinde kişilerin kaynak kùltüründen dolayı bir savunma mekanizması geliştirecekleri unutulmamalıdır" (Demir ve Açık, 2011: 13).

2.2.3. Kùltür Unsurları Nelerdir?

Kùltür unsurları bir millete ait değerlerin tümüdür. "Günlük yaşam, gelenek görenekler, inanç ve düşünceler, dil ve edebiyat, tarih ve coğrafya, özel gün ve haftalar ..." gibi unsurlar kùltürü oluşturur. Bu konuda çalışma yapan Byram vd. (1994: 51-52)'e göre kitaplarda kùltürel içerikleri analiz ederken 9 farklı başlık kriter göstermiştir. Bu başlıklar ana hatlarıyla şöyledir:

1. "Sosyal Kimlik ve Sosyal Gruplar
2. Sosyal Etkileşim
3. İnanç ve Davranışlar
4. Sosyo-politik Kurumlar
5. Toplumsallaşma ve Yaşam Döngüsü
6. Ulusal Tarih
7. Ulusal Coğrafya
8. Ulusal Kùltür Mirası
9. Stereotipiler ve Ulusal Kimlik"

2.2.4. Kùltürün Bazı Özellikleri ve İşlevleri

Kùltür kavramı hakkında pek çok tanımlama yapılmıştır. Bu tanımlamaların her biri farklı bakış açılarına sahip araştırmacılar tarafından kaleme alınmıştır. Farklı bakış açıları kùltüre dair işlevsel çeşitlilik doğurmuştur. Bu konuda çalışma yapan isimlerden birisi olan

Güvenç, kültür nitelik ve özelliklerini maddeler halinde ele almıştır (Güvenç, 2002: 14-15):

1. “Kültür toplumsal bir kavramdır. Bireyler kendinden önceki nesillerden aldıkları kültürel birikimleri üzerine yeni değerler katarak gelecek kuşaklara aktarırlar. Kültür toplumsal bir varlık olup yaşanan toplumun yaşayışı ve değerleriyle şekillenir ve gelişir.
2. Kültür öğrenilebilen bir kavramdır. Bireyler doğduktan sonra yaşadığı toplumda yakın çevresinden uzak çevresine, kitle iletişim araçları da dahil olmak üzere her yerde kültürünü öğrenir.
3. Kültürel unsurların her birinin arasında bir uyum vardır. Örf ve adetlerimiz, hukuk kurallarımız, aile içi değerlerimiz, bütün kültürel unsurlarımız birbirini tamamlamaktadır.
4. Kültür toplumda benimsenmiş, toplumu bir arada tutan, birbirine bağlayan kurallar bütünüdür. Töre, âdet, gelenek, görenek ve ahlâk olarak isimlendirdiğimiz bu kurallar sayesinde bir toplumda insanlar ortak iyi-kötü, doğru-yanlış, güzel-çirkin, sevap-günah anlayışına sahip olur ve anlaşmaları kolaylaşır.”

Kültürün işlevlerine ilişkin görüşlerini ise şu maddelerle verir Güvenç:

1. “Kültür zaman içerisinde değişiklik gösterebilir. Nesilden nesile aktarılırken çağın koşulları ve gereklerine uygun olarak kültürel değerlerde değişiklik olabilir. Toplumlar kültürel miraslarına yeni değerler ekleyebilirler.
2. Kültür dil aracılığıyla nesilden nesle aktarılır. Bu sebepten dolayı kültür sadece belli bir nesli ilgilendiren bir kavram olmayıp, geleceğe dil aracılığıyla taşınan, süreklilik gösteren, dinamik bir sistemdir.
3. Bireylerin çoğunun biyolojik ve sosyal ihtiyaçları aynı ya da benzerdir. Kültürümüz bireylerin bu ihtiyaçlarını giderici özelliğe sahiptir. Bireylerin ihtiyaçları benzer olduğu için toplumda kültür çatısı altında bireylerin ortak noktalarından oluşmuş birçok kavram ve değer vardır. Bu değerler ise bireylerin

ihtiyacını giderir.

4. Kùltür toplumu bütùnleřtirici bir özellik taşır. Oluřtuđu kurallar ve ortak değerler sayesinde toplumu bir arada tutarak sosyal kùltürel açıdan çok aşır bir farkın oluşumuna engel olur.”

Bu maddelerden de anlaşılacağı gibi kùltür kavramı, toplumla, toplumun geçirdiği her türlü süreçle ve dille iç içedir. Kùltürü oluşturan her bir ögenin birbirinden ayrılmasının mümkün olmadığını belirten Güvenç, bir topluma katılan bireyin kùltür hazinesine ulaşmak için hazinenin anahtarı olan dili öğrenmek zorunda olduğunun altını çizer. (Güvenç, 2002: 14-15)

Kùltür hakkında çalışma yapan araştırmacılardan biri olan Köřker’in bakış açısına göre ise: “... kùltür toplum içinde yaşayan bir kavramdır. Bu nedenle evrilir, değişime uğrar ve hayatın akışı içinde yeni biçimler kazanır. Bu süreçte de toplum içinde yaşayan bireylerin değerlerini, inançlarını, algılarını ve yaşama tarzlarını belirler. Bu bağlamda kùltür, insan hayatında birçok işlevi yerine getirmektedir” (Köřker, 2015: 409-421).

Kùltürün işlevlerine dair söylemleri olan Collès (2013: 75)’e göre: “İçinde yaşadığımız toplumun diğer üyeleri ile ortak biçimde oluşturulan ve jestlerimizi, sözcüklerimizi, tutumlarımızı açık ya da kapalı bir biçimde belirleyen anlam taşıyıcısı olmasıdır. Bu açıdan bakıldığında insan davranışları kùltür etkisiyle kodlanmıştır. Bu kodları çözebilmek için, iletişime geçilen kişinin kùltürel kodlarını bilmek gerekir. Zira kùltür toplum içindeki bireylerin etkileşiminden beslenir ve bu bağlam içinde koşullara göre güncellenir”. Bu noktada kùltürün iki temel işlevi olduğunu savunan Pretceille ise bunlardan birincisinin, bireyin kendini anlaması ve diğerlerine anlatması; ikincisi ise davranışları, tutumları, vs. aracılığıyla çevresine uyum sağlamasını kolaylaştırması olduğunu söyler (Pretceille, 2013: 11).

2.2.5. Kültürel Farkındalık

Kültürel farkındalık kişinin kendisinin, bulunduğu çevrenin ve çevrenin tüm özelliklerinin farkında olmaktır. Kişi ancak kültürel farkındalık düzeyine ulaşmışsa kültürdeki eksiklikleri fark edip kapatma ya da kültürleşme yoluna gidebilir. Yabancı dil öğrenen bireyin de kültürel farkındalığının olması, kendisinin ve bulunduğu kültürün durumunu görmesi açısından önemlidir.

“Kültürel farkındalık” kavramını açıklamak için her iki kavrama dair ayrı ayrı tanımlamalar yapılmış, sonrasında ortak bir paydada yeni bir tanım türetilmiştir. Bu nedenle ilk terim olan “kültür” ü Aslan (2006: 201) şöyle tanımlamıştır: “Kültür bir halkı karakterize eden şeylerin tümüdür. Kültür; inançlar, gelenekler, alışkanlıklar, dil, beğeniler, düşünceler, davranışlar, ahlak anlayışı, adalet, yaşam biçimi, bilim, yazınsal ve sanatsal yapıtlardan oluşur”. Kültüre dair tüm bu ögeler, kültürün özgünlüğüyle ilişkilidir. Zaman zaman bazı kültürler arasında benzerlikler görülse de her kültürün kendini diğer kültürden ayıran kendine has nitelikleri ve değerleri bulunmaktadır.

Diğer bir kavram olan “farkındalık” ise Türkiye Bilimler Akademisinde şu şekilde yer almıştır: “Farkındalık (ayrırında olma); kişinin, kendi içinde ya da dışında algıladığı düşünce ve duygu gibi uyarıların ayırımında olması”dır (TÜBA, 2011: 87). Kültür kelimesinin her toplum için farklı anlamlar taşıdığını hatırladığımızda “farkındalık” kelimesiyle bütünleştiğini ve bir anlamda iç içe geçtiklerini görebilmekteyiz. Kültürel farkındalık terimini, kişinin yaşadığı toplumun kültürünü ve farklı kültürleri algılayarak bunların ayırımında olması olarak tanımlayan Mc Farland ve Montessori (1999:46-58; 1995: 1949), bu bileşende kültürel çeşitliliği anlama ve değerlendirme, insanlar arasındaki ilişkiyi tanıma ve başkaları için sevgi, saygı ve eş uyum geliştirme etkinliklerine odaklanılması gerektiğini söyler.

2.3. Dil- Kültür İlişkisi

Dil ve kültür her zaman iç içe geçmiş kavramlardır. Bir milletin yok olması dilini kaybetmesiyle başlar. Bu nedenle Türkiye içinde dil kültür ilişkisinin temeli niteliğinde sayılabilecek adım “dil inkılabı”dır. Korkmaz (1981: 2)’in araştırmasına göre dilin gelişimi

şu şekilde olmuştur: “1932 yılında başlatılmış olan dil inkılabı, Türkçeyi gelişmiş bir toplumun yüksek seviyedeki ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir kültür dili durumuna getirebilme hedefine yönelmiştir. Atatürk’ün dil inkılabındaki hedefi: ... 4. Dilin eski devirlerine ve kaynaklarına kadar inen araştırmalarla Türkçenin zenginliğini ortaya koymak, 5. Türkçeyi uzun vadede çağdaş medeniyetin gerektirdiği her türlü ihtiyacı karşılayabilecek kelime ve kavramlara sahip, yaratıcı, işlek bir dil durumuna getirebilmek, 6. Türkçenin kendi kaynaklarından beslenen terimlerle ilim dilini de Türkçeleştirmek.” Dil ile ilgili önemli çalışmalarda bulunan Börekçi (2006: 15-21) ise Atatürk’ün Türkçeye bakış açısını yine Atatürk’ün bir sözüyle şu şekilde açıklamıştır: “Atatürk’ün Türkçe için belirlediği hedef de Türkiye Cumhuriyeti’nin öz ülkesi ile paraleldir. O, hep başka devletleri örnek alan, başka güçlerin oluşturduğu projelere katılmayı başarı sayan bir Türkiye Cumhuriyeti değil; ‘muasır medeniyet seviyesinin üstüne’ çıkan bir devlet olmayı hedeflemiştir. Buna paralel olarak Türkçeyi de bir ‘dünya dili’ olarak planlamıştır. Çünkü o dil – millet ilişkisini doğru kavramış, bu genel ilişkiyi şöyle özelleştirmiştir: Türk demek dil demektir. Milliyetin çok belirgin niteliklerinden biri dildir. Türk milletindenim diyen insan, her şeyden önce ve mutlaka Türkçe konuşmalıdır. Türk dili, Türk milleti için kutsal bir hazinedir.” Türk milletinin bağımsızlığını kazanma yolunda mücadele ettiği işgalcilerin yanında dil işgalinin de önemli olduğunu söyleyen Yağcı (2001: 22), Aziz Nesin’in dile dair şu ifadelerini aktarır: “Milli benliğin korunmasının öncelikle dil yoluyla olacağı düşüncesiyle yapılan çalışmalara edebiyatçılar da katılmıştır. Aziz Nesin dilin önemini şu sözleriyle ifade etmiştir: “Bu gizli işgalin, çizmeli düşman işgalinden çok daha ağır olmasının nedeni, işgale uğrayan ülke insanların işgal altında olduklarının farkında olmamalarıdır. Farkında olmadıktan başka, insanlar kendiliklerinden işgale uğramak için can atarlar. İşgale istekli ve gönüllüdürler.”

Yapılan tüm araştırmaların neticesinde, milletlerin oluşturduğu kültür artık bir miras niteliğindedir. Bu mirasın gelecek kuşaklara aktarımı da önemlidir. Bu aktarım yine en çok dil sayesinde olacağı öngörülmektedir.

2.3.1. Türk Dili

Türk dilinin gelişim evresi araştırılan en önemli konular arasında yer almıştır. Türk dilinin gelişimi ve uğradığı değişikliklere ilişkin önemli tespitleri olan Demirel (2020:3) Türk dilinin yerini şu şekilde belirtmiştir: “Dünya üzerinde çeşitli dil aileleri vardır. Bunlar

Hint-Avrupa dilleri ailesi, Sami dilleri ailesi, Bantu dilleri ailesi ve Çin-Tibet dilleri ailesidir. Türkçe, yeryüzündeki dil gurupları arasında Ural-Altay dilleri gurubuna girer. Bu gurubun Altay koluna bağlıdır. Ural-Altay dilleri gurubunda sadece yapı bakımından bir benzerlik vardır. Bunlar eklemeli olmalarının yanında ünlü uyumu bakımından da birbirine benzerler”.

Türk dili günümüze kadar pek çok evreden geçmiştir. Bu konuda farklı araştırmalar bulunsa da Demirel (2020: 3) yedi dönemde göstermektedir:

1. “Altay dönemi (Türk Moğol dil birliği)
2. En eski Türkçe dönemi (Proto-Türk dil birliği)
3. İlk Türkçe dönemi
4. Eski Türkçe dönemi
5. Orta Türkçe dönemi
6. Yeni Türkçe dönemi
7. Modern Türkçe dönemi”

2.3.2. Modern Türkçe dönemi

Kültür tarihimiz için Türk dili son derece önemlidir. Kültürümüzü gelecek nesillere dil aracılığıyla aktarırız. Tarihimizde modern Türkçe dönemi olarak adlandırılan dönem 20.yy ve günümüze kadar olan dönemi kapsamaktadır.

Türkçe tarihinde dönemleri birbirinden ayıran kesin çizgiler bulunmamaktadır. Ülke içinde yaşanan iç ve dış olaylar dil gelişim sürecini etkilemiştir. Türkçenin tarihi üzerine araştırmalar yapan Aslan (2012: 180)’a göre özünde kapalı bir halk yapısına sahip olmayan Türkiye, dönemin şartlarından dolayı 1980 li yıllara kadar kapalı ülke konumunda olmuştur. Fakat bu tarihten sonra hem dünyada hem de Türkiye’de meydana gelen politik, ekonomik, sosyolojik gelişmeler neticesinde Türk halkının aslına döndüğünü ve dışa dönük yapıya büründüğünü söyleyen Aslan (2012: 180), dünya ile yaşanan iletişim sonucunda hak ettiği değere kavuşmaya başladığını belirtmiştir. Yaşanan bu değişimler beraberinde Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesi gerekliliğini doğurmuştur.

Modern Türkçenin konuşulma alanları oldukça geniş bir bölgeyi kapsamaktadır.

“Modern Türkçenin gelişim alanı Balkanlardan Büyük Okyanusa, Kuzey Buz Denizinden Tibet'e kadar uzanan çok geniş bir alandır.” (Özyetgin, 2001: 31-64). Modern Türk dilini linguistik ve coğrafi etkenleri göz önünde bulundurarak sınıflama yapan Işıktaş Sava (2016:241-246) dil gelişim alanını şu şekilde maddelendirmiştir:

- Çuvaş Türkçesi
- Yakut Türkçesi
- Eski Doğu Türkçesi
 - ⊗ Kuzey-Batı (Kıpçak) Grubu
 - ⊗ Güney Batı (Oğuz) Grubu
 - ⊗ Doğu (Özbek-Uygur) Grubu
 - ⊗ Kuzey-Güney (Sibirya Grubu
 - ⊗ Türkiye Türkçesi

Araştırmalara dayanarak milyonlarca insanın Türkçe konuştuğu sonucuna varılabilmektedir.

2.3.3. Türk Kültürü

Tarihin başlangıcından beri farklı coğrafyalarda yaşayan Türkler, oldukça çeşitli ve zengin bir yapıya sahiptir. Türk kültürüne dair araştırmalar yapan Demir (2014: 419) konuyla ilgili olarak şu ifadeleri kullanmıştır:

“Türk kültürü uzun bir geçmişe, muazzam bir zenginliğe ve köklü bir yapıya sahiptir. Türk kültürünün her unsuru ayrıca dünya mirasıdır. İhmal edilen, unutulmuş, kaybolan her unsur; Türk kültür zenginliğinin bünyesini zayıflatırken dünya kültür mirasının da aşınmasına yol açmaktadır. Türklerin bulunmadığı bir dünya düşünülmemeyeceği gibi Türk kültürünün zenginleştirmedeği dünya kültürü hep zayıflığını hissettirecektir” (Demir, 2014: 419).

Yabancı dil öğretiminde kültürün aktarılmasının önemi yadsınamaz boyuttadır. Çünkü kültür aktarımı, yabancı dil öğretimi için son derece önemlidir. Tarih boyunca Türklerin kendi kültürlerini ne derece korudukları ve korumak için neler yapıldığı sorusu

akıllara gelmektedir. Bu konuda çalışma yapan Arslanoğlu, Türklerin değerlerine sahip çıkan ve onu koruyup geliştiren bir ulus olmadığını belirtir. Kanıt olarak ise ‘asimile’ olduğu dönemleri gösteren Arslanoğlu çalışma sonucunda şu ifadeleri kullanmaktadır: “... tarih boyunca Türkler, kendi değerlerine yeterince sahip çıkıp, koruyamamışlardır. Örneğin Göktürkler, Çin kültür emperyalizminin etkisinde kalmışlardır. Göktürk Yazıtları, Türklerin Çinlilerin ipekli kumaşlarına kandıklarını, Çinli kadınlarla evlendiklerini ve çocuklarına Çince isimler vererek Çinlileştiklerini anlatmaktadır. Ayrıca Türkler İran’da Farşılaşmış, Arabistan’da Araplaşmış ve Avrupa’da ise zamanla birlikte yaşadıkları toplumların kimliklerini benimseyerek asimile olmuşlardır.” (Arslanoğlu, 2005: 41).

Türk kültür unsurlarının, değerlerinin korunması ve gelecek nesillere aktarılması son derece önem kazanmaktadır. Kültürün korunması ve aktarılması ise kültürü yaşatan bireyler olarak bizlerin kültürümüzü hayatımızın içine mümkün olduğunca çok katmaktan geçtiği bilinmektedir.

2.3.4. Yabancı Dil

“Yabancı dil”, genel olarak kişinin öğreneceği ikinci bir dili karşılar. Dil ve özellikle yabancı dil konusunda önemli çalışmaları bulunan Şahin (2013: 14) dil konusundaki görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: “Birey için tamamen yabancı olan, sonradan öğrendiği ve yaşadığı çevrede işlevsel olarak iletişimde kullanılma olanağı bulunmayan, belli amaçlar doğrultusunda öğrenilen yabancı dil olarak adlandırılır.”

Bu konuda Durmuş (2018: 181-90), Klein’in "yabancı dil" kavramının, dilin kullanıldığı ülke dışında derste öğrenilen ve devamında günlük iletişim için birinci dil yani ana dili yanında kullanılmayan dilin akla geldiğini ifade ettiğini hatırlatır.

2.4. Yabancı Dil Öğretiminde Kültür Aktarımı

Kültür aktarımında en önemli nokta kuşkusuz dil öğrenimidir. Bir dili öğrenmek yalnızca dil bilgisi kuralları ya da kelime öğretimiyle olmamaktadır. Dil öğrenmek hedef dilin doğduğu ve yaşadığı coğrafyayı, içinde barındırdığı örf, adet ve ananeleri, insanların yaşayışını, müziğini, edebiyatını da öğrenmek demek. Bu nedenle yabancı dil öğretiminde kültürel unsurların aktarımı yadsınamayacak düzeydedir. Dilin öğreniminde kültürün,

konuşma, dinleme, okuma ve yazmaya iliştirilmiş, genişletilebilir bir beşinci beceri olmadığını söyleyen Kramsch (1993: 1), ilk günden itibaren her zaman arka planda, iyi dil öğrencilerini en beklemedikleri anda sarsmaya hazır, onların güçlkle kazandıkları iletişimsel yetilerinin sınırlarını ortaya çıkaran ve çevrelerindeki dünyayı anlamlandırmalarını zorlaştıran bir unsur olduğunu belirtir.

Kültürün öğretilmesine ilişkin olarak Alpar (2013: 95-106), göre bireyin hedef dilin kültürünü öğrenmediğinde, öğrenme sürecinde karşılaştığı durum ve olguları kendi kültürünün içine sıkıştırdığını belirtir. Bu durumun yabancı dil öğrenimini zorlaştırdığını söyleyen Alpar (2013: 95-106), oluşan durumun aynı zamanda kavramsal olarak “kültürleşme” ye denk geldiğini de dile getirir.

Dil öğrenen birey, başka kültürlere oldukça açık olmaktadır. Brandmeyer ve arkadaşlarına (2004: 168-179) göre, “İnsanın uygar bir yaratık olarak yaşamasının tek yolu; kendini ve ötekileri, önyargılardan arınmış bir şekilde sorgulaması, tanımaya ve anlamaya çalışarak ötekilerle birlikte yaşamının yollarını aramasıdır”. İnsanlığın gelişmesini artıran diğer önemli nokta, farklı kültürlere açık olmasıdır. Bu konuda önemli görüşleri bulunan Harvey (1999: 270), küreselleşmeyi, bir zaman ve mekân kısıtlaması olarak düşünmüştür. Yavuz (1973: 21) tarafından belirtildiğine göre ise: “Küreselleşen dünyada birbirleriyle kültürleşme yaşayan toplumlar, birbirlerinin kültürel değerlerini öğrenirken kendi kültüründe olmayan bazı kavramları da bünyesine ekleyip daha iyi bir yaşam sürebilirler. Örneğin, Avrupa toplumlarının ‘bireyi’, Avrupa dışında kalanların ise ‘kamuyu’ öne çıkardıkları konusunda yaygın bir kanı bulunmaktadır” (Yavuz, 1973: 21). Öyle ki toplum olarak yaşayabilmek için hem birey olmayı öğrenmek hem de kamu yararını gözetmek zorundayız. Bu nedenle bu örnekteki gibi uluslar birbirlerinden eksik yönlerini tamamlayarak ilerleme sağlayabilirler. Bunların hemen hepsi dil sayesinde.

Dil öğrenirken dikkat edilmesi gereken şeylerden biri si de öğrenilen dile mensup kişilerle bir arada olabilmektir. Kendi ülkesinde yabancı dil öğrenen biriyle, öğrendiği dilin ülkesinde dil öğrenen kişi aynı düzeyde ve kolaylıkta dili öğrenemeyecektir. Eğitimde birlikte olmak da önemlidir. Gutek (2001: 5), bu noktada şunları söyler: “Başka kişilerle birlikte yaşarken, deneyimsiz olan çocuk, onlarla nasıl ilişki kuracağını öğrenir, onların tavırlarını, davranışlarını ve dillerini örnek alır.” Rogers’a göre: “Bu durum öğrenilen dilin

kültürüne mensup insanları anlamayı da beraberinde getirir. Yani empatik yaklaşım öğrenilir. Bir kişinin kendisini karşısındaki kişinin yerine koyarak olaylara onun bakış açısıyla bakması, o kişinin duygularını ve düşüncelerini tam ve doğru olarak anlaması, hissetmesi sürecine ‘empati’ denilir” (Rogers, 1983: 103-124). Birbirlerine empatik yaklaşan bireylerin, birbirlerinin kültürlerini daha iyi anlamakta ve özümsemekte olduklarını ifade eden Kızılaslan (2010: 81-89), bu sayede hem dil öğretiminin kolaylaştığını hem de kültürlerarası kavram karışıklığından doğan yanlış anlaşılmalara önüne geçildiğini söyler. Kızılaslan (2010: 81-89) ayrıca, bugün toplumlar arası iletişimin doğru ve etkin bir biçimde sağlanabilmesi için dil bilgisel doğruluktan çok kültürel yöne odaklanan ve kültürler arası farklılıklara hoşgörü ile bakabilen yabancı dil konuşucularına ihtiyaç duyulduğunun altını çizmektedir.

2.5. Yazılı Olmayan Kültürel Miras

“Miras”, TDK Büyük Türkçe Sözlük’te “birine, ölen bir yakınından kalan mal mülk, para veya servet, kalıt, bırakıt, tereke; kalıtım yoluyla gelen herhangi bir özellik; bir neslin kendinden sonra gelen nesle bıraktığı şey” (Türk Dil Kurumu, 2011) anlamlarına gelmektedir. Kültürel miras, bir toplumun ortak geçmişini anlatan, toplumun dayanışma ve birlik duygularını güçlendiren, insanların tarih boyunca biriktirdikleri deneyimlerin ve geleneklerin devamlılığını sağlayan, gelecekteki şekillenmelere yön veren değerlerdir. Kültürel miras, geçmişle bugün arasında bağlantı kurarak, içinde yaşanılan kültüre ve dünyaya bir temel oluşturur ve geleceğin oluşturulmasında sağlam bir referans verirken manevi anlamda da insan hayatlarını zenginleştirir (*Kültürel Mirasın Korunması İSMEP Rehber Kitapları*, 2024: 11).

Gümüüşü (2018: 108) kültürel mirası, insanın yaşadığı tüm zamanlar boyunca oluşturduğu, biriktirdiği; geliştirerek yeni sentezlerle zenginleştirdiği ve sürekliliğini sağlayarak kendinden sonraki nesillere aktardığı tüm bilgi, inanç ve davranışlar ile bu bütünün parçası olan nesnelere tanımlar. Kültürel miras üzerine bir tanımlamaya literatüründe yer veren Kültür ve Turizm Bakanlığı (2009) ise kültürün, geçmişten miras alınan ve farklı nedenlerle geleceğe miras bırakılmak istenen, fiziksel olarak var olan ve insanlar tarafından yapılmış her türlü eserler ile bir topluma ait değerler bütünü olduğunu söyler.

“Kültürel miras” terimi geçmişten günümüze dek pek çok isimsel değişiklikle karşılaşmıştır. En başta “kültürel miras” terimi ile çıkılan yolda terimin tüm kültürel unsurları barındırmadığı gerekçesiyle birtakım değişikliklere uğramıştır. En sonunda ise “Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı” (UNESCO) tarafından “somut olmayan kültürel miras” teriminde karar kılınmıştır (2013: 100). Bu konuda kapsamlı araştırma yapan Öcal Oğuz (2013: 100)’a göre “somut olmayan kültürel miras” teriminin oluşum süreci şu şekilde gerçekleşmiştir: “...UNESCO’nun doğrudan kültürel mirasın korunmasına yönelik ilk sözleşmesi 14 Mayıs 1954 tarihinde kabul edilen Silahlı Çatışma Durumunda Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi ve Protokolü’dür. Bu sözleşmede de 1950 tarihli Uzlaşmada olduğu gibi korunması hedeflenen kültürel mirastan kastedilenin zamanın anlayışına göre tarih ve sanat açısından değerli bulunan ‘objeler’ olduğu açıktır. UNESCO, kültürel mirasın korunmasına yönelik ikinci önemli belgesini 14 Kasım 1970 tarihli Kültür Varlıklarının Kanunsuz İthal, İhraç ve Mülkiyet Transferinin Önlenmesi ve Yasaklanması için Alınacak Tedbirlerle İlgili Sözleşme ile ortaya koymuştur. Adından da anlaşılacağı üzere bu sözleşme de objelerin korunmasına yöneliktir ve tarihî eser kaçakçılığını önleme amaçlıdır.... Bu iki sözleşmenin tanımladığı konuların dışında kalan diğer kültürel mirasların korunmasına yönelik bir düzenlemeyi ise 16 Kasım 1972 tarihinde Kültürel ve Doğal Dünya Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme ile gerçekleştirmiştir. Bu sözleşmenin kültürel mirasın korunmasına yönelik cesur ve güçlü bir vurgusu varsa da, yapılan miras tanımına göre hedeflenen korumanın sadece ‘Tarih, sanat ve bilim bakımından evrensel değere sahip mimari eserler, buralarda yer alan resimler ve yazılar, arkeolojik karakterli yapılar, mağaralar, harabeler ve bunlarla bütünlük kazanan doğal çevre...’ olarak belirlenmesi, UNESCO’nun bu tarihe kadar hazırladığı sözleşmelerdeki korunması gereken kültürel miras algısının ‘obje/nesne’ ve ‘yapı/mimari’ odaklı olduğunu göstermektedir. İşte tam bu noktada ve bu tarihten sonra UNESCO çevrelerinde korunması gereken kültürel mirasın objelerden ve yapılardan ibaret olmadığını savunan aydınların ve UNESCO uzmanlarının sesi duyulmaya başlamıştır. 1973 yılında Bolivya’da yapılan bir toplantıda toplantının ana temasını, 1954, 1970 ve 1972 sözleşmelerinin kapsamı dışında kalan kültürel mirasın UNESCO bünyesinde nasıl korunacağı sorunu oluşturmaktadır. Bu toplantıya katılan uzmanlar tarafından bulunan ve uluslararası topluma önerilen çözüm, 1952 yılında hazırlanan ve 1971’de güncellenen Yazar Hakları Evrensel Sözleşmesi’ne Folklorun Korunması Protokolü’nün eklenmesi şeklinde olmuştur. UNESCO tarihine Bolivya Deklarasyonu olarak geçecek olan bu belgenin en önemli yönü, UNESCO çalışmalarında ilk

kez böylesi bir belge düzeyine çıkarılarak folklorun korunması gereken bir kültürel miras olarak tanınması ve tanımlanmasıdır.”

Folklorun korunması terimi, daha sonra kapsayıcılığının artırılması düşüncesiyle UNESCO'nun 32. Genel Konferansınının 17 Ekim 2003 tarihli oturumunda “kültürel miras” terimi, “somut olmayan kültürel miras” şekline getirilmiştir. “Sözleşme, Türkiye’de ise, TBMM’nin 19.01.2006 tarihli oturumunda oy birliği ile kabul edilmiş, “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun” (No: 5448) 21 Ocak 2006 tarih ve 26056 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve Türkiye, sözleşmeye 27 Mart 2006 tarihinde taraf olmuştur (UNESCO, t.y).

Konuyla ilgili önemli çalışmaları bulunan Oğuz (2018), listeye giren somut olmayan kültürel miras ürünlerini şöyle ifade etmiştir: “Toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekânlar” (UNESCO, 2003) olarak tanımlanan Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesine göre somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlevi gören dille birlikte sözlü gelenekler, anlatımlar; gösteri sanatları; toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şölenler; doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar; el sanatları geleneği somut olmayan kültürel miras olarak belirlenerek korumaya alınmış ve sürdürülmesi planlanmıştır (Oğuz, 2018: 146-152).

Bir miras olarak kültürün nitelendirilmesinin temelinde, toplumlara ait olan değerlerin gelecek kuşaklara aktarılması yatmaktadır (Kurtar ve Somuncu, 2013: 35-47). Akay (2006: 38-58) göre, kültürel miraslar insanlara toplumların geçmişlerine somut ve somut olmayan veriler sunmaktadır. Bu bağlamda, kültürel mirasların tanınması ve korunması aynı zamanda toplumların tarihlerinin ve geçmişlerinin tanınması ve korunması anlamını taşımaktadır.

Kültürel miras konusuna farklı açıdan bakıldığında ise kültürel miras konusunda insanlarda var olan farkındalık eksikliği, beraberinde insanların kültürel miras koruma sürecinin dışında kalmasını getirirken, bu durum da kültürel mirasların zarar görmesine ve

yok olmasına neden olmaktadır (Shankar ve Swamy, 2013: 698-703).

Tüm bu çalışmaların yanında kültürel miras ve aktarımı konularında çalışmalar gerçekleştiren Halaç ve Bademci (2021: 173)'ye göre, kültürel mirasların gelecek kuşaklara aktarılmasında kültürel farkındalığın artırılması ve bilinçlendirme büyük önem taşımaktadır. Bilinçlendirme ve farkındalığın artırılmasında ise tanıtım ve eğitim çalışmaları ön plana çıkmaktadır. Bu tür çalışmalar hem ulusal hem de uluslararası örgütler tarafından desteklenmekte ve bilimsel çalışmalara konu olmaktadır. (Bademci ve Halaç, 2021: 173)

Bazı yıllarda değişikliğe uğrayan Kültürel Miras Temsil Listesi, Mayıs 2021 itibariyle Türkiye İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsilî Listesinde şu öğeler yer almaktadır:

1. “Meddahlık Geleneği (2008)
2. Mevlevi Sema Törenleri (2008)
3. Âşıklık Geleneği (2009)
4. Karagöz (2009)
5. Nevruz (Azerbaycan, Hindistan, İran, Kırgızistan, Özbekistan ve Pakistan ile ortak dosya (2009) (2016 yılında dosya Afganistan, Azerbaycan, Hindistan, Irak, İran, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Pakistan, Tacikistan ve Türkmenistan katılımı ile genişletilmiştir)
6. Geleneksel Sohbet Toplantıları (Yaren, Barana, Sıra Geceleri ve diğer, 2010)
7. Alevî-Bektaşî Ritüeli Semah (2010)
8. Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali (2010)
9. Geleneksel Tören Keşkeği (2011)
10. Mesir Macunu Festivali (2012)
11. Türk Kahvesi ve Geleneği (2013)
12. Ebru: Türk Kâğıt Süsleme Sanatı (2014)
13. İnce Ekmek Yapımı ve Paylaşımı Geleneği: Lavaş, Katırma, Jupka, Yufka (Azerbaycan, İran, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye ile ortak dosya) (2016)
14. Geleneksel Çini Sanatı (2016)

15. Bahar Bayramı Hıdırellez (Makedonya ile ortak dosya) (2017) 47
16. Dede Korkut-Korkut Ata Mirası: Kültürü, Efsaneleri ve Müziği (Azerbaycan ve Kazakistan ile ortak dosya) (2018)
17. Geleneksel Türk Okçuluğu (2019)
18. Minyatür Sanatı (Azerbaycan, İran ve Özbekistan ile ortak dosya) (2020)
19. Geleneksel zekâ ve strateji oyunu: Togyzqumalaq, Toguz Korgool, Mangala / Göçürme (Kazakistan ve Kırgızistan ile ortak dosya) (2020)
20. Hüsn-i Hat, Türkiye’de İslam Sanatında Geleneksel Güzel Yazı (2021)
21. Acil Koruma Gerektiren Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi
22. Işık Dili (2017)’’ (UNESCOc: 2023.)

2.6. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kültürel Miras

Yabancı dil öğreniminde dilbilgisi öğretimi ve dört temel beceri öğretimi kadar kültürel unsurların öğretimi de son derece önemlidir.

Somut olmayan kültürel miras ürünleri, bir toplumun yapısı hakkında pek çok bilgi verir. Yabancı dil öğreniminde ise öğrenilen dilin kültürünün bilinmesi hedef dilin öğrenimini kolaylaştırır. Kültür unsurlarının bilinmesi ayrıca öğrencinin kendini öğrendiği dile ait hissetmesine de neden olur. Bu durum da yine dilin öğreniminin kolaylaşması sonucunu doğurur. Yine disiplinler arası şeklinde bakacak olursak da kültürel unsurlar dört temel beceri eğitiminde materyal olarak kullanılabilir.

Derslerde kullanılan kültürel öğeler belirlenirken UNESCO’nun Somut Olmayan Kültürel Miras Listesinde yer alan unsurlardan faydalanılmaktadır. Kültürel unsurların derslerde kullanılması, öğrencilerin hem hedef kültürü daha kolay öğrenmesini hem de gördükleri ve duydukları şeylerden yola çıkarak kendi kültürleriyle bağlantı kurmalarını sağlayacaktır. Kültürel unsurların kullanılması ayrıca ulusların kendi kültürlerini korumaları adına da önem taşımaktadır.

Somut olmayan kültürel mirasın yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürel

çeşitlilik ve kültürlerarası yaklaşım ve iletişim bağlamında sağlayabileceği faydalar arasında ön plana çıkan üç husustan bahseden Gülden (2020: 307), bu hususların ders kitapları ve diğer materyaller, öğretmenler ve kültürel ölçüt olarak halk bilimi kadroları olduğunu belirtir. Bu hususlara dayalı olarak, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi yapılırken materyallerin öneminin oldukça büyük olduğu görülmektedir. Gülden (2020: 307) konunun içeriğini şöyle açıklar: “Bu anlamda bir ders kitabında öğrencilere edindirilmesi hedeflenen beceriler arasında kültürel unsurlardan yararlanma durumu sınırlı ve yeterli görülebilirken, başka bir kitapta tamamen yazarların tercihlerine bağlı olarak Türk kültüründeki dil öğretim süreçlerinin her alanında kültürel unsurların yararlanılması söz konusu olabilir. Aynı durum öğretmenler için de geçerlidir. Öğretmenlerin kendi kültür algıları, ele aldıkları unsurlara yükledikleri anlamlar ve neleri kapsam dışında bırakacakları da farklılık gösterebilir. Bu durum, her öğrencinin Türk kültürüne öğreticinin gözünden bakmasına sebep olabilir”. Bu konuyla ilgili olarak Thanasoulas (2001: 2), yabancı dil öğretiminde iletişimsel yeterliliğin bireyin kendi kültürüne ve diğer kültüre karşı tutumlarında oluşan değişimlerini içerdiğini ifade ederken, ayrıca gelenekler ve inançlar gibi normları içeren kültürel yeterliliğin yabancı dil öğretiminin bir parçası olduğunu belirtir.

Somut Olmayan Kültürel Ürünlerin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılması, kültürleşmeyi sağladığı gibi kültür aktarımını da doğurur. Bu noktada Oğuz (2018: 201), “Toplulukların, özellikle yerli toplulukların, grupların ve bazı durumlarda bireylerin somut olmayan kültürel miras üretimi, korunması, bakımı ve yeniden yaratılması konusunda önemli rol oynadıklarını, böylece kültürel çeşitliliği ve insan yaratıcılığını zenginleştirdiklerini kabul ederek” durumu açıklar.

Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (AOÖÇM), dil öğretiminde eğitim düzeylerini: “A1 ve A2 başlangıç, B1 ve B2 orta, C1 ve C2 ileri düzey olarak belirlemiştir. Hazırlanan çerçevede A2, B1 ve B2 seviyelerinin belirlenmesinin sebebi, özellikle dil bilgisine dair belirli bir düzeye gelmeyen öğrencilerin kültürel değerleri benimsemesi ve bu değerler hakkında metinleri anlaması zorlaşacaktır. Temel seviyede yer alan A1 düzeyi öğrencilerin dilin temel yapısını öğrenmesini amaç edinir. AOÖÇM’de yer alan tanımda A1 seviyesi için; somut ihtiyaçların karşılanmasını amaçlayan, bilinen günlük ifadeleri ve oldukça basit cümleleri anlayıp kullanabilir. Kendini tanıtabilir, başkalarını tanıştıracaktır.

Başkalarına, kendileri hakkında (örneğin, nerede oturdukları, kimleri tanıdıkları ve nelere sahip oldukları) sorular yöneltebilir ve sorulan benzeri soruları yanıtlayabilir. Karşısındaki kişiler yavaş ve anlaşılır bir biçimde konuşuyor ve de yardımcı oluyorsa, onlarla basit yollardan anlaşılabilir ifadelerini kullanır” (Avrupa Konseyi, 2013: 23).

“A2 seviyesi için belirlenen ölçütlerde, ‘tek cümleleri ve doğrudan öncelik alanlarıyla ilişkili olarak sıklıkla kullanılan deyimleri anlayabilir, bildik ve alışlagelen konular üzerinde yalnızca yalın ve dolaysız bilgi alışverişini gerektiren basit ve bildik etkinlikler çerçevesinde iletişim kurabilir’ ifadelerine yer verilirken; orta düzey olan B1 seviyesi için; ‘açık ve standart bir dil kullanıldığında ve iş, okul, eğlence, vb. bildik şeyler söz konusu ana konuları anlayabilir. (...) Bildik ve ilgi alanına giren konular üzerine yalın ve tutarlı bir söylem üretebilir’ ölçütleri yer almaktadır. B2 seviyesi dil için ileri bir düzey olarak nitelendirilebilir. Bu seviye için; ‘uzmanlık alanına ilişkin teknik bir tartışma da dahil olmak üzere karmaşık bir metin içindeki somut ya da soyut konuların özünü anlayabilir’ ifadesi, dil için yetkinlik seviyesine ulaşıldığının göstergesidir. Hazırlanacak metinler, bu ölçütlerden hareketle verilecektir” (Avrupa Konseyi, 2013: 22).

2.7. Yabancı Dil Öğretiminde Kültür Aktarımında Önemli Unsurlar

Yabancı dil öğretiminde kültürel öğelerin aktarılmasının büyük önemi vardır. Kültürel unsurları en doğru şekilde ve düzeyde “öğrenciye görelilik” ilkesini de göz önünde bulundurarak öğretmeye çalışmak, hedef dilin en doğru ve kolay öğretilmesini sağlayacaktır. Tomalin ve Stempleski (1993: 89)’ye göre kültür öğelerinin aktarılmasının yedi amacı şunlardır:

1. “Öğrencilerin, her insanın davranışında kültürün etkisinin olduğunu anlamalarına yardımcı olmak: Öğrencilerin, kültürün bireylerin davranışlarını nasıl şekillendirdiğini anlamalarına yardımcı olmak.
2. İnsanların konuşmalarında ve davranışlarında kültürün etkisi olduğunu anlamalarına yardımcı olmak: Dil ve davranışlar arasındaki bağlantıyı kurarak, kültürün dildeki etkilerini anlamalarını sağlamak.
3. Öğrencilerin hedef kültürdeki ortak durumlarda gösterilen ortak davranışların farkına varmalarına yardımcı olmak: Hedef kültürle ilgili belirli sosyal durumlar ve

bu durumlarda yaygın olan davranış biçimlerini anlamalarını sağlamak.

4. Öğrencilerin, bazı kelime ve cümleciklerin, kültürün bir sonucu olarak hep aynı şekilde birbiri ardına geldiğinin farkına varmalarına yardımcı olmak: Dilin kültürel bağlamda nasıl anlam kazandığını, belirli kelime ve ifadelerin kültürel etkilerle nasıl sabitlendiğini anlamalarına yardımcı olmak.

5. Öğrencilerin hedef kültürle ilgili genellemeleri objektif gözle değerlendirmelerine yardımcı olmak: Öğrencilerin hedef kültür hakkında yapılan genellemeleri dikkatlice ve objektif bir şekilde değerlendirmelerini sağlamak.

6. Öğrencilerin hedef kültürle ilgili bilgi toplama becerilerinin gelişmesine yardımcı olmak: Kültürel araştırma ve bilgi toplama becerilerinin geliştirilmesi, öğrencilerin hedef kültür hakkında daha derinlemesine bilgi edinmelerine olanak tanır.

7. Öğrencilerde hedef kültürle ilgili merak uyandırmak ve onların o kültürdeki insanlara empati duymalarını sağlamak: Kültürel empati geliştirilmesi, öğrencilerin hedef kültürdeki insanları daha iyi anlamalarına ve onlarla duygusal bağ kurmalarına yardımcı olur.”

Bu amaçlar, dil öğretiminin kültürel yönünün öğrencilerin sosyal ve kültürel becerilerini geliştirme sürecindeki önemini vurgulamaktadır.

Yabancı dil öğrenmede önemli olan diğer bir faktör, “yaş” tır. Öğrencinin dil öğrenmeye başlama yaşı, öğrenecekleri dilin seviyesini ve öğreneceği konuları da etkilemektedir. Bir dilin kültürel unsurlarını anlama ve yorumlama kısmında yaşı uygun olmayan bir öğrenci zorluk yaşayabilir. Hazırlanan ders kitaplarının hedef kitleye uygun olması, kültürü ve kültürün gereklerini anlayabilecek düzeyde olması önem kazanmaktadır. Hazırlanan çalışmalara da bakıldığında çalışma materyallerindeki metinlerin lise ve üzeri düzey için hazırlandığı görülmüştür.

Akcaoğlu (2017: 22), kültür aktarımının önemli bir yönüne dikkat çekerek, anlatılanların miktarının dengeli olmasının gerekliliğini vurgulamaktadır. Kültür aktarımının aşırıya kaçmasının, öğrencilere bir tür asimilasyon uygulamasına dönüşebileceğini ifade eden Akcaoğlu (2017: 22), bu durumda, öğrencilerin hedef dil ve kültürden soğuyabileceğini ve derslerin verimsiz hale gelebileceğini belirtmektedir. Bu noktada sorumluluğun büyük ölçüde öğreticiye ait olduğunu dile getiren Akcaoğlu (2017: 22),

öğreticinin, öğrencilerin tutumlarını ve tavırlarını dikkate alarak, kültür aktarımını dengeli bir şekilde yapması ve öğrencilere hedef kültürü tanıtırken aşırı yüklemelerden kaçınılması gerektiğinin altını çizmektedir.

2.8. Yabancı Dil Öğretim Kitapları Nasıl Olmalı?

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında ders kitaplarında bulunması gereken nitelikler, ortaklıklar gibi birtakım ölçütler bulunmamaktadır. Kitaplara dair bulunan tek ölçütün öğrenim düzeyleri (A1, B2, C1 vs.) olduğu görülmektedir.

Yabancı dilde Türkçe Öğretimi alanında en önemli materyal olan ders kitaplarının nasıl olması gerektiği konusu, pek çok araştırmaya konu olmaktadır. Bu konuda çalışma yapan isimlerden biri olan Hirschfelder (1982), öğretim materyallerinin öğrencilerin bilgi ve karakter gelişimindeki önemini vurgulamaktadır. Yabancı dil öğretiminde en çok kullanılan materyal olan ders kitapları, sadece dil bilgisi ve kelime dağarcığının öğrenilmesini sağlamaz, aynı zamanda öğrencilerin kültürel farkındalıklarını geliştirmelerine de katkı sunar. Ders kitapları, öğrencilerin dil becerilerinin yanı sıra, o dilin konuşulduğu kültürlere dair bilgi edinmelerini sağlayarak, kültürlerarası anlayışa da katkıda bulunur. Bu nedenle, ders kitaplarının içeriği, öğrencilerin sadece dilsel değil, kültürel anlamda da gelişimini destekleyecek şekilde dikkatlice seçilmelidir.

Haley ve Austin (2004), yabancı dil ders kitaplarının önemli bir özelliğinin, hedef dilin kültürünü doğru ve uygun bir dille sunması gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca, bu kitapların kültürel içeriklerinde ön yargılardan kaçınması gerektiğine de dikkat çekerler. Bu, öğrencilerin kültürel farkındalıklarını artırırken, aynı zamanda doğru ve saygılı bir yaklaşım geliştirmelerini sağlar. Ders kitaplarının, dil öğretiminin sadece dilsel yönüyle sınırlı kalmayıp, kültürel çeşitliliği de kapsayan etkinlikler ve içeriklerle zenginleştirilmesi, öğrencilerin hem dil becerilerini hem de kültürlerarası iletişim yetilerini geliştirmelerine yardımcı olur (Haley ve Austin, 2004). Yabancı dil öğretiminde kullanılan ders kitapları, öğretmenlerin rolünü üstlenebilecek çok çeşitli görevler taşır. “Bu kitaplar, öğretmen gibi bir rehberlik rolü üstlenebilir, öğrencilerin öğrenme süreçlerinde yönlendirici olabilirler. Ayrıca, bir kaynak işlevi de görebilirler; yani öğrenciler için bilgi sunar ve dil öğrenme sürecinde temel materyaller sağlarlar. Ders kitapları, eğitmen gibi bir rol üstlenerek,

öğrencilere pratik yapma fırsatları sunabilir ve dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Son olarak, kitaplar, otorite figürü olarak, doğru dil kullanımını ve kültürel normlar hakkında öğrencileri bilgilendirebilir. Bu şekilde, ders kitapları, sadece dil öğretiminde değil, aynı zamanda kültürlerarası anlayış ve iletişimde de önemli bir araç haline gelir” (Cortazzi ve Jin , 1999: 196-219).

Yeni gelişen alan olan yabancı dil öğretiminde ders kitaplarının yalnızca dil bilgisi öğretimi değil, aynı zamanda kültürel kavramları da içermesi gerektiğini vurgulanmaktadır. Bu noktada, kültür aktarımının sadece dil öğrenimi değil, yaşam deneyimleri ve kültürel farkındalığı da kapsamı gerektiği sonucu doğar. Öte yandan bu hedeflere ulaşmak için ders kitaplarında karşılaştırmalı ve uygulamaya yönelik yöntemler kullanılmalıdır. Ayrıca, kültür aktarımında kaynak kültür, hedef kültür ve uluslararası kültürlerin birbirleriyle ilişkili şekilde ele alınması önemlidir. Özellikle hedef kültüre ve uluslararası kültürlere dayalı ders kitapları, öğrencilere sadece öğrenilen dildeki uygun yaşam kalıplarını aktarmakla kalmaz, aynı zamanda dünyadaki kültürel çeşitliliği de yansıtarak öğrencilerin daha geniş bir kültürel perspektif geliştirmelerini sağlar. Bu yaklaşım, dil öğretiminde kültürel bilinç ve hoşgörünün artmasına katkıda bulunur (Özışık, 2004).

Yabancı dil öğretiminde öğrencinin yaşı, güdülenmesi, öğrencinin yabancı dile ve kültürüne yaklaşımı ve öğrenilenlerin davranışa dönüştürülmesi, öğrenme sürecinin başarısını etkileyen önemli faktörlerdir.

Özellikle yaş faktörüne değinildiğinde, kritik dönem kavramı öne çıkmaktadır. Kritik dönem, bireylerin dil öğrenme kapasitesinin yaşa bağlı olarak değiştiği bir dönemdir. Bu kavram, çocukların dil öğrenme süreçlerinin daha hızlı ve etkili olduğu, buna karşın yetişkinlerde daha fazla zorlukla karşılaşıldığına işaret eder. Marinova-Todd ve arkadaşlarının (2003) yaptığı çalışmalarda, çocukların dil öğrenme süreçlerinde yüksek oranda homojenlik gösterdiği, ancak yetişkinlerde bu süreçlerin daha heterojen sonuçlar verdiği vurgulanmaktadır. Bu da, yabancı dil öğretimi sırasında farklı yaş gruplarına yönelik özel stratejiler ve materyallerin geliştirilmesinin önemini ortaya koymaktadır.

Byram vd. (1994:51-52) göre kitaplarda kültürel içerikleri analiz ederken 9 farklı başlığı kriter göstermiştir. Bu başlıklar ana hatlarıyla şöyledir:

1. “Sosyal Kimlik ve Sosyal Gruplar
2. Sosyal Etkileşim
3. İnanç ve Davranışlar
4. Sosyo-politik Kurumlar
5. Toplumsallaşma ve Yaşam Döngüsü
6. Ulusal Tarih
7. Ulusal Coğrafya
8. Ulusal Kültür Mirası
9. Stereotipiler ve Ulusal Kimlik”

Avrupa Konseyi (Council of Europe) 2000 yılındaki bildirgesinde, özellikle öğretilen yabancı dilin sosyokültürel bilgisinin verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Avrupa Konseyinin belirttiği sosyo-kültürel bilgiler şunlardır:

1. “Günlük Yaşam
 - a- Yiyecek, içecek, yemek zamanları, sofrada adabı,
 - b- Resmi tatiller, çalışma zamanları,
 - c- Boş zaman etkinlikleri, hobiler, okuma alışkanlıkları, yaygın sporlar.
2. Yaşam Koşulları
 - a- Yaşam standartları

b- Ev koşulları

c- Sosyo-ekonomik durum

3. Kişilerarası İlişkiler

a- Sınıfsal yapı ve sınıflar arası ilişkiler

b- Kadın erkek ilişkileri

c- Aile yapıları ve ilişkileri, kuşaklararası ilişkiler

d- Politik ve dinsel gruplar arası ilişkiler

4. Değerler, İnançlar, Davranışlar

a- Sosyal sınıf

b- Çalışma toplulukları

c- Gelir düzeyi

d- Gelenekler

e- Sanat, m¼zik vb.

5- Beden Dili

6- Sosyal Gelenekler

a- Dakiklik

b- Hediyeler

c- Elbiseler

d- Yasaklar, kurallar vb.

7- Adet Olmuş Davranışlar

a- Dini kurallara dayalı davranışlar

b- Doğum evlilik gelenekleri

c- Festivaller, törenler, kutlamalar (Bölükbaşı ve Keskin, 2010: 227).”

2.9. Yabancı Dil Öğretiminin Kişiy Kazandırdıkları

Kültür ve dil kavramları yabancı dil öğretimi tabanında bağdaşık iki unsurdur. Yabancı dil öğrenirken kültürel aktarımda bulunarak öğrenmek kişiy birtakım beceriler kazandırmaktadır. Bu beceriler İşcan (2014: 3-28)’e göre şu şekilde sınıflandırılmaktadır:

1. “Dünyayı ve farklı bakış açılarını daha iyi tanımaları, anlamaları ve hoşgörü geliştirme.
2. Kültürel gelişimlerini hızlandırmaları ve başka kültürler için farkındalık kazanma.
3. Eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerine sahip olma.
4. Edebiyat ve güzel sanatlar alanlarında gerekli terminolojiyi izleyebilme.
5. Kendi ana dilinden başka dillerin konuşulduğu ortamlarda yabancı dilde kendilerini ifade etme becerisini kazanma.
6. Yurt dışında eğitimlerine devam edebilmeleri için gereken özgüven, sosyal ve iletişim becerilerini geliştirme.
7. Yüksek öğrenimde ve sonraki eğitimlerinde seçkin başarılarla imza atabilme.
8. İş bulma olanaklarını çoğaltabilme.
9. Yabancı dil bilme ayrıcalığı ile liderlik becerilerinin gelişip, üst düzey çalışma ortamına katılabılme.
10. Küresel dünyada yer alabilme ve uluslararası platformlarda yaşam boyu öğrenen bireyler olma.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ/MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın yürütülmesinde izlenen yöntem, teknik, araştırma materyali, veri toplama süreci, veri toplama aracı, verilerin analizi ve yorumlanması üzerinde durulmaktadır.

3.2. Araştırma Materyali

Araştırma materyali aynı zamanda araştırmanın örneklemini oluşturan Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Çalışma Kitabı, Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1, Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1'den oluşmaktadır. Türkçe öğretiminde kullanılan tüm ders kitapları içinden seçilme sebebi; Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabı, Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1 kitapları yabancılar için Türkçe öğreten kurumlarda ve dil öğretim merkezlerinde en çok kullanılan kitaplar olmaları, Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1'in ise henüz çıkmış bir kitap olduğundan taşımış olduğu kültürel unsurlar açısından incelenmemiş olmasıdır.

3.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, yabancılar için Türkçe öğretiminde kullanılan tüm ders kitapları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabı, Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1, Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1 oluşturmaktadır.

Tablo 1

İncelenen Ders Kitapları

Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabı
Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1
Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1

3.4. Veri Toplama Süreci

Öncelikle hemen hemen tüm kaynaklardan nitelikli bir tarama süreci yapılmıştır. Ardından tez çalışmasına uygun olduğu gözlenen dokümanlar toplanmıştır. Ardından incelenecek olan “Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Çalışma Kitabı, Yedi İklim Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1, Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1” kitapları detaylı olarak incelenmiştir. Seçilen kitaplardaki kültürel unsurlar tek tek bulunarak öncesinde hazırlanan kültürel unsurlar tablosuna göre sınıflandırılmıştır.

Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında var olan Türk kültürüne ait unsurların karşılaştırılması konusunda veri toplarken kitaplarda var olan kültürel unsurlar konularına göre sınıflandırılarak tablo haline getirilmiştir. Tabloda konular ana konu ve alt konu olarak daha da detaylandırılmıştır. Ana konular temel öge, alt konular ise alt ögeler olarak isimlendirilmiştir. Tablo kapsamında 9 farklı temel öge, 11 farklı alt öge tespit edilmiştir.

Nitel araştırma yöntemlerinden bir betimsel analiz türü olan doküman incelemesi(analizi) olarak da bilinen belgesel taramanın kullanıldığı bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında kullanılan üç farklı Türkçe ders kitabındaki kültürel unsurlar incelenip bazı kaynaklarda içerik analizi olarak da kabul edilen doküman incelemesi tekniği ile sınıflandırılarak temel kültürel öge ve alt kültürel ögelerden oluşan kültürel unsurlar tablosuna her bir kitaptaki her kelime ve cümle ilgili kültürel unsurla eşleştirilerek yerleştirilmiştir.

3.5. Veri Toplama Aracı

Çalışmada, verileri toplama aşamasında doküman incelemesi (analizi) olarak da bilinen belgesel tarama kullanılmıştır. Seçilen Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabı, Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1, Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1'deki kültürel unsurlar taranarak doküman incelemesi yoluyla konularına göre sınıflandırılmış, ana konu ve alt konu olarak detaylandırılmıştır. Ana konular temel öge, alt konular ise alt öge olarak isimlendirilmiştir. Araştırma materyalindeki kültürel unsurlar tarandığında 9 farklı temel öge, 11 farklı alt öge oluşmuş, veri toplama aracı olarak kullanılacak olan tablo, bu başlıklara göre düzenlenmiştir:

Tablo 2

Kültürel Unsurlar Tablosu

TEMEL ÖGELER									
Alt Öge	1.Devlet	2.Coğrafya	3.Tarih	4.Edebiyat	5.Din	6.Ahlak	7.Sanat	8. Halk Kültürü	9.Spor
a	Başkent	Ülke Haritamız	Tarihi ve Turistik Yerler	Yazarlarımız	Dini Bayramlar	Ahlâki Değerlerimiz	Tiyatro	Köy, Şehir ve Yayla Hayatı	Spor Takımları
b	Atatürk	Şehirlerimiz	Müzeler	Şairlerimiz	Camiler, Mimar Sinan	Konukseverlik Özelliğimiz	Hacıvat ile Karagöz	Geleneksel El Sanatlarımız	Ünlü Sporcular
c	Milli Bayramlar	Doğal Güzellikler	Denizcilik Tarihi	Atasözleri	Tasavvuf		Sinema	Kıyafet Kültürümüz	
d	Bilimler ve Bilimsel Çalışmalar	Bölgesel Ürünler	Tarihimizden Ünlü Kişiler	Deyimler			Müzik	Yemek Kültürümüz	
e	Aile Kurumu	Yöresel Hayvanlar		Masallar			Folklor	Hamam Kültürümüz	
f	Eğitim Kurumu	Doğayı Koruma		Fıkralar			Dans	Kahvehane Kültürümüz	
g	Ekonomi Kurumu			Tekerlemeler			Heykel	Geleneksel Çocuk Oyunlarımız	
h	Yardım Kuruluşları			Ninniler			Resim	Hidrellez, Nevruz	
ı				Maniler				Batıl İnançlar	
j				Efsaneler				Bitkisel Tedavi	
k				Öğütler, Başarı Hikayeleri				Özel Gün ve Hafta Kutlamaları	

3.6. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabı, Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1, Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1’de var olan Türk kültürüne ait unsurlar nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz altında yer alan doküman incelemesi tekniği ile toplanmıştır. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar.” (Yıldırım ve Şimşek, 2013:217). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kültürel unsurların gereği gibi ve gerektiği kadar kullanılması, dilimizin ilgiyle ve yüksek bir motivasyonla öğrenilmesine yardımcı olacaktır. Bu nedenle Türkçeyi öğretmede kullanılan araştırma materyallerinin içerdiği sözel, görsel ve yazılı mesajlar oldukça önemlidir. Doküman incelemesi de “sözel, yazılı veya diğer materyallerin içerdiği mesajı, anlam ve/veya dilbilgisi açısından nesnel ve sistematik olarak sınıflandırma, sayılara dönüştürme ve çıkarımda bulunma yoluyla sosyal gerçeği araştıran bilimsel bir yaklaşımdır.” (Aslan ve Tavşancıl, 2001: 22).

Çalışmada, verileri toplama aşamasında “nitel veri analizi” olarak da bilinen “betimsel analiz” kullanılmıştır. “Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. Bu analiz türünde temel amaç elde edilmiş olan bulguların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasıdır” (Yıldırım ve Şimşek, 2003: 30).

Karasar (2012: 183) ise diğer adıyla belgesel tarama yoluyla elde edilen verilerin incelenmesi işlemini şu şekilde tanımlar: “Var olan kayıt ve belgeleri inceleyerek veri toplamaya belgesel tarama denir. Yazılı belgelere göre belgesel tarama (doküman analizi-incelemesi), belli bir amaca dönük olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsar.”

Çalışmada Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabı, Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1, Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1 kültürel unsurların aktarımı ve karşılaştırılması açısından incelenmiştir. Bu kitaplarda yer alan Türk kültürüne ait unsurlar önce ana konulara

sonra da alt konulara ayrılmıştır. Daha sonra her bir ders kitabı için “Alt Öge, Kültür Ögesinin Bilgi İçeriği, Kitap Seviyesi-Sayfası” şeklinde başlıklara ve bölümlere ayrılmış bir “Kültürel Unsurlar Tablosu” oluşturulmuştur. Kitaplar bu tablodaki başlıklara göre doküman incelemesi yoluyla sayfa sayfa incelenmiş ve kitaptaki kültürel unsuru içeren her kelime, cümle ya da paragraf, oluşturulan tablodaki hangi ögeye karşılık geliyorsa oraya yazılarak eşleştirilmiştir. Kültür Ögesinin Bilgi İçeriği kısmında her bir kitaptaki ilgili kültürel unsur, tırnak içinde ve gerekli olduğu durumlarda da içinde kullanıldığı cümle ya da paragrafla birlikte verilmiştir. Kültürel unsur eğer bir görsel ise bu durum da yine tabloda ilgili başlık altında belirtilmiştir. Kitap Seviyesi-Sayfası kısmına ise kültürel unsurun yer aldığı sayfa numarası yazılmıştır. Adım adım bu işlemler yapıldıktan sonra yine her bir kitap için “Konu Tespiti ve Değerlendirme” başlığı açılmış; bu başlık altında, incelenen ders kitabındaki kültürel unsurların konu dağılımlarının nasıl olduğuna yer verilmiştir. Tüm kitapların bu yolla incelemesi tamamlandıktan sonra da tablolar birleştirilerek kitaplardaki bu kültürel unsurların kullanılma sıklıkları, dağılımları ve yerinde kullanılıp kullanılmadıklarıyla ilgili değerlendirmelerde bulunulmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde: “Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabı, Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1 ve Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1 ders kitaplarının kültürel unsurlar açısından farkları nelerdir?” problem cümlesinden hareketle oluşan,

- Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabında yer alan kültürel unsurlar nelerdir?
- Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1’de yer alan kültürel unsurlar nelerdir?
- Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1’de yer alan kültürel unsurlar nelerdir?

sorularının cevaplarına yer verilecektir.

4.2. Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabı

Tablo 3

Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Unsurlar

ALT ÖGE	KÜLTÜR ÖGENİN BİLGİ İÇERİĞİ	KİTAP SEVİYESİ, SAYFA
2b (Şehirlerimiz)	Anlama kısmında yer alan bilgi formunda ‘Ankara’ ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 5

Tablo 3'ün devamı

2b (Şehirlerimiz)	Anlama kısmında yer alan bilgi kısmında 'Maltepe' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 5
2b (Şehirlerimiz)	Doğru-yanlış kısmında 'Ankara' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 5
2a (Ülke Haritamız)	Konuşma bölümünde yer alan sınıf resminde duvarda Türkiye haritası kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 6
1f (Eğitim Kurumu)	Boşluk doldurma kısmında 'Gazi üniversitesi' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 9
2b (Şehirlerimiz)	'Ankara- Atakule' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 9
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	Ankara'yı tanıtan sözcükler verilerek aralarından uygunolanların seçilmesi istenmiştir. Bu sözcükler içinde 'kule' de yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 9
1a (Başkent)	Ankara'dan bir fotoğrafa yer verilmiştir. Ve bu fotoğrafın altında yer alan Ankara'yı tanıtıcı ifadeler arasında 'başkent' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 9

Tablo 3'ün devamı

2b (Şehirlerimiz)	'Ben Kimim?' kısmında 'Ankara' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; "Ankara'da yaşıyoruz." Şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 10
7d (Müzik)	'Ben Kimim?' kısmında "Tarkan'a" yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 10
2b (Şehirlerimiz)	'Ben Kimim?' kısmında Tarkan tanıtılırken 'Rize' ifadesi yer almıştır. Bu ifade, '...şimdi Rize'de yaşıyor.' Şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 10
7d (Müzik)	Soru-cevap kısmında iki kez 'Tarkan' kullanılmış ve hayatıyla ilgili soru sorulmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 10
7d (Müzik)	Metine göre sorular kısmında Tarkan'a ait bir soru bulunmaktadır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 10
7d (Müzik)	Metin sorularına Tarkan'a ait tek soruda üç seçenek verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 11

Tablo 3'ün devamı

2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Bursa' ifadesi kullanılmıştır. Bursa'nın tarihi olma özelliği belirtilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 13
7d (Müzik)	Boşluk doldurma kısmında 'Tarkan' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 13
2b (Şehirlerimiz)	Boşluk doldurma kısmında 'Kızılay' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; "Tarkan'ın konseri Kızılay'da." şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 13
8d (Yemek Kültürümüz)	'Gözleme' ifadesi ve 'gözleme' fotoğrafı yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 14
2b (Şehirlerimiz)	Afiş eşleştirme çalışmasında "İstanbul'dan Adalar'a.." ifadesi geçmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 14
2b (Şehirlerimiz)	İstanbul'dan vapur fotoğrafı yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 14
2b (Şehirlerimiz)	'Ankara' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 17
2b (Şehirlerimiz)	"İstanbul" ifadesine yer verilmiştir. Türkiye'de İstanbul'un büyüklüğüne göre yeri belirtilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 17

Tablo 3'ün devamı

1a/1b (Başkent) (Atatürk)	'Anıtkabir' ve 'Ankara' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 17
2b (Şehirlerimiz)	'Evim ve Çevrem' metni içinde 'Ankara' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 18
2b (Şehirlerimiz)	'Evim ve Çevrem' metni içinde 'Emek' semtine yer verilmiştir. Semti tanıtıcı ifadelere yer verilmiştir. 'Büyük bir cadde., caddenin kalabalık olması...' gibi özellikler kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 18
2b (Şehirlerimiz)	Yönler konusunda İstanbul'un konumunu belirleyen ifadeye yer verilmiştir. Bu ifade; "İstanbul, Marmara Denizi'nin kuzeydoğusundadır." şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 23
2a (Ülke Haritamız)	Yönler konusunda 'Türkiye haritasına' yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 23
3a (Tarih ve Turistik Yerler)	'Kızkulesi' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 23
2b (Şehirlerimiz)	'Ordu fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 23

Tablo 3'ün devamı

2b/ 3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	“Kars’ın” tarihi yerlerini gösteren fotoğrafa yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 23
2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	Diyarbakır’dan ‘kale’ fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 23
2b (Şehirlerimiz)	‘Erzurum’ fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 23
2b (Şehirlerimiz)	Ankara’nın başka şehirlere göre konumu sorularak yeri belirlenmeye çalışılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 23
2b (Şehirlerimiz)	Antalya’nın başka şehirlere göre konumu sorularak yeri belirlenmeye çalışılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 23
2b (Şehirlerimiz)	Ordu’nun başka şehre göre konumu sorularak yeri belirlenmeye çalışılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 23
2b (Şehirlerimiz)	Kars’ın başka şehirlere göre konumu sorularak yeri belirlenmeye çalışılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 23
2b (Şehirlerimiz)	Bursa’nın başka şehre göre konumu sorularak yeri belirlenmeye çalışılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 23
2b (Şehirlerimiz)	2. bölüm olan ‘Nerede, Ne zaman, Nasıl?’ ünitesinin başında İstanbul’un büyük fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 24- 25
7d (Müzik)	Sezen Aksu’nun fotoğrafına konser afişi olarak yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 30

Tablo 3'ün devamı

8d (Yemek Kültürümüz)	'Tadı Damağında' okuma bölümünde 'döner' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 32
8d (Yemek Kültürümüz)	'Tadı Damağında' okuma bölümünde üç kez 'sütlac' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 32
8d (Yemek Kültürümüz)	'Tadı Damağında' okuma metni içinde 'kebab' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 32
8d (Yemek Kültürümüz)	'Tadı Damağında' okuma metni içinde 'mantı' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 32
8d (Yemek Kültürümüz)	'Tadı Damağında' okuma metni içinde 'yaprak sarması' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 32
8d (Yemek Kültürümüz)	'Tadı Damağında' okuma metni içerisinde 'baklava' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 32
8d (Yemek Kültürümüz)	'Tadı Damağında' okuma metni içerisinde 'künefe' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 32
8d (Yemek Kültürümüz)	Menü broşürü içinde 'ezogelin' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 32
8d (Yemek Kültürümüz)	Menü broşürü içerisinde 'tarhana' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 32
8d (Yemek Kültürümüz)	Menü broşürü içinde 'mantı' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 33

Tablo 3'ün devamı

8d (Yemek Kültürümüz)	Menü broşürü içerisinde 'çoban kavurma' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 33
8d (Yemek Kültürümüz)	'Etli türlü' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 33
8d (Yemek Kültürümüz)	'Tas kebabı' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 33
8d (Yemek Kültürümüz)	'Baklava' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 33
8d (Yemek Kültürümüz)	'Şalgam suyu' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 33
8d (Yemek Kültürümüz)	Kebap çeşitlerinden 'İskender kebab' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 33
8d (Yemek Kültürümüz)	Kebap çeşitlerinden 'Urfa kebabı' ifadesi yer aldı.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 33
8d (Yemek Kültürümüz)	Kebap çeşitlerinden 'Adana kebab' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 33
8d (Yemek Kültürümüz)	Kebap çeşitlerinden 'şiş kebab' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 33
8d (Yemek Kültürümüz)	Konuşma bölümünde 'ezogelin çorbası' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 34
8d (Yemek Kültürümüz)	Konuşma bölümünde 'İskender kebab' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 34
8d (Yemek Kültürümüz)	Konuşma bölümünde 'künefe' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 34
8d (Yemek Kültürümüz)	Konuşma bölümünde 'baklava' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 34

Tablo 3'ün devamı

8d (Yemek Kültürümüz)	Konuşma bölümünde 'ayran' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 34
5a (Dini Bayramlar)	Yazma bölümünde 'Ramazan Bayramı' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 38
2b (Şehirlerimiz)	Boşluk doldurma bölümünde 'Ankara' ifadesi kullanılmıştır. 'Kışın	A1 Ders Kitabı, Sayfa 39
	Ankara'da hava soğuk.' Şeklinde cümle yer almıştır.	
2b (Şehirlerimiz)	Okuma metninde 'Eskişehir' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 46
2b (Şehirlerimiz)	Okuma metninde 'Ankara' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 46
2b (Şehirlerimiz)	Okuma metninde 'Erzurum' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 46
2b (Şehirlerimiz)	'İstanbul' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 48
2b (Şehirlerimiz)	Ankara'nın semti olan 'Kızılay' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 48
2b (Şehirlerimiz)	Otobüs güzergahını anlatırken 'Erzurum' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 49
2b (Şehirlerimiz)	Otobüs biletine yer verilmiştir. Firma adresi olarak 'Maltepe-Çankaya/Ankara' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 49

Tablo 3'ün devamı

2b (Şehirlerimiz)	Konuşma bölümünde yer tarifinde 'Emek' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 54
2b (Şehirlerimiz)	Yer tarifinde 'Bahçelievler' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 54
1g (Ekonomi Kurumu)	Yer tarifinde 'Ziraat Bankası' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 54
2b (Şehirlerimiz)	Yazma kısmında 'İstanbul' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 55
8d (Yemek Kültürümüz)	'İçinde Ne Var?' okuma metninde üç kez sütlaç ifadesi yer almıştır. Sütlacın tarifi verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 56
8d (Yemek Kültürümüz)	Eşleştirme bölümünde 'ayran' fotoğrafı yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 58
7a (Tiyatro)	'Genç Osman' isimli oyun ismi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 59
7a (Tiyatro)	'Genç Osman' isimli oyundan bir sahneye yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 59
8c (Kıyafet Kültürümüz)	'Genç Osman' isimli oyundan verilen sahne fotoğrafında Türk kültürüne ait kıyafetler kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 59
7d (Müzik)	Şebnem Ferah'ın 'Hoşça kal' şarkısının ismine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 70

Tablo 3'ün devamı

2b (Şehirler)	Konuşma kısmında 'Antalya' ifadesine 2 kez yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 71
1b (Atatürk)	Anıtkabir'den fotoğraflara yer verilmiştir iki sayfada.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 82
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'İstiklal Kulesi' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 82
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Hürriyet Kulesi' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 82
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Aslanlı Yol' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 82
3b (Müzeler)	'Kurtuluş Savaşı Müzesi' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 82
1b (Atatürk)	Atatürk' e yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 82
1b (Atatürk)	Dokuz kez 'Anıtkabir' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 83
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Aslanlı Yol' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 83
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Hürriyet Kulesi' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 83
3b (Müzeler)	'Kurtuluş Savaşı Müzesi' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 83
1b/3a (Atatürk) (Tarihi ve Turistik Yerler)	Anıtkabir'in farklı yerlerinden fotoğraflara yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 83
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	Konuşma bölümünde 'Yerebatan Sarnıcı' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 84

Tablo 3'ün devamı

5b (Camiler)	'Sultanahmet Camisi' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 84
3b (Müzeler)	'Ayasofya Müzesi' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 84
3b (Müzeler)	'Topkapı Sarayı' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 84
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Sultanahmet Parkı' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 84
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Gülhane Parkı' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 84
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Sultanahmet Meydanı' ifadesi 3 kez yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 84
3b (Müzeler)	'Ayasofya Müzesi' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 84
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Yerebatan Sarnıcı' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 84
3b (Müzeler)	'Topkapı Sarayı Müzesi' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 85
2b (Şehirlerimiz)	'Samsun' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 87
2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Kapadokya' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 90
2b (Şehirlerimiz)	'Nevşehir' ifadesine iki kez yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 90
2b (Şehirlerimiz)	Tabelada 'Niğde' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 90
2b (Şehirlerimiz)	Tabelada 'Kayseri' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 90

Tablo 3'ün devamı

2b (Şehirlerimiz)	Tabelada 'Konya' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 90
2b (Şehirlerimiz)	Tabelada 'Adana' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 90
2b/3a/2c (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler) (Doğal Güzellikler)	'Kapadokya' ifadesine iki kez yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 90
2c (Doğal Güzellikler)	'Tuz Gölü' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 90
2c/3a (Doğal Güzellikler) (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Peribacaları' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 90
2c/3a (Doğal Güzellikler) (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Kapadokya' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 91
2c (Doğal Güzellikler)	Çoktan seçmeli sorularda 'Tuz Gölü' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 91
2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Doğal Güzellikler)	Fatih Sultan Mehmet Köprüsünden fotoğraflara yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 91
2b (Şehirlerimiz)	'Ankara' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 91
2b (Şehirlerimiz)	'İstanbul' ifadesine yer verilmiştir üç kez.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 91

Tablo 3'ün devamı

2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Doğal Güzellikler)	'Fatih Sultan Mehmet Köprüsü' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 91
1c (Milli Bayramlar)	'29 Ekim Cumhuriyet Bayramınız kutlu olsun.' İfadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 96
5a (Dini Bayramlar)	'Ramazan Bayramınız kutlu olsun.' İfadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 96
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Kız Kulesi' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 98
2 (Şehirlerimiz)	'İstanbul' ifadesine yer verilmiştir. "Türkiye'nin en kalabalık şehri İstanbul'dur."	A1 Ders Kitabı, Sayfa 98
1f (Eğitim Kurumu)	'Beytepe Kampüsü' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99
5a (Dini Bayramlar)	'Ramazan Bayramı' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 102
5a (Dini Bayramlar)	'Bayram namazı' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 102
5a/6a (Dini Bayramlar) (Ahlaki Değerlerimiz)	'Bayramlaşmak' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 102
5a/6a (Dini Bayramlar) (Ahlaki Değerlerimiz)	'Bayram kutlamak' ifadesi vardır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 102
6a/6b (Ahlaki Değerlerimiz) (Konukseverlik Özelliğimiz)	'Komşularımızı ve akrabalarımızı ziyaret ederiz.' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 102

Tablo 3'ün devamı

6b (Konukseverlik Özelliğimiz)	'Ziyarete herkes birbirine çeşit çeşit tatlılar ve börekler ikram eder.' cümlesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 102
6a (Ahlaki Değerlerimiz)	'Bayram, üç gün boyunca devam eder.' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 102
2b (Şehirlerimiz)	'Ankara' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 102
1f (Eğitim Kurumu)	'Gazi Üniversitesi' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 102
2b/3a (Şehirlerimiz)	'Antalya/Alanya'dan bir fotoğrafa yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 102

Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabının Kültürel Unsurlar Tablosunda yer bulan kültürel öğelerine bakıldığında elde edilen bulgular şu şekildedir:

- Milli benliğimizi yansıtan kültürel unsurlardan "Atatürk ve Atatürk'le özdeşleşen Anıtkabir, Aslanlı Yol, Hürriyet Kulesi, Kurtuluş Savaşı Müzesi ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı"na yer verilmiştir ancak Atatürk'e ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'na genel anlamda çok az değinilmiş, diğer unsurlardan ise sadece isim olarak bahsedilmiştir.
- "29 Ekim Cumhuriyet Bayramı"nı aynı zamanda Milli Bayramlar kategorisinde değerlendirmek de mümkündür.

- Kitapta ayrıca yine halk kültürü unsurlarından olan dini bayramlara da yer verilmiş ama sadece "Ramazan Bayramı"ndan bahsedilmiştir. Bunun yanında dini bayramlara has ritüellerimizden olan bayram namazından, bayramlaşmaktan, bayram kutlamaktan, komşu ve akraba ziyareti yapmaktan ve bayram ikramlarının yapılmasından bahsederek Türk

insanının misafirperverliğine değinilmiş; bayramın üç gün sürmesinden bahsedilerek kültürle birlikte bilgi aktarımı da yapılmıştır. Dini bayramlarımızdan sadece Ramazan Bayramına yer verilmesinin nedeni Kurban Bayramının kültürümüze yabancı olanlarca kabul edilmesi zor ritüeller içermesi şeklinde yorumlanabilir.

- Kitapta kültürel unsurlardan en çok coğrafi alt ögelere (şehirlere) yer verildiği tespit edilmiştir. Türkiye haritasının kitapta yer almasının yanı sıra “Eskişehir, Erzurum, Samsun, Rize, Bursa, Ordu, Kars, Kayseri, Konya, Niğde, Adana” sadece isim olarak yer bulurken İstanbul “Yerebatan Sarnıcı, Sultanahmet Camisi, Sultanahmet Parkı, Sultanahmet Meydanı, Ayasofya Müzesi, Gülhane Parkı, Topkapı Sarayı Müzesi, Fatih Sultan Mehmet Köprüsü, Adalar, Marmara Denizi, Kızkulesi” gibi; Ankara “Maltepe, Çankaya, Atakule, Bahçelievler, Kızılay, Gazi Üniversitesi ve Beytepe Kampüsü” gibi olmazsa olmaz unsurlarıyla yer bulmuştur. Hatta milli benliğimizin göstergeleri olma özelliği taşıyan Anıtkabir, Aslanlı Yol gibi unsurları da yine Ankara’ya has kültürel unsurlar olarak kabul etmek mümkündür. Ayrıca kitapta geçen “başkent” ifadesiyle kastedilenin Ankara olması yine coğrafi alt öge olarak değerlendirilebilir. Antalya, kitaptaki metinlerde tek başına kullanılmasının yanında ilçesi Alanya’yla birlikte de ele alınmıştır. Nevşehir de tıpkı Antalya gibi Kapadokya’sıyla, Peri Bacaları’yla ve Tuz Gölü’yle birlikte ele alınmıştır. Elde edilen bu verilerden hareketle kitapta en çok coğrafi kültürel unsurlara yer verildiği söylenebilir.

- Türkiye’nin bir tarım ülkesi olduğunun bir göstergesi olan, bunu yanı sıra ülkemizin güvenilir bir kurumu olma özelliği de taşıyan “Ziraat Bankası” da bir alt öge olarak kitapta yer bulmuştur.

- Halk Kültürü kapsamında yer alan yemek kültürü kitaplarda en çok kullanılan kültürel öge olmuştur. Yemek kültürü ile ilgili de kitapta “sütlaç, döner, kebab, mantı, yaprak sarması, mantı, baklava, künefe, tarhana çorbası, ezogelin çorba, çoban kavurma, etli türlü, tas kebabı, şalgam suyu, İskender kebab, Adana kebab, Urfa kebabı, şiş kebab, ayran, gözleme” yer almıştır. Halk kültürü altında yer alan yemek kültürüyle ilgili bu yiyeceklerin kullanım sıklığına bakıldığında kitapta yer verilen kültürel unsurlardan ikinci en sık kullanılan olduğu görülmektedir.

- Mzk kategorisinde ‘‘Sezen AKSU, Şebnem FERAH ve Tarkan’’ın fotoğraflarına ve Őarkılarına yer verilmiştir.

- Tiyatro alanından ‘‘Genç Osman’’ isimli oyuna yer verilmiştir.

- Kitapta eğitim kurumu olarak da ‘‘Hacettepe Üniversitesi-Beytepe Kampüsü ve Gazi niversitesi’’ yer almıştır.

Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabında genel olarak Türk kültür unsurlarına özellikle çeşitlilik açısından çok az yer verilmiştir. Kitapta en çok coğrafi alt ögelerden Şehirlere yer verildiği tespit edilmiştir. Farklı coğrafyalardan Şehirlere yer verilmiş olsa da Ankara ve İstanbul dışındaki Şehirlerin sadece isimleri cümle içinde kullanılmıştır. İstanbul ve Ankara ise diğerlerine oranla daha detaylı aktarılmıştır. Bu iki Şehir dışındaki diğer illerin büyük çoğunluğunun Ankara’ya yakın iller olmasının sebebi, Gazi niversitesi’nin Ankara’da olmasından ve kitabın bu niversitenin ğretim üyelerince hazırlanmış olmasından dolayı olabilir. Kitapta ikinci derecede en çok kullanılan kültürel ge yiyecek-içecek olmuş, üçüncü derecede milli benliğimizi yansıtan isim ve mekanlar olmuş, bunu müzik ve sanatla kurumlar takip etmiştir. Kitapta milli benliğimizi yansıtan kültürel unsurlar, araştırma kapsamında incelenen diğer iki kitaba oranla oldukça tatminkar düzeyde kullanılmıştır. Ayrıca kitap, Türk kültürüne ait ge çeşitliliği açısından Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe ğretim Seti Ders Kitabı A1’den sonra, ikinci derecede zengindir.

4.3. Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1

Tablo 4

Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1’de Yer Alan Kültürel Unsurlar

Alt Öge	Kültürel Ögenin Bilgi İçeriği	Kitap Seviyesi, Sayfa
2b (Şehirlerimiz)	‘Ankara’ ifadesine yer verilmiştir. Bu ifadelerden birisi ‘Ankara’da öğrenciyim.’ diğeri de ‘Ankara’da öğrenciyim.’ şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 19
1f (Eğitim Kurumu)	‘Ankara Üniversitesi’ ifadesi iki kez yer almıştır. Bu ifade; ‘Ankara Üniversitesinde öğrenciyim.’ Şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 19
1f (Eğitim Kurumu)	‘İstanbul Üniversitesi’ ifadesi yer almıştır. Bu ifade; ‘İstanbul Üniversitesinde öğrenci.’ Şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 19
7d (Müzik)	‘Hakan Altun’ ifadesine yer verilmiştir. Bu yer verişte ‘Güle Güle Sana’ isimli şarkının sahibini göstermek için şarkıcının ismi yazılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 19
2b (Eğitim Kurumu)	‘İstanbul’ ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; ‘İstanbulluyum.’ şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 28

Tablo 4'ün devamı

2b (Eğitim Kurumu)	'Antalya' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; 'Antalyalıyım.' şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 28
2b (Eğitim Kurumu)	'İstanbul' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'İstanbul'da yaşıyorum.' şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 34
2b (Eğitim Kurumu)	'Kayseri' ifadesi 2 kez yer almıştır. Bu ifade; 'Hemen Kayseri'ye gitmek istiyorum.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 57
2b (Eğitim Kurumu)	'Ankara'nın bir semti olan 'Kızılay'da biraz dolaştık.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 59
7c (Sinema)	Eski TV dizisi olan 'Muhteşem Yüzyıl' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Saat sekizde Muhteşem Yüzyıl başladı.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 59
2b (Eğitim Kurumu)	'Ankara' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Yusuf Ankara'ya gitti.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 60
2b (Eğitim Kurumu)	'Bursa' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Aylin, Bursa'dan geldi.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 60
2c (Doğal Güzellikler)	'Van Gölü' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 61

Tablo 4'ün devamı

2b (Eğitim Kurumu)	'Antalya' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; 'Antalyalıyım.' şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 28
2b (Eğitim Kurumu)	'İstanbul' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'İstanbul'da yaşıyorum.' şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 34
2b (Eğitim Kurumu)	'Kayseri' ifadesi 2 kez yer almıştır. Bu ifadede; 'Hemen Kayseri'ye gitmek istiyorum.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 57
2b (Eğitim Kurumu)	'Ankara'nın bir semti olan 'Kızılay'da biraz dolaştık.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 59
7c (Sinema)	Eski TV dizisi olan 'Muhteşem Yüzyıl' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Saat sekizde Muhteşem Yüzyıl başladı.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 59
2b (Eğitim Kurumu)	'Ankara' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Yusuf Ankara'ya gitti.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 60
2b (Eğitim Kurumu)	'Bursa' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Aylin, Bursa'dan geldi.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 60
2c (Doğal Güzellikler)	'Van Gölü' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 61

Tablo 4'ün devamı

2c(Doğal Güzellikler)	'Tuz Gölü' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 61
2b (Eğitim Kurumu)	'Ankara' ve 'İstanbul' şehirlerine yer verilmiştir. Bu ifade; 'Ankara- İstanbul arası' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 65
1b (Atatürk)	'Atatürk' fotoğrafı kullanılmıştır. Bu fotoğraf, 50 TL üzerindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 65
4b (Şairlerimiz)	200 TL üzerinde 'Yunus Emre' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 66
3d (Tarihimizden Ünlü Kişiler)	100 TL üzerinde 'Buhurizade Mustafa Efendi (İtri)' nin fotoğrafı yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 66
3d (Tarihimizden Ünlü Kişiler)	10 TL üzerinde 'Cahit Arf' in fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 66
3d (Tarihimizden Ünlü Kişiler)	5 TL üzerinde 'Aydın Sayılı' ya yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 66
2b (Şehirlerimiz)	'Adana' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Adana'dan kardeşim geliyor.' Şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 67
8d(Yemek Kültürümüz)	'Baklava' kelimesi cümle içinde kullanılmıştır. Bu ifade; 'Bir tepsi baklava 40 lira' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 67

Tablo 4'ün devamı

8d(Yemek Kültürümüz)	'Baklava' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 67
2a/2b (Ülke Haritamız)	'Karadeniz' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 68
(Şehirlerimiz)		
2a/2b (Ülke Haritamız) (Şehirlerimiz)	'Marmara' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 68
7d (Müzik)	'Tarkan' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Seslendiren: Tarkan' şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 70
7d (Müzik)	'Aşık Veysel' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; 'Söz-müzik: Aşık Veysel' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 70
7d (Müzik)	'Uzun İnce Bir Yoldayım' isimli eserden iki kıtaya yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 70
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Han' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 70
7c/3d (Sinema) (Tarihimizden Ünlü Kişiler)	'Nene Hatun' filminin ismine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 70
7d (Müzik)	'Sezen Aksu' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; 'Dün akşam dokuzu çeyrek geçe Sezen Aksu'nun konserine ...' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 70

Tablo 4'ün devamı

1f (Eğitim Kurumu)	'Gazi Üniversitesi' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; 'Gazi Üniversitesinde okuyorum.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 71
7a(Tiyatro)	'Akün Tiyatrosu' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade;	A1 Ders Kitabı, Sayfa 71
	'Akün Tiyatrosuna gittik.' şeklindedir.	
4e (Masallar)	'Kırmızı Başlıklı Kız' ifadesi kullanılmıştır. Kırmızı başlıklı kız ve kurt babaannesinin fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 82
4e (Masallar)	'Keloğlan' ifadesi kullanılmıştır. Keloğlan ve eşeğinin resmine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 82
2b (Şehirlerimiz)	Okuma metni içerisinde 'Konya' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Konyalıyım' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 83
1f (Eğitim Kurumu)	'Üniversitem' isimli okuma metni içerisinde 'İstanbul Üniversitesi' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Öğrenciyim ve İstanbul Üniversitesinde okuyorum.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 83

Tablo 4'ün devamı

2b (Şehirlerimiz)	'Kızılay Meydanı' isimli dinleme metninde 'Ankara' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Kızılay Meydanı, Atatürk Bulvarı üzerindedir.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 85
1b (Atatürk)	'Atatürk' ifadesi 3 kez yer almıştır. Bu ifade sadece; '... Atatürk Bulvarı üzerindedir.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 85
2b (Şehirlerimiz)	'Kızılay Meydanı' ifadesi yer almıştır iki kez. Bu ifade; "Kızılay Meydanı'ndan dört yol gitmektedir." şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 85
2b (Şehirlerimiz)	Ankara'nın semtlerinden olan 'Kurtuluş' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Kurtuluş, doğu yönünde' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 85
2b (Şehirlerimiz)	Ankara'nın ilçesi olan 'Çankaya' ifadesi yer almıştır dört kez. Bu ifade; '..... Çankaya güneyde, ...' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 85

Tablo 4'ün devamı

2b (Şehirlerimiz)	Ankara'nın bir semti olan 'Ulus' ifadesi yer almıştır iki kez. Bu ifade; 'Ulus, kuzeyde ...' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 85
2b (Şehirlerimiz)	Ankara'nın bir semti olan 'Tandoğan' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; '..... ve Tandoğan güney yönündedir.....' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 85
2b (Şehirlerimiz)	Ankara'nın Kızılay semtinde bulunan 'Güvenpark' ifadesine üç kez yer verilmiştir. Bu ifade; 'YKM Alışveriş Merkezi, Güvenpark'ın yanında ...', '...Güvenpark'ın karşısında...'	A1 Ders Kitabı, Sayfa 85
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Hacı Bayram Veli' isimli dinleme metninde beş kez 'Hacı Bayram Veli' ifadesine yer verilmiştir. Bu metinde Hacı Bayram Veli tanıtılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 91
2b (Şehirlerimiz)	'Ankara' ifadesi yer almıştır iki kez. Bu ifadeler; 'Ankaralı', 'Ankara'nın Solfasol köyünde doğdu.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 91

Tablo 4'ün devamı

3d (Tarihimizden Ünlü Kişiler)	'Fatih Sultan Mehmet' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Fatih Sultan Mehmet'in hocası Akşemseddin de Hacı Bayram Veli'nin öğrencisidir.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 91
3d (Tarihimizden Ünlü Kişiler)	'Akşemseddin' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Fatih Sultan Mehmet'in hocası Akşemseddin de Hacı Bayram Veli'nin öğrencisidir.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 91
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	Hacı Bayram Veli'nin türbesinin fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 91
8d (Yemek Kültürümüz)	'Yemekte neler var?' isimli okuma metninde 'mercimek çorbası' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Çorbalardan mercimek çorbası, ezogelin.....' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 92
8d (Yemek Kültürümüz)	'Yemekte neler var?' isimli okuma metninde 'ezogelin çorbası' ifadesi yer almıştır iki kez. Bu ifadedeki; 'Çorbalardan mercimek, ezogelin ve düğün çorbası.', 'Ben de ezogelin çorbası istiyorum.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 92

Tablo 4'ün devamı

8d (Yemek Kültürümüz)	'Yemekte neler var?' isimli okuma metninde 'düğün çorbası' ifadesi yer almıştır iki kez. Bu ifadeler; 'Çorbalardan mercimek çorbası, ezogelin ve düğün çorbası...', 'Ben düğün çorbası istiyorum.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 92
8d (Yemek Kültürümüz)	'Kebap' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Kebablardan ne var?' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 92
8d (Yemek Kültürümüz)	'Döner' ifadesi yer almıştır üç kez. Bu ifade; 'Döner, Adana kebabı ...', 'Döner istiyorum.', 'Ben de döner yiyeceğim.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 92
8d (Yemek Kültürümüz)	'İskender kebabı' ifadesi yer almıştır iki kez. Bu ifade; 'Ben İskender kebabı ve maden suyu istiyorum.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 92

Tablo 4'ün devamı

8d (Yemek Kültürümüz)	'Adana kebabı' ifadesi yer almıştır. 'Döner, Adana kebab, Urfa kebabı...' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 92
8d (Yemek Kültürümüz)	'Patlıcan kebabı' ifadesi yer almıştır iki kez. Bu ifade; 'Döner, Adana kebabı, patlıcan kebabı ...', 'Siz bana bir buçuk patlıcan kebabı getirin.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 92
8d (Yemek Kültürümüz)	'Lahmacun' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; 'Döner, ..., İskender ve lahmacun.' Şeklindedir.	A1 Ders Kitabı Sayfa 92
8d (Yemek Kültürümüz)	'Şalgam Suyu' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Yanında da soğuk ve acılı bir şalgam suyu istiyorum.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 92
8d (Yemek Kültürümüz)	'Ayran' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Yanında da ayran istiyorum.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 92
8d (Yemek Kültürümüz)	'İskender kebabı' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; 'Derya, İskender kebabı yiyecek.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 93
8d (Yemek Kültürümüz)	'Döner' ifadesi yer almıştır iki kez. Bu ifade; 'Derya'nın yeğeni döner yiyecek.' Şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 93

Tablo 4'ün devamı

8d (Yemek Kültürümüz)	'Patlıcan kebabı' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Derya'nın dayısı, patlıcan kebabı yiyecek.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 93
8d (Yemek Kültürümüz)	'Ezogelin çorbası' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Derya'nın yengesi ezogelin çorbası içecek.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 93
3d (Tarihimizden Ünlü Kişiler)	'Hacı Bayram Veli' heykeline yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 94
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Hacı Bayram Veli' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade bir serbest okuma metni başlığı olarak; 'Hacı Bayram Veli'den Seçmeler' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 94
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'İstanbul Kapalıçarşı'nın fotoğrafı verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 97
5a (Dini Bayramlar)	'Ramazan Bayramı' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade;	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99
5a (Dini Bayramlar)	'Ramazan Bayramı' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Ramazan Bayramı yaklaşıyor.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 101

Tablo 4'ün devamı

8d (Yemek Kültürümüz)	'Mercimek çorbası' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Mercimek çorbasının tadı güzel.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 102
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Topkapı Sarayı' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Topkapı Sarayı müdürü ile görüşüm.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 103
2c (Doğal Güzellikler)	'Kızılırmak nehri' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 103
2c (Doğal Güzellikler)	'Kızılırmak' ifadesi kullanılmıştır altı kez. Bu ifade; '..... dedem beni Kızılırmak'a götürdü.', 'Kızılırmak ile ilgili çok şey anlattı.', 'Kızılırmak, Türkiye'nin en uzun nehri şeklindedir.'	A1 Ders Kitabı, Sayfa 103
7h (Resim)	Ressam 'Eşref Armağan' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 111
7h (Resim)	Ressam 'Eşref Armağan'ın fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 111
8d (Yemek Kültürümüz)	'Döner' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; web sayfası görünümünde 'Hangi yemekleri seviyorsun?' sorusuna karşılık verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 112

Tablo 4'ün devamı

8d (Yemek Kültürümüz)	'Mantı' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Hangi yemekleri seviyorsun?' sorusu karşısında verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 112
8d (Yemek Kültürümüz)	'Baklava' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; web sayfası görünümünde 'Hangi tatlıları seviyorsun?' sorusu karşısında cevap olarak verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 112
8d (Yemek Kültürümüz)	'Künefe' ifadesi yer almıştır. Bu ifade web sayfası görünümünde; 'Hangi tatlıları seviyorum?' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 114
8d (Yemek Kültürümüz)	'Künefe' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Ben künefe istiyorum.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 114
8d (Yemek Kültürümüz)	'Baklava' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Ben de baklava.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 114
8d (Yemek Kültürümüz)	'Türk kahvesi' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Ben çay değil, Türk kahvesi içeceğim.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 114
2b (Şehirlerimiz)	'Gaziantep' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Türkiye' de Gaziantep, Kahramanmaraş tarihi bakıcılar çarşısı vardır.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 114

Tablo 4'ün devamı

2b (Şehirlerimiz)	'Kahramanmaraş' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Türkiye'de Kahramanmaraş, ... gibi şehirlerde tarihi bakırcılar çarşısı vardır.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 114
2b (Şehirlerimiz)	'Diyarbakır' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Türkiye'de ... Diyarbakır ... bakırcılar çarşısı vardır.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 114
2b (Şehirlerimiz)	'Bursa' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Türkiye'de ... Bursa bakırcılar çarşısı vardır.' şeklindedir.'	A1 Ders Kitabı, Sayfa 114
2b (Şehirlerimiz)	'Erzincan' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Türkiye'de Erzincan, bakırcılar çarşısı vardır.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 114
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	6. Ünite olan 'Ulaşım' ünitesinin başında 'Haydarpaşa Tren Garı'ndan fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 117
2b (Şehirlerimiz)	'Ankara' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'THY'nin 737 sefer sayılı Ankara uçağına hoş geldiniz.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 118

Tablo 4'ün devamı

2b (Şehirlerimiz)	'Ankara' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Ankara'daki evimiz, İzmir'deki evimizden geniş.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 119
2b (Şehirlerimiz)	'İzmir' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Ankara'daki evimiz, İzmir'deki evimizden geniş.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 119
2b (Şehirlerimiz)	'İstanbul' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'İstanbul'daki müzeleri gezdin mi?' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 119
7c (Sinema)	'Fetih 1453' isimli sinema filminin afişine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 119
7c (Sinema)	'Düğün Dernek' isimli sinema filminin afişine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 119
2b (Şehirlerimiz)	'Taksim' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; "Ahmet'in oteli Taksim'de." Şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 124
9b (Ünlü Sporcular)	Milli motosikletçi 'Kenan Sofuoğlu' ismi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Kenan Sofuoğlu, yarışmacılar arasında.', 'Kenan Sofuoğlu, yarışa ilk başlıyor.', 'Sofuoğlu'nun hemen yanında	A1 Ders Kitabı, Sayfa 126

Tablo 4'ün devamı

	görüyor.', 'Kenan Sofuoğlu, birinci sıraya nasıl çıkıyor?', 'Kenan Sofuoğlu, yarışmada kaçınıcı oluyor?'	
2b (Şehirlerimiz)	'Antalya' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifadeler; 'İstanbul, Salı günü bulutlu olacak.', 'İstanbul, Pazartesi günü güneşli olacak.', 'İstanbul, Çarşamba günü karlı olacak.'	A1 Ders Kitabı, Sayfa 129
2b (Şehirlerimiz)	'İstanbul' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifadeler; 'İstanbul, Pazartesi günü güneşli olacak.', 'İstanbul, Çarşamba günü karlı olacak.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 129
3(Tarih)	'Osmanlı Devleti' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Osmanlı Devleti'nde önemli bir ulaşım aracıydı.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 134
8a (Köy, Şehir ve Yayla Hayatı)	'Fayton' ifadesi kullanılmıştır altı kez. Bu ifade; 'Fayton, dört tekerlekli, atlı bir ulaşım aracıdır.' şeklindedir. Fayton tanıtılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 134

Tablo 4'ün devamı

<p>2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)</p>	<p>'Adalar' ifadesi kullanılmıştır iki kez. Bu ifade; 'Günümüzde Adalar'da motorlu taşıt</p>	<p>A1 Ders Kitabı, Sayfa 134</p>
	<p>yasağı vardır. Bu nedenle faytonlar, Adalar'da temel ulaşım aracıdır.' şeklindedir.</p>	
<p>2b (Şehirlerimiz)</p>	<p>7.Ünite olan 'İletişim' ünitesi başında sayfanın yarısında İstanbul'daki 'Eminönü Büyük Postane' fotoğrafına yer verilmiştir.</p>	<p>A1 Ders Kitabı, Sayfa 137</p>
<p>2b (Şehirlerimiz)</p>	<p>'İstanbul' ifadesi kullanılmıştır dört kez. Bu ifade; 'Ben İstanbul'dan arıyorum.', 'Oğlum, Ankara'dan İstanbul'a uçakla gelmek istiyor.', 'Ankara- İstanbul uçak bileti ...', 'Size, İstanbul'daki telefon numaranızı vereyim.' şeklindedir.</p>	<p>A1 Ders Kitabı, Sayfa 140</p>
<p>2b (Şehirlerimiz)</p>	<p>'İstanbul' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Türkiye'nin en kalabalık şehri İstanbul'dur.' şeklindedir.</p>	<p>A1 Ders Kitabı, Sayfa 140</p>

Tablo 4'ün devamı

2c/2b (Doğal Güzellikler) (Şehirlerimiz)	'Ağrı' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Türkiye'nin en yüksek kısmı Ağrı'dır.' Şeklindedir. (Boşluk doldurma kısmında)	A1 Ders Kitabı, Sayfa 146
8d (Yemek Kültürümüz)	'Türk kahvesi' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade;	A1 Ders Kitabı, Sayfa 150
2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Adalar' ifadesi kullanılmıştır iki kez. Bu ifade; 'Günümüzde Adalar'da motorlu taşıt	A1 Ders Kitabı, Sayfa 134
	yasağı vardır. Bu nedenle faytonlar, Adalar'da temel ulaşım aracıdır.' şeklindedir.	
2b (Şehirlerimiz)	7.Ünite olan 'İletişim' ünitesi başında sayfanın yarısında İstanbul'daki 'Eminönü Büyük Postane' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 137
2b (Şehirlerimiz)	'İstanbul' ifadesi kullanılmıştır dört kez. Bu ifade; 'Ben İstanbul'dan arıyorum.', 'Oğlum, Ankara'dan İstanbul'a uçakla gelmek istiyor.', 'Ankara- İstanbul uçak bileti ...', 'Size, İstanbul'daki telefon numaranızı vereyim.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 140

Tablo 4'ün devamı

2b (Şehirlerimiz)	'İstanbul' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Türkiye'nin en kalabalık şehri İstanbul'dur.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 140
2c/2b (Doğal Güzellikler) (Şehirlerimiz)	'Ağrı' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Türkiye'nin en yüksek kısmı Ağrı'dır.' Şeklindedir. (Boşluk doldurma kısmında)	A1 Ders Kitabı, Sayfa 146
8d (Yemek Kültürümüz)	'Türk kahvesi' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade;	A1 Ders Kitabı, Sayfa 150
	'Ben bir Türk kahvesi istiyorum, dedim.' şeklindedir.	
2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	8. Ünite olan 'Tatil' ünitesi başında Antalya Kaleiçi'nden fotoğrafa yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 155
2b (Şehirlerimiz)	'Büyükada' ifadesi kullanılmıştır beş kez. Bu ifade; 'Gece zor uyudum çünkü biz daha önce Büyükada'yı görmedik.' Şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 156
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Büyükada'da evler beyaz ve iki katlı.' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 156
8d (Yemek Kültürümüz)	'Lokma tatlısı' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Sonra bir tatlıcıda lokma tatlısı yedik.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 156

Tablo 4'ün devamı

5a(Dini Bayramlar)	Üniteye hazırlık kısmında 'el öpen çocuk' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 156
2b (Şehirlerimiz)	'Büyükada' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; 'Yemek masasında "Yarın seni Büyükada'ya götüreceğim." dedi şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 156
2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Kapadokya' ifadesi kullanılmıştır iki kez. Bu ifade; 'Hafta sonu Kapadokya turu', 'Ben de Kapadokya'ya gideceğim.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 157
2c/3a (Doğal Güzellikler) (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Peribacaları' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Peribacalarında gizemli yürüyüş.', 'Orada peribacalarını göreceğim ...' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 157
2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	Safranbolu' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Safranbolu-Amasra gezisi', 'Kültürün doğayla buluştuğu Safranbolu evleri' ve 'Biz Murat'la birlikte Safranbolu'ya gideceğim.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 157

Tablo 4'ün devamı

2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Amasra' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Safranbolu- Amasra gezisi', 'Amasra'da balık keyfi' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 157
3a/2c (Tarihi ve Turistik Yerler) (Doğal Güzellikler)	'Kapadokya' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 157
3a/2c (Tarihi ve Turistik Yerler) (Doğal Güzellikler)	'Amasra' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 157
2b (Şehirlerimiz)	'Ankara' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; 'Ankara'nın Kızılay semtinden hareket etti.',	A1 Ders Kitabı, Sayfa 158
2b (Şehirlerimiz)	'Kızılay' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Ankara'nın Kızılay semtinden hareket etti.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 158
2c (Doğal Güzellikler)	'Soğuksu Milli Parkı' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; 'Soğuksu Milli Parkı'nda kahvaltı ettik.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 158

Tablo 4'ün devamı

2b/2c (Şehirlerimiz) (Doğal Güzellikler)	'Bolu' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; 'Gerede, Bolu'nun en güzel ilçelerinden biridir.', 'Şehrin gürültüsünden ve kalabalığından uzak Gerede yaylalarına ulaştık.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 158
2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Gerede' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; 'Sonra şehrin gürültüsünden ve kalabalığından uzak Gerede yaylalarına ulaştık.', 'Gerede, Bolu'nun en güzel ilçelerinden biri.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 158
2b (Şehirlerimiz)	'Kızılcahamam' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; 'Ankara'nın en yeşil ilçelerinden Kızılcahamam'da mola verdik.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 158

Tablo 4'ün devamı

2b (Şehirlerimiz)	'Antalya' ifadesine yer verilmiştir iki kez. Bu ifade; 'Merhaba, ben şimdi Antalya'dayım.', 'Antalya'da tatil yapıyorum.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 158
7d (Müzik)	'Davul ve zurna' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'İlk defa davul ve zurna gördüm.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 158
7f (Folklor)	'Halay' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; 'Halay çektim, ...' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 158
7f (Folklor)	'Misket oynadım.' İfadesine yer verilmiştir. Bu ifade; 'Halay çektim, misket oynadım.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 158
2 (Coğrafya)	'Doğu Karadeniz' ifadesine yer verilmiştir iki kez. Bu ifadeler; 'Biz bu hafta sonu Doğu Karadeniz'e gitmek istiyorum.', 'Doğu Karadeniz'de bu mevsimde hava çok güzel.' Şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 159
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Sümela Manastırı' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Sümela Manastırını, ... görmek istiyoruz.' Şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 159

Tablo 4'ün devamı

2c (Doğal Güzellikler)	'Fırtına Vadisi' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; '... Fırtına Vadisi'ni, ... görmek istiyoruz.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 159
2c (Doğal Güzellikler)	'Uzungöl' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; '.... Fırtına Vadisini, ...' görmek istiyoruz.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 159
2c (Doğal Güzellikler)	'Ayder Yaylası' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; '..... Ayder Yaylasını görmek istiyoruz.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 159
3a/2c (Tarihi ve Turistik Yerler) (Doğal Güzellikler)	'Amasra' ifadesine yer verilmiştir üç kez. Bu ifade; 'Ben geçen yaz Amasra'ya gittim.' 'Amasra, Batı Karadeniz Bölgesindeki Bartın'ın bir ilçesidir.', 'Amasra'nın 3000 yıllık tarihi vardır.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 159
2b (Şehirlerimiz)	'Bartın' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Amasra, Batı Karadeniz Bölgesindeki Bartın'ın bir ilçesidir.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 159
5a/5c (Dini Bayramlar) (Tasavvuf)	'Bayram namazı' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Bayram namazından sonra kahvaltı edeceğiz ve size	A1 Ders Kitabı, Sayfa 166

Tablo 4'ün devamı

	geleceğim, dediler.’ şeklindedir.	
5a/6a (Dini Bayramlar) (Ahlaki Değerlerimiz)	‘Bayram harçlıkları’ ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; ‘Torunların bayram harçlıklarını hazırladın mı?’ şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 166
8d (Yemek Kültürümüz)	‘Baklava’ ifadesi kullanılmıştır üç kez. Bu ifadeler; ‘Baklavayı koydun mu?’, ‘Evet, baklava da hazır, merak etmek’, ‘... baklava yiyelim, kahve içelim’ şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 166
5a (Dini Bayramlar)	‘Bayram’ ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; ‘Bayramda diyet mi olur hanım?’ şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 166
5a (Dini Bayramlar)	‘Bayramın kutlu olsun. / Bayramın mübarek olsun./ İyi bayramlar.’ ifadeleri kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 167
6a (Ahlaki Değerlerimiz)	‘El öpmek’ ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; ‘Sen benim elimi öpmeyecek misin?’ şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 167
5a/6a (Dini Bayramlar) (Ahlaki Değerlerimiz)	‘Bayram harçlıkları’ ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; ‘Torunların bayram harçlıklarını hazırladın mı?’ şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 168

Tablo 4'ün devamı

5a (Dini Bayramlar)	Ramazan Bayramı tebrik kartına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 168
5a/6a (Dini Bayramlar) (Ahlaki Değerlerimiz)	Eşleştirme kısmında 'bayram harçlığı' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders kitabı, Sayfa 170
5a (Dini Bayramlar)	Eşleştirme kısmında 'Ramazan Bayramı' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 170
5a (Dini Bayramlar)	Eşleştirme kısmında 'Bayram Namazı' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 170
7d (Müzik)	Barış Manço'nun 'Bugün Bayram' şarkısında hem dinleme metninde hem de şarkı metinleri olarak verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 171
5a (Dini Bayramlar)	'Bayram' ifadesi kullanılmıştır iki kez. Bu ifade; 'Bugün bayram, çabuk kalkın çocuklar.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 171
8k (Özel Gün ve Hafta Kutlamaları)	'Giyelim en güzel giysileri' ifadesi, bayram için kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 171
5a/5c (Dini Bayramlar) (Tasavvuf)	'Bayram Namazı' başlıklı okuma metnine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 172

Tablo 4'ün devamı

5a (Dini Bayramlar)	'Bayram namazı' ifadesi kullanılmıştır dört kez. Bu ifadeler; 'Bu onun ilk bayram namazıydı.', '..... bayram namazını kılmak için evden çıktı.', '.... Bayram namazından sonra eve döndüler.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 172
5a (Dini Bayramlar)	'Bayramlaşmak' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Babası Salih Bey ile bayramlaştı.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 172
5a/6b/6a (Dini Bayramlar) (Konukseverlik Özelliğimiz) (Ahlaki Değerlerimiz)	'Elini öptü' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; 'Sedef, babasının ve annesinin elini öptü.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 172
6b (Konukseverlik Özelliğimiz)	'Misafirler için masaya değişik tatlılar koydular.' İfadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 172
6b (Konukseverlik Özelliğimiz)	'Misafirleri beklediler' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 172
5a (Dini Bayramlar)	Kelime dünyası kısmında bayramlaşmak, bayram, harçlık' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 172

Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1'in Kültürel Unsurlar Tablosunda yer bulan kültürel öğelerine bakıldığında elde edilen bulgular şu şekildedir:

- Kitapta kültürel unsurlardan coğrafya alanında şehirlere yer verilmiştir. Farklı şehirlerden bahsedilmesi, kitabın kültürel açıdan zenginleşmesini sağlamıştır. Kitapta bahsi geçen şehirlerden Ankara; Kızılay, Kızılay Meydanı, Kurtuluş, Tandoğan, Ulus, Çankaya, Güvenpark, YKM Alışveriş Merkezi, Ulucanlar, Ulucanlar Göz Hastanesi, Hacı Bayram Veli, Solfasol Köyü, Kızılcahamam, Soğuksu Milli Parkı gibi kültürel unsurlarla birlikte işlenmiştir. İstanbul; Kapalıçarşı, Süleymaniye Camisi, Topkapı Sarayı, Haydarpaşa Tren Garı, Taksim, Eminönü Büyük Postane, Adalar ve Büyükdada ile, İstanbul'u İstanbul yapan mekanlarıyla birlikte ele alınmıştır. Antalya ve Kaleiçi de yine hem coğrafi kültürel unsurlardan biri olması hem de turizm açısından önemli bir yerleşim yeri olması açısından önemli görülmüş ve kitapta her ikisine de yer verilmiştir. Nevşehir, Kapadokya ve Peribacaları yönüyle tanınan bir ilimiz olduğundan bu iki beldesiyle; Diyarbakır, Bakırcılar Çarşısı ile; Batı Karadeniz Kastamonu, Safranbolu, Bartın ve Amasra'sıyla; Bolu, Gerede'yle; Doğu Karadeniz Sümela Manastırı, Fırtına Vadisi, Uzun Göl ve Ayder Yaylası'yla bir arada kullanılmıştır. Kayseri, Bursa, Adana, Konya, Erzincan, İzmir, Ağrı, Gaziantep, Kahramanmaraş şehirleri ise sadece isimleriyle kitapta yer bulmuştur. Van Gölü, Tuz Gölü, Marmara, Karadeniz, Kızılırmak da yine sadece cümle içinde geçen isimler şeklinde kitapta kullanılmış kültürel unsurlardır.

- Eğitim alanıyla ilgili "Ankara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesine yer verilmiştir.

- Kitapta kültürümüzü yansıtan unsurlardan din alanıyla ilgili "Ramazan Bayramı, bayram namazı, bayram kutlaması, bayram tebriği, bayramlaşmak, cami, Hacı Bayram Veli Camisi, mahalle camisi, cami avlusu, imam, selam vermek" ifadelerine yer verilmiş; bu unsurlardan hareketle de inançlarımız çerçevesinde gelenekselleşen "bayram harçlığı almak/vermek, bayram ikramında bulunmak, bayram misafiri olmak, bayram şekeri toplamak/tutmak, bayram ziyareti yapmak, el öpmek, bayramlık giymek" kelimeleri kullanılmıştır.

- Kitapta Türk tarihinden “Osmanlı Devleti, Buhurizade Mustafa Efendi (Itri), Cahit ARF, Aydın SAYILI, Yunus Emre, Mimar Kemalettin, Fatih Sultan Mehmet, Akşemsettin, Hacı Bayram Veli, Aşık Veysel” gibi ünlü ve önemli isimlere yer verilmiştir.

- Kitapta ayrıca sanat alanıyla ilgili isimlerimizden Ressam Eşref Armağan’a; müzikle ilgili “Hakan ALTUN, Tarkan, Sezen AKSU, Barış MANÇO, Aşık Veysel” gibi isimler kullanılmıştır. Bu isimlerin şarkı ve türkülerine de yer verilerek kültürümüze has unsurlara dikkat çekilmek istenmiştir. Barış MANÇO’nun da “Bugün Bayram” şarkısı ile dini bayramlarımızdan Ramazan Bayramı ve bayram ritüellerimizle ilgili detayların aktarılmasına olanak tanınmıştır. Ayrıca müzik aletlerinden “davul, zurna”ya, müzik eşliğinde oynanan folklorik oyunlarımızdan “halay, misket” ifadelerine de yer verilmiştir.

- Halk kültürü altında yer alan yemek kültürüyle ilgili “baklava, mantı, künefe, lokma tatlısı, mercimek çorbası, ezogelin çorbası, düğün çorbası, kebab, İskender kebabı, Adana kebabı, Urfa kebabı, patlıcan kebabı, döner, lahmacun, şalgam suyu, Türk kahvesi, çay” ifadeleri kullanılmıştır. Metinlerde şehirler ve meşhur yemekleri eşleştirilerek verilmeye çalışılmıştır.

- Kültürümüzü yansıtan unsurlar içeren “Nene Hatun, Fetih 1453, Düğün Dernek” filmleri sadece isimleriyle kitaba alınmış, öğrencilerde merak oluşturularak bahsi geçen filmlere yönelmeleri sağlanmaya çalışılmıştır.

- İncelenen kitapta masallarımızdan sadece “Keloğlan” masalına yer verilmiştir.

- Kitapta bizi uluslararası alanda en iyi yansıtan kurumlarımızdan biri olan “Türk Hava Yolları” ismi kullanılmıştır.

- Milli motosikletçimiz “Kenan Sofuoğlu” ndan bahsedilmiştir.

- Türklere özgü kültürel detaylar içeren eski ulaşım araçlarından “fayton”a yer verilmiştir.

- Kitapta milli benliğimizi yansıtan unsurlardan “Atatürk”ten bahsedilmiş olsa da oldukça az değinilmiştir.

Araştırma çerçevesinde incelenen Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1'den elde edilen verilerden hareketle şunları söylemek mümkündür: “Kitap, Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabından ve Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1'den kültürel öge çeşitliliği açısından daha zengindir. Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabında olduğu gibi bu kitapta da en çok kullanılan kültürel alt öge şehirler ve şehirle birlikte anılan mekanlar olmuştur. İkinci sırada en çok kullanılan kültürel öge yiyecek ve içecekler, daha sonra da dini unsurlar olmuştur. Bu kitapta da dini unsurların çoğu Ramazan Bayramı çerçevesinde kullanılmıştır. Kitap, Türk tarihinden ve sanattan isimlere de yine Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabına oranla daha fazla yer vermiş olsa da milli benliğimizi yansıtan unsurlara hem Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabından daha az hem de kendi içinde yok denecek kadar daha az yer vermiştir.

4.4. Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1

Tablo 5

Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1'de Yer Alan Kültürel Unsurlar

ALT ÖGE	KÜLTÜR ÖGENİN BİLGİ İÇERİĞİ	KİTAP SEVİYESİ, SAYFA
2b (Şehirlerimiz)	Birinci ünite olan ‘Merhaba’ ünitesi başında sayfanın yarısını kaplayan ‘İstanbul’ boğaz fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 9
2b/1a (Şehirlerimiz) (Başkent)	Birinci ünite olan ‘Merhaba’ ünitesi içerisinde ‘Ankara’ şehrine yer verilmiştir. Tanışma diyalogu içerisinde ‘Nerelisin?’ kalıbı altında verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 11

Tablo 5'in devamı

2b (Şehirlerimiz)	'Merhaba' ünitesi içerisinde yer alan tanışma diyalogunda 'Nerelisin?' kalıbı altında 'İzmirliyim' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 11
2b (Şehirlerimiz)	'Merhaba' ünitesi içerisinde yer alan 'Nerelisin?' kalıbı içerisinde 'Bingöllüyüm' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 11
5b (Camiler)	'Merhaba' ünitesi içerisinde yer alan 'Mekanlar, Emirler' konusu kapsamında 'cami' fotoğrafına yer verilmiştir	A1 Ders Kitabı, Sayfa 18
	ve 'cami' ifadesine yer verilmiştir.	
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Mekanlar ve Emirler' başlığı altında 'Ortaköy' ifadesine üç kez yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 19
5b (Camiler)	'Mekanlar' başlığı kapsamında 'Ortaköy Cami' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 19

Tablo 5'in devamı

5b (Camiler)	'Mekanlar' başlığı kapsamında dört kez 'cami' ifadesine yer verilmiştir. Bunların ikisi metin içinde ikisi de soru-cevap kısmında yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 19
2b (Şehirlerimiz)	'Mekanlar' konusu kapsamında 'Ankara' şehrine 'Burası Ankara mı?' şeklinde soru kalıbı içerisinde detaya girmeden yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 19
2b (Şehirlerimiz)	'Mekanlar' konusu kapsamında 'İzmir' şehrine 'Burası İzmir.' şeklinde cümle içerisinde yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 19
8d (Yemek Kültürümüz)	1.Ünitenin Genel Tekrar kısmında 'döner' fotoğrafına yer verilmiştir ve altında da 'Burası	A1 Ders Kitabı, Sayfa 22
	Neresi?' sorusu sorularak cevaplanması istenmiştir.	

Tablo 5'in devamı

2b (Şehirlerimiz)	1. Ünite Genel Tekrar kısmında Eifel Kulesi fotoğrafının altında 'Orası İzmir mi?' sorusu yer almış ve 'evet' ya da 'hayır' şeklinde cevaplanması istenmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 25
2b (Şehirlerimiz)	2. Ünite olan 'Buradayım' ın başında sayfanın yarısını kaplayacak şekilde 'İzmir-Saat Kulesi' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 25
2b (Şehirlerimiz)	'Buradayım' ünitesi içerisinde İstanbul'un Beyoğlu ilçesinde bulunan 'Taksim'e yer verilmiştir. 'Banka Taksim'de ifadesi yer almıştır.'	A1 Ders Kitabı, Sayfa 26
2b (Şehirlerimiz)	2. Ünite olan 'Buradayım' kapsamında altı kez 'Ankara' şehri geçmiştir. Bundan dört tanesi okuma metni içerisinde diğerleri de soru-cevap kısmında yer alıyor. Genellikle 'Ankara nerede?' ya da 'Ankaralıyım' şeklinde ifadeler yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 27

Tablo 5'in devamı

<p>2b (Şehirlerimiz)</p>	<p>'Buradayım' kapsamında 'Mersin' şehrine iki kez yer</p>	<p>A1 Ders Kitabı, Sayfa 27</p>
	<p>verilmiştir. Mersin'in yer aldığı kalıplar; 'Mersinli' ve 'Mersin'de deniz var.' Şeklindedir.</p>	
<p>2b (Şehirlerimiz)</p>	<p>'Buradayım' kapsamında incelenen sayfada bir kez de 'İzmir' şehrine yer verilmiş. Bu yer veriş, 'İzmirliyim' şeklindedir.</p>	<p>A1 Ders Kitabı, Sayfa 27</p>
<p>2b (Şehirlerimiz)</p>	<p>'Ankara' ifadesi kullanılmıştır. 'Ankara, Suriye'de mi?' şeklinde sorularak Ankara'nın yeri sorgulanmıştır.</p>	<p>A1 Ders Kitabı, Sayfa 28</p>
<p>2b (Şehirlerimiz)</p>	<p>Kelimelerle cümle kurma kısmında beş kez 'İstanbul' ifadesi kullanılmış. Önce 'İstanbul, Türkiye'de mi?' diye sorularak İstanbul'un yeri sorgulanmıştır. Ardından da İstanbul'da deniz olup olmadığı sorgulanmıştır.</p>	<p>A1 Ders Kitabı, Sayfa 28</p>

Tablo 5'in devamı

2b (Şehirlerimiz)	'Rizeliyim' ifadesine yer verilmiştir. 'Ben Kimim' başlığı içerisinde yalnızca memleketi belirtmek için kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 30
2b (Şehirlerimiz)	'Ben Kimim' başlığı altında memleket belirtmek amacıyla yalnızca	A1 Ders Kitabı, Sayfa 30
	'Edirmeliyiz' ifadesine iki kez yer verilmiştir.	
2b (Şehirlerimiz)	'Ben Kimim' başlığı altında kendini tanıtan küçük paragraflarda 'Adanalıyım' ifadesi iki kez yer almıştır. Bu ifade sadece bu kadarla kalmıştır. Yöreyi tanıtıcı ifade kullanılmamıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 30
2b (Şehirlerimiz)	'Ben Kimim' başlığı altında eşleştirmelerde 'Adanalıyım' ifadesi cümle içerisinde verilmiş ve isimlerle eşleştirilmesi istenmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 31

Tablo 5'in devamı

2b (Şehirlerimiz)	'Sen Kimsin?' başlığı altında yer alan diyaloglardan oluşan okuma metninde 'Ev, Fatih'te.' Şeklinde cümle yer almıştır. Fatih'e dair başka bir bilgi yer almamıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 31
2b (Şehirlerimiz)	'Sen Kimsin?' başlığı altında 'İstanbul' ifadesi diyaloglardan oluşan okuma metninde yer almıştır. Yalnızca 'İstanbul'da rahat mısın?' şeklinde cümle içerisinde iki kez yer almıştır. Soru-cevap kısmında da 'İstanbul'da mutlu mu?' ifadesine yer verilerek kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 31
2b (Şehirlerimiz)	'O Kim?' başlığı altında üç kez 'Ankara' şehri yer almıştır. Bu ifadeler, 'Ankara'da Öğrenci.' Şeklindedir. Ayrıca Ankara'nın merkez ilçesi olan 'Çankaya' ifadesi yer almıştır. Çankaya'da bir evde yaşadığı şeklinde bir bilgi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 32

Tablo 5'in devamı

2b (Şehirlerimiz)	'Buradayım' ünitesi içerisinde yer alan 'Ben, Sen, O' başlığı altındaki boşluk doldurma ve soru-cevap bölümlerinde 'İstanbul' şehrine iki kez yer verilmiştir. Bunların birinde İstanbul'da yapılan işten bahsedilirken diğerinde İstanbul'un büyük olup olmadığı sorgulanmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 32
2b (Şehirlerimiz)	'Ben, Sen, O' başlığı altında 'Konyalıyım' ifadesine yer verilerek nereli olduğu belirtilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 32
2b (Şehirlerimiz)	'Ben, Sen, O' başlığı altında yer alan okuma metninde ve doğru-yanlış kısmında olmak üzere iki kez 'Bursalı' ifadesi kullanılmıştır. Bu şehir sadece nereli olduğunu	A1 Ders Kitabı, Sayfa 32
	belirtmek amacıyla kullanılmıştır.	

Tablo 5'in devamı

<p>2b (Şehirlerimiz)</p>	<p>'Buradayım' ünitesi içerisinde yer alan 'Neredesin?' başlığı kapsamında 'Üsküdar' ifadesi kullanılmıştır. İstanbul'un ilçesi olan Üsküdar, restoranın yerini söylemek amacıyla kullanılmıştır. Ayrıca yine 'İstanbul' şehrine de yer verilmiştir.</p>	<p>A1 Ders Kitabı, Sayfa 34</p>
<p>2b (Şehirlerimiz)</p>	<p>'Buradayım' ünitesi içerisinde yer alan 'Biz Kimiz?' okuma metninde 'Ankara'dayız' ifadesi yer almıştır. İfadenin devamında Ankara'nın çok güzel bir şehir olduğu da belirtilmiştir.</p>	<p>A1 Ders Kitabı, Sayfa 34</p>
<p>2b (Şehirlerimiz)</p>	<p>2. ünitenin genel tekrar kısmında yer alan boşluk doldurma bölümünde nereli olduğunu belirtmek için 'Trabzon' şehrine yer verilmiştir.</p>	<p>A1 Ders Kitabı, Sayfa 38</p>
<p>2b/2c (Şehirlerimiz) (Doğal Güzellikler)</p>	<p>3. Ünite olan 'Geliyorum' un başında 'Kapadokya' fotoğrafına yer verilmiştir.</p>	<p>A1 Ders Kitabı, Sayfa 42</p>
<p>2b (Şehirlerimiz)</p>	<p>'Geliyorum' ünitesi içerisinde yer alan okuma</p>	<p>A1 Ders Kitabı, Sayfa 43</p>

Tablo 5'in devamı

	metninde 'Antalya' şehrine yer verilmiş ve memleket belirtmek için de 'Antalyalıyım' ifadesi kullanılmıştır.	
2b (Şehirlerimiz)	'Geliyorum' ünitesi içerisinde 'İstanbul' ifadesi yer almıştır. İstanbul'un herhangi bir özelliğine değinilmemiştir. Sadece oturulan yer olarak kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 43
2b (Şehirlerimiz)	Doğru-yanlış alıştırma kısmında 'Mersin' şehrine memleket belirtmek amacıyla yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 45
8d (Yemek Kültürümüz)	'Buradan Oraya' konusu kapsamında dinleme metninde Türk kültürünün önemli yemeği olan 'döner'in ismine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 47
8d (Yemek Kültürümüz)	Türk kültürünün önemli yemeği olan 'kebab' a yer verilmiştir. Lokantada genelde yenilen yiyecek olarak bahsedilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 47

Tablo 5'in devamı

2b (Şehirlerimiz)	'Nerede, Kimde' konusu kapsamında 'İzmir' şehrine, 'İzmir'den geliyoruz.' Cümlesi içerisinde yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 48
2b (Şehirlerimiz)	'Sakarya' ifadesi, nereli olduğunu açıklamak için 'Sakaryalıyım' şeklinde yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 48
2b (Şehirlerimiz)	'İstanbul' ifadesi konu kapsamında '-e, -de, -den' eklerini öğretmek için kullanılmıştır. 'İstanbul'a, İstanbul'da, İstanbul'dan'.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 48
2b (Şehirlerimiz)	'Ankara' ifadesi boşluk doldurma kısmında şirketin yerini söylerken kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 49
8d (Yemek Kültürümüz)	Türk kültüründe önemli yeri olan 'kebab' a yer verilmiştir. Lokantada en çok yedikleri yemeğin kebab olduğu belirtilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 49
2b (Şehirlerimiz)	Boşluk doldurma kısmında 'İstanbul' ve ilçesi olan 'Taksim'e' yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 51

Tablo 5'in devamı

8d (Yemek Kültürümüz)	'Saat Kaç? / Saat Kaçta?' konusu altında hem okuma metninde hem de doğru-yanlış kısmında 'döner' yemeğine yer verilmiştir. Burada kullanılan kalıp, 'Döner yemek istiyor.' şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 51
2b (Şehirlerimiz)	Soru-cevap bölümünde 'İzmir' şehrine yer verilmiştir. Kullanılan kalıp, 'İzmir'e gitmek istiyor musun?' şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 51
2b (Şehirlerimiz)	Soru-cevap bölümünde 'İstanbul' şehrine yer verilmiştir. Burada kullanılan kalıp, 'İstanbul'da nereye gitmek istiyorsunuz?' şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 51
2b (Şehirlerimiz)	'Neyi? / Nereyi?' konusu kapsamında yer alan okuma ve boşluk doldurma kısmında altı kez 'Antalya' şehrine yer verilmiştir. Antalya'da deniz, otel ve müze olduğu bilgisi metinde yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 52

Tablo 5'in devamı

2a (Ülke)	'Ne zamandan beri?' konusu kapsamında yer alan örneklerde 'Türkiye' ifadesine iki kez yer verilmiştir. Bu ifadeler, 'Türkiye'de yaşıyorum.' Şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 52
5b/2b (Camiler) (Şehirlerimiz)	4. ünite olan 'Ailem ve Çevrem' ünitesi başında Konya'dan bir cami fotoğrafı yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 57
1e (Aile Kurumu)	'Ailem ve Çevrem' ünitesinde soyağacına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 59
2b/1e (Şehirlerimiz) (Aile Kurumu)	Soy ağacının altında verilen akrabalık ilişkilerini açıklayan metinlerde aile üyelerinin yaşadıkları yerler belirtilmiş ve bu kapsamda 'Bursa' verilen yerlerden biri olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 59
2b (Şehirlerimiz)	Soy ağacının altında verilen yaşanan yerlerde aile üyelerinden birinin yaşadığı yer söylenirken 'İzmir' şehrine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 59
2b (Şehirlerimiz)	Aileyi tanıtan okuma metni içerisinde memleketleri söylenirken 'Erzurum' şehrine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 60

Tablo 5'in devamı

2b (Şehirlerimiz)	Aileyi tanıtan okuma metninde evin yeri söylenirken İstanbul'un ilçesi olan 'Merter' e yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 60
2b (Şehirlerimiz)	Dinleme bölümünde yer alan kendini tanıtmama metninde üç kez 'Bursa' şehrine yer verilmiştir. Buradaki ifadeler; 'Bursalıyım, Bursa'da...' Şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 61
2b (Şehirlerimiz)	'Dünyada Biz' başlığı altında yer alan 'Komşularım' metninde 'Sivas' şehrine yer verilmiştir. Buradaki ifade 'Sivaslıyız' şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 62

Tablo 5'in devamı

tt2b (Şehirlerimiz)	'Komşularım' isimli okuma metni içerisinde iki kez 'İstanbul', bir kez de 'Üsküdar' iadesi yer almıştır. İstanbul ifadeleri; 'İstanbul'da yaşıyoruz.' ve 'İstanbul'da çalışmıyor.' Şeklindedir. İstanbul' un ilçesi olan 'Üsküdar' ifadesi de 'Üsküdar' da oturuyoruz.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 62
2c/3a(Doğal Güzellikler) (Tarihi ve Doğal Güzellikler)	'Komşularım' isimli okuma metninin altında 'İstanbul boğazı' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 62
2b (Şehirlerimiz)	Doğru- yanlış bölümünde nereli oldukları söylenirken 'Sivas' a yer verilmiştir. Bu ifade 'Sivaslılar' şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 63
2b (Şehirlerimiz)	'Dünyada Biz' konusu altında yer alan okuma metninde arkadaş tanıtılırken 'İstanbul' ifadesi yer almıştır. Bu ifade 'İstanbul'da öğrenci.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 64

Tablo 5'in devamı

5a/6a (Dini Bayramlar) (Ahlaki Değerlerimiz)	'Benim Ülkem' konusu kapsamında yer alan görsellerde 'bayram şekeri' yazılmış ve görseline yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 66
2b (Şehirlerimiz)	'Benim Ülkem' konusu kapsamında yer alan dil bilgisi kısmında İstanbul'un ilçesi olan 'Fatih' yer almıştır. Bu yer veriş; 'Fatih belediyesi' şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 66
2b (Şehirlerimiz)	'Benim Ülkem' konusu kapsamında yer alan okuma metninde 'İstanbul' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; 'İstanbul'da nerede kalıyorsun?' şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 66
8d (Yemek Kültürümüz)	'Benim Ülkem' konusu kapsamında yer alan okuma metninde 'Türk yemekleri nasıl?' ifadesi genel olarak yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 67
1f (Eğitim Kurumu)	Boşluk doldurma kısmında 'İstanbul Üniversitesi...' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 67
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Galata Kulesi' fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 67

Tablo 5'in devamı

8d (Yemek Kültürümüz)	Boşluk doldurma kısmında 'Türk kahvesi' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 67
2c/2b (Doğal Güzellikler) (Şehirlerimiz)	Boşluk doldurma kısmında 'İstanbul boğazı' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 67
2b (Şehirlerimiz)	Boşluk doldurma kısmında İstanbul'un ilçesi olan 'Taksim'e yer verilmiştir. Bu ifade; '... Taksim İlkokulunda çalışıyor.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 67
1a (Başkent)	Boşluk doldurma kısmında 'Türkiye'nin başkenti' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 17
1a (Başkent)	'Türkiye'nin başkenti neresi?', 'Türkiye'nin başkenti Ankara.' İfadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 69
2b (Şehirlerimiz)	'Günlük Türkçe' kısmında 'ile; vasıta' eki verilirken İstanbul'un ilçesi olan 'Taksim'e yer verilmiştir. İfadede; '... Taksim'e gidiyorum.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 69

Tablo 5'in devamı

8d (Yemek Kültürümüz)	4. ünitenin 'Genel Tekrar' bölümünde boşluk doldurma kısmında 'Türk baklavası' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 73
2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	5. ünite olan 'Geldim' ünitesinin başında Rize'den bir köy fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 73
3d (Tarihimizden Ünlü Kişiler)	5. ünite olan 'Geldim' ünitesinde, Kanuni Sultan Süleyman'ın fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 74
2b (Şehirlerimiz)	Kanuni Sultan Süleyman'ın hayatı verilirken, doğduğu yer olan 'Trabzon'a yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 74
3d	Kanuni Sultan Süleyman'ın hayatı verilirken '46 yıl Osmanlı Devleti'ni idare etti.' İfadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 74
3d (Tarihimizden Ünlü Kişiler)	Kanuni Sultan Süleyman'ın hayatı verilirken evlendiği kişi olan 'Hürrem Sultan' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 74

Tablo 5'in devamı

4b (Şairlerimiz)	5. ünite olan 'Geldim' içerisinde 'Yahya Kemal Beyatlı'nın fotoğrafına yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 74
4b (Şairlerimiz)	'Yahya Kemal Beyatlı' ismine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 74
2b (Şehirlerimiz)	Yahya Kemal Beyatlı'nın hayatı verilirken liseyi tamamladığı yer olarak 'İstanbul' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 74
4d (Tarihimizden Ünlü Kişiler)	Soru-cevap bölümünde "Kanuni Sultan Süleyman" ismi kullanılarak üç kez soru sorulmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 74
4b (Şairlerimiz)	Soru-cevap bölümünde Yahya Kemal Beyatlı'nın ismi iki kez kullanılarak hayatına dair iki kez soru sorulmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 74
2b (Şehirlerimiz)	'Hayatlar' başlıklı okuma metinlerinde doğulan ve yaşanan yer olarak iki kez 'Bursa' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 74
2b (Şehirlerimiz)	'Hayatlar' başlıklı okuma metinlerinde üniversiteye gidilen yer olarak 'İstanbul' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı Sayfa 74

Tablo 5'in devamı

2b (Şehirlerimiz)	'Hayatlar' başlıklı okuma metinlerinde 'Adana' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 74
1f (Eğitim Kurumu)	'Hayatlar' başlıklı okuma metinlerinde 'Ankara Hukuk Fakültesi' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 74
2b (Şehirlerimiz)	'Hayatlar' başlıklı okuma metinlerinde 'Ankara' ifadesi yer aldı. Bu ifade, 'Ankara'da bir ev aldık.' şeklinde oldu.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 75
2b (Şehirlerimiz)	'Hayatlar' isimli okuma metinlerinde İstanbul'un ilçesi olan 'Şişli'ye yer verilmiştir. Bu yer veriliş; 'Şişli'de bir kafe açtık.' şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 75
2b (Şehirlerimiz)	'Hayatlar' isimli okuma metinlerinde 'İzmir' ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade; 'Yarın İzmir'de şube açıyorlar.' şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 75
2b (Şehirlerimiz)	Boşluk doldurma kısmında 'Adana' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; 'Adana'da çalışıyor.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 75

Tablo 5'in devamı

2b (Şehirlerimiz)	Boşluk doldurma kısmında 'İstanbul' ifadesi yer almıştır. Bu ifade, 'İstanbul'a taşındılar... ' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 75
5a (Dini Bayramlar)	Örnekler kısmında 'bayram' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 77
2b (Şehirlerimiz)	'Ankara' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade; 'Ankara'ya gittim.' şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 77
2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Günlük Türkçe' kısmındaki örneklerde "Sapanca" ifadesi yer almıştır. '... Sapanca'ya gittik.'	A1 Ders Kitabı, Sayfa 77
2b (Şehirlerimiz)	'Ulaşım, İletişim' konusu kapsamında "Taksim'e Gittim." başlığı kullanılarak İstanbul'un ilçesi olan Taksim' e yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 78
2b/8a (Şehirlerimiz) (Köy, Şehir ve Yayla Hayatı)	"Taksim'e Gittim" başlıklı metinde iki kez 'Taksim' ifadesi yer almıştır. Bu ifadeler; '... Taksim'e gitmek, ... Taksim'de otobüsten indim... ' şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 78

Tablo 5'in devamı

2b/8a (Şehirlerimiz) (Köy, Şehir ve YaylaHayatı)	“Taksim’e Gittim” başlıklı okuma metninde ‘Bağcılar’ ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 78
2b/8a (Şehirlerimiz) (Köy, Şehir ve Yayla Hayatı)	“Taksim’e Gittim” başlıklı okuma metninde ‘İstiklal Caddesi’ ifadesi iki kez yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 78
2b/8a (Şehirlerimiz) (Köy, Şehir ve Yayla Hayatı)	“Taksim’e Gittim” başlıklı okuma metninde ‘İstiklal Caddesi’ ifadesi iki kez yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 78
2b (Şehirlerimiz)	Soru-cevap, doğru-yanlış ve boşluk doldurma kısımlarında beş kez ‘Taksim’ ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 78
2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	“Gitmek İstedim” konusunda ‘Marmaris’ ifadesi yer almıştır. Bu ifade; ‘Geçen yaz Marmaris’e gitmek istediler.’ şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 80
2b (Şehirlerimiz)	Boşluk doldurma kısmında ‘Taksim’ ifadesi yer almıştır. Bu ifade; “Niçin Taksim’e gittiniz?” şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 80

Tablo 5'in devamı

2b (Şehirlerimiz)	Dinleme kısmında 'Şişli' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; '...Şişli'ye gittiler.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 81
2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	Pratik kısmında üç kez 'Fethiye' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifadeler; 'Geçen yaz tatil için Fethiye'ye gittik.', 'Fethiye güzel miydi?', 'Fethiye kalabalık mıydı?' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 81
2b (Şehirlerimiz)	Dinleme kısmında iki kez 'İstanbul' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 85
2b (Şehirlerimiz)	5. ünite Genel Tekrar kısmında beş kez 'Ankara' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 86
2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	5. ünite Genel Tekrar kısmında 'Alanya' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade '...Alanya'da tatildegdik... ' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 86
2b (Şehirlerimiz)	5. ünite Genel Tekrar kısmında iki kez İstanbul ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 86
2b (Şehirlerimiz)	5. ünite Genel Tekrar kısmında 'Sirkeci Tren İstasyonu' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 86

Tablo 5'in devamı

2b (Şehirlerimiz)	'Tokat' şehrine yer verilmiştir. Bu ifadeler; '... Tokat'ta doğdu.', 'Tekrar Tokat'a döndü.', 'Tokat'ta bir dükkân açtı.' şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 86
2b (Şehirlerimiz)	'Amasya' şehrine yer verilmiştir. Bu yer veriliş; '... ortaokul için Amasya'ya gitti.' şeklinde olmuştur.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 86
2b/ 3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	6.ünite olan 'Geleceğim' ünitesinin başında Mardin'den bir fotoğrafa yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 89
5a (Dini Bayramlar)	'Ramazan Bayramı' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 90
5a/6a (Dini Bayramlar) (Ahlaki Değerlerimiz)	'... el öpmek...' ifadesi üç kez yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 90
5a/6a (Dini Bayramlar) (Ahlaki Değerlerimiz)	'Bayram harçlığı' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 90
6a (Ahlaki Değerlerimiz)	'... komşularımızı ve akrabalarımızı ziyaret edeceğiz.' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 90

Tablo 5'in devamı

8d (Yemek Kültürümüz)	Dil bilgisi kısmında 'kadayıf' ifadesine ve görseline yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99
8d (Yemek Kültürümüz)	Dil bilgisi kısmında 'baklava' ifadesine yer verilmiştir ve kadayıf ile kıyaslanmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99
2b (Şehirlerimiz)	Boşluk doldurma kısmında 'Antalya' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99
2b (Şehirlerimiz)	Boşluk doldurma kısmında 'Trabzon' ifadesi yer almıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99
2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	Dinleme kısmında 'Gaziantep'te bulunan "Zeugma Müzesi" nde yer alan bir görsele yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99
2c/3a (Doğal Güzellikler) (Tarihi ve Turistik Yerler)	Dinleme kısmında 'Kapadokya' görseline yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99
2b (Şehirlerimiz)	Dinleme kısmında iki kez 'İstanbul' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99
2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	Dinleme kısmında "Mardin" den" bir fotoğrafa yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99

Tablo 5'in devamı

3a/2c (Tarihi ve Turistik Yerler) (Doğal Güzellikler)	Dinleme kısmında dört kez 'Kapadokya' ifadesi kullanılmış ve 'Kapadokya' tanıtılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99
2b (Şehirlerimiz)	Dinleme kısmında Gaziantep tanıtılmış ve dört kez 'Gaziantep' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	Dinleme kısmında 'Zeugma Mozaik Müzesi' kullanılmış.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99
8d (Yemek Kültürümüz)	'Beyran Çorbası' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99
8d (Yemek Kültürümüz)	'Antep Baklavası' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99
2b/3a (Şehirlerimiz) (Tarihi ve Turistik Yerler)	'Mardin' ifadesi beş kez kullanılmış ve Mardin tanıtılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99
3a (Tarihi ve Turistik Yerler)	Mardin tanıtılırken 'eski taş evler' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99
2d (Bölgesel Ürünler)	'Antep Fıstığı' ifadesi kullanılmıştır.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99
2b (Şehirlerimiz)	'İstanbul' ifadesi üç kez kullanılmış dinleme metninde.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 99

Tablo 5'in devamı

2b (Şehirlerimiz)	'Ankara' ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade, "Ankara'daki okula gidecek." Şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 100
2b (Şehirlerimiz)	Boşluk doldurma kısmında 'Mersin' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 100
2b (Şehirlerimiz)	Boşluk doldurma kısmında 'İstanbul' ifadesine yer verilmiştir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 100
2b (Şehirlerimiz)	Boşluk doldurma kısmında 'Taksim' ifadesi yer almıştır. Bu ifade; "Taksim'deki restoran..." şeklindedir.	A1 Ders Kitabı, Sayfa 100

Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1'in Kültürel Unsurlar Tablosunda yer bulan kültürel öğelerine bakıldığında elde edilen bulgular şu şekildedir:

- Kitapta kültürel unsurlarımızdan biri olan coğrafya alanıyla ilgili şehirlerimize diğer kültürel unsurlarımızdan daha çok yer verilmiştir. Bunlardan: "İstanbul, Bingöl, Mersin, Rize, Edirne, Adana, Konya, Trabzon, Erzurum, Sivas, Tokat, Muğla, Amasya, Mardin, Ankara, Bursa, İzmir, Nevşehir, Sakarya, Antalya, Gaziantep" kitapta yer alan isimler olmuştur. Bu illerden "İstanbul, İstanbul Boğazı (hem fotoğraf olarak hem ismen), Ortaköy, Galata Kulesi (fotoğrafı kullanılmış), İstiklal Caddesi, Sirkeci Tren İstasyonu'yla; Mardin, taş evleriyle; İzmir, Saat Kulesi ve Alaçatı tarihi evleriyle; Nevşehir, Kapadokya'sıyla; Bursa, Uludağ'la; Gaziantep (tanıtılmış), Zeugma Mozaik Müzesi (fotoğrafa yer verilmiş), Antep baklavası, Beyran çorbası, Antep fıstığıyla" haritadaki yeri, büyük bir şehir olup olmadığı, doğal güzellikleri, yemekleri ve tarihi açısından öne çıkan yönleriyle ele alınırken diğer şehir ve mekanlar ya fotoğraf olarak ya da sadece cümle içinde kelime olarak geçirilerek kullanılmıştır. "İstanbulluyum, Bursalıyım, Edirne'den geldim." gibi. "İstanbul- Bağcılar- Fatih- Merter- Şişli- Taksim, Ankara- Çankaya, Bursa- Uludağ,

Sakarya- Sapanca, Antalya- Alanya, Muğla- Bodrum- Marmaris- Fethiye, İzmir- Çeşme- Alaçatı” gibi bazı şehirler de kültür ve turizm açısından öne çıkan ilçeleriyle birlikte metinlerde kullanılmıştır.

- Yeme içme kültürüyle ilgili “kebab, döner, baklava, Antep baklavası, Beyran çorbası, Türk kahvesi, Türk baklavası, kadayıf, Antep fıstığı” ifadelerine yer verilmiştir. Baklavanın yanı sıra Antep baklavası, fıstık yerine Antep fıstığı ifadelerinin kullanılmasında bu ürünlerin Antep’e özgü lezzet detaylarına sahip olduğu; ayrıca Antep ile Gaziantep’in kastedildiği vurgulanmak istenmiş olabilir. Aynı şekilde Türk kahvesi ve Türk baklavası ifadeleriyle de bu ürünlerin kendilerine ait olduğu iddiasında bulunan Yunanistan’dan farklı Türk lezzet detaylarını taşıdıkları anlatılmaya çalışılmış olabilir.

- Kültür unsurlarından tarihle ilgili: “Osmanlı Devleti, Kanuni Sultan Süleyman, Hürrem Sultan ve Zeugma Mozaik Müzesi” gibi ifadeler yer almıştır. Bu isimlerden Osmanlı Devleti ve Hürrem Sultan sadece isimleri geçirilerek kullanılırken, Kanuni Sultan Süleyman’ın hayatına ve Zeugma Mozaik Müzesi’ne daha detaylı yer verilerek tanınmaları, tanıtılmaları amaçlanmıştır.

- Bizi en iyi temsil eden kurumlarımızdan “Ankara Hukuk Fakültesi, İstanbul Üniversitesi” sadece ismen kullanılmıştır.

- Edebi kültürümüz açısından ise “Yahya Kemal Beyatlı”nın fotoğrafına ve hayatına yer verilmiştir.

- İslam kültürümüzü yansıtan dini değerler kapsamında da “Ortaköy camisi, cami, camiye gitmek, namaz kılmak, bayram namazı kılmak, bayram, Ramazan Bayramı, bayram şekeri, bayram harçlığı, bayram ziyareti, baklava ikram etmek, el öpmesi, hayırlı bayramlar” kelimeleri kullanılmıştır.

Araştırma çerçevesinde incelenen kitaptan elde edilen verilerden hareketle şunları söylemek mümkündür: “Kitapta Türkiye’nin farklı coğrafyalarından şehirlere yer verilmiştir. Bahsi geçen şehirlerin büyük bir bölümü şehri tanıtmaya mantığından uzak sadece isimlerini geçirmek şeklinde olmuştur. Kitapta en çok şehirlerden, sonra dini öğelerden, daha

sonra yemek kültüründen ve tarihten fakat en az sanattan bahsedilmiştir fakat bununla birlikte kitapta hiç kullanılmayan kültürel öge Türk milli benliğini yansıtan isim ve mekanlar olmuştur.

Çalışma kapsamında incelenen üç kitabın üçünün de en çok ele aldığı kültürel ögenin şehirler olması ve bunların çoğunlukla ismen kullanılması bu üç kitabın da temel seviye Türkçe öğretim kitapları olması olabilir. Çünkü bu seviye kitaplarda kullanılabilecek cümle kalıpları ve kelime sayısı daha fazla söz söylemeye imkan vermeyeceğinden bu kadarla yetinilmiş olması muhtemeldir. Diğer kültürel ögelerin çoğunlukla sadece isim olarak cümlede kullanılmaları yine aynı şekilde açıklanabilir. Bunun yanı sıra üç kitapta da dini bayramlarımızdan sadece Ramazan Bayramının konu edilmesi ise diğer dini bayramımız olan Kurban Bayramının henüz kültürümüze çok yabancı olan ve farklı kültürel yapılardan gelen öğrencilerin bu bayrama özel detayları öğrendiklerinde bundan rahatsız olma olasılıklarının olmasına bağlanabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabı incelendiğinde kültürel unsurlar açısından elde edilen bulgulardan şu sonuçlara ulaşılmıştır: Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabında genel olarak Türk kültür unsurlarına özellikle çeşitlilik açısından çok az yer verilmiştir. Kitapta en çok coğrafi alt öğelerden şehirlere yer verildiği tespit edilmiştir. Farklı coğrafyalardan şehirlere yer verilmiş olsa da Ankara ve İstanbul dışındaki şehirlerin sadece isimleri cümle içinde kullanılmıştır. İstanbul ve Ankara ise diğerlerine oranla daha detaylı aktarılmıştır. Bu iki şehir dışındaki diğer illerin büyük çoğunluğunun Ankara'ya yakın iller olmasının sebebi, Gazi Üniversitesi'nin Ankara'da olmasından ve kitabın bu üniversitenin öğretim üyelerince hazırlanmış olmasından dolayı olabilir. Kitapta ikinci derecede en çok kullanılan kültürel öge yiyecek-içecek olmuş, üçüncü derecede milli benliğimizi yansıtan isim ve mekanlar olmuş, bunu müzik ve sanatla kurumlar takip etmiştir. Kitapta milli benliğimizi yansıtan kültürel unsurlar, araştırma kapsamında incelenen diğer iki kitaba oranla oldukça tatminkar düzeyde kullanılmıştır. Ayrıca kitap, Türk kültürüne ait öge çeşitliliği açısından Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1'den sonra, ikinci derecede zengindir.

Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1 incelendiğinde kültürel unsurlar açısından elde edilen bulgulardan şu sonuçlara ulaşılmıştır: Araştırma çerçevesinde incelenen Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1'den elde edilen verilerden hareketle şunları söylemek mümkündür: “Kitap, Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabından ve Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1'den kültürel öge çeşitliliği açısından daha zengindir. Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabında olduğu gibi bu kitapta da en çok kullanılan kültürel alt öge şehirler ve şehirle birlikte anılan mekanlar olmuştur. İkinci sırada en çok kullanılan kültürel öge yiyecek ve içecekler, daha sonra da dini unsurlar olmuştur. Bu kitapta da dini unsurların çoğu Ramazan Bayramı çerçevesinde kullanılmıştır. Kitap, Türk tarihinden ve sanattan isimlere de yine Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabına oranla daha fazla yer vermiş olsa da milli benliğimizi yansıtan unsurlara hem Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey

Ders Kitabından daha az hem de kendi içinde yok denecek kadar daha az yer vermiştir.

Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1 incelendiğinde kültürel unsurlar açısından elde edilen bulgulardan şu sonuçlara ulaşılmıştır: Araştırma çerçevesinde incelenen kitaptan elde edilen verilerden hareketle şunları söylemek mümkündür: “Kitapta Türkiye’nin farklı coğrafyalarından şehirlere yer verilmiştir. Bahsi geçen şehirlerin büyük bir bölümü şehri tanıtmaya mantığından uzak sadece isimlerini geçirmek şeklinde olmuştur. Kitapta en çok şehirlerden, sonra dini öğelerden, daha sonra yemek kültüründen ve tarihten fakat en az sanattan bahsedilmiştir fakat bununla birlikte kitapta hiç kullanılmayan kültürel öge Türk milli benliğini yansıtan isim ve mekanlar olmuştur.

Araştırma çerçevesinde elde edilen sonuçlardan hareketle alanda çalışan kitap yazarlarına, konuyla ilgili araştırmacılara ve bakanlıklara şu önerilerde bulunulabilir:

- İncelenen yabancılar için Türkçe öğretimi ders kitaplarında genel olarak Türk kültür öge çeşitliliğine az yer verildiğinden bu unsurlara olması gereken düzeyde yer verilmesi Türkçenin öğrenilmesini, deyim ve atasözlerinin kavranması ve kullanılmasını kolaylaştırabilir; Türk insanının ve Türkiye’nin daha iyi tanınmasını sağlayabilir.

- Kitaplarda Türk kültür unsurlarının dengeli dağıtılmadığı görüldüğünden bu hususta ilgili oranların programda daha net hale getirilmesi kitap hazırlayanlar için bir ölçü olması açısından değerli olabilir.

- Araştırmaya konu olan üç ders kitabında kültür unsurlarından en çok coğrafya alanı içinde yer alan şehirlere, bu şehirlerden de ağırlıklı olarak birkaçına yer verildiği görülmüştür. Bu yer veriş, çoğunlukla şehri tanıtan özelliklerden ziyade sadece şehrin ismini vermek şeklinde olmuştur. Dolayısıyla daha çok sayıda şehirden bahsetmek, bu şehirlerin kendilerine has yemek kültürlerini, düğün-bayram vb. geleneklerini işlemek Türkçenin yabancılar tarafından ilgi duyulan bir dil olmasını, öğrencilerin öğrenmeye dair motivasyonlarının artmasını sağlayabilir. Hatta bu unsurların gereken düzeyde kitaplarda yer alması ilgi ve merak doğuracağından ülke turizmine de dolaylı anlamda katkıda bulunabilir.

- Araştırma sonucunda kitaplarda Türk milli benliğini yansıtacak isim ve mekanlara çok az yer verildiği görüldüğünden Atatürk, İstiklal Marşı, milli bayramlar, bayrak, Kurtuluş

Savaşı vb. gibi ifadelerle hangi oranda yer verilmesi gerektiğine de programda daha net yer verilmesi kitap yazarlarına yardımcı olabilir.

- Araştırma neticesinde ders kitaplarındaki kültür içerikli etkinliklerin yetersiz olduğu ve hemen hemen aynı türden etkinliklere yer verildiği tespit edilmiştir. Dolayısıyla her ünite ve konuyu aynı türden etkinliklerle öğretmeye ya da pekiştirmeye çalışmak, Türkçe öğretimini de monoton hale getirebilir ve kültürümüzün öğrenilmesini zorlaştırabilir. Bu nedenle daha farklı türden etkinliklere yer verilmesinin yanı sıra kültürel öğeleri içeren türden etkinliklere yer verilmesi daha faydalı olabilir.

5.1. Tartışma

Bu tez çalışmasında yabancılara Türkçe öğretimi alanında seçilen üç kitap olan “Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabı, Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1, Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1” Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metninde yer alan hususlara göre incelenmiştir. Bu kitaplar kültürel unsurların varlığı ve varlığının derecesi noktasında öncesinde oluşturulmuş kültürel unsurlar tablosuna göre detaylıca ele alınmıştır. Kitaplar incelendikten sonra her bir kitap önce kendi içerisinde, ardından birbirleriyle değerlendirilmiştir. En son olarak da yabancılara Türkçe öğretimi alanında daha önce yapılan benzer çalışmalarla karşılaştırılmıştır.

Araştırılan üç kitapta da yer alan metinlerde, sorularda, etkinliklerde yani kitaplarda yer alan hemen her öğede kültür unsurları ele alınmıştır. Bu unsurlar her bir kitapta yer aldığı orijinal halleriyle gözler önüne serilmiştir. Daha önce başka yazarlar tarafından Gazi TÖMER A1 ve Yedi İklim A1 kitapları ayrı ayrı kültürel unsurlar açısından ele alınmıştır. Fakat bu çalışmada incelenen 3 kitap daha önce bir araya getirilip birbirleriyle karşılaştırma yapılmamıştır. Özellikle Anahtar A1 kitabı, piyasaya henüz çok yeni sürülen kitap olması nedeniyle incelemeye konu olmamıştır. Bu nedenle hazırlanan tez, alana yenilik katacaktır, farklı bakış açıları geliştirecektir.

İncelenen “Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey Ders Kitabı, Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı A1, Anahtar Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1” kitaplarında bazı kültürel unsurların eksik olduğu

tespit edilmiştir. Türk kültürüne ilişkin ögeler çok az kullanılmıştır. Yazılı ve yazılı olmayan yani somut olmayan kültürel miras (SÖKÜM), tüm kültürel miras ürünleri ele alındığında incelenen A1 düzey kitaplarda minimum düzeyde kültürel öge kullanıldığı görülmüştür. Başlık olarak ele alacak olursak her kültürel unsur başlığında yalnızca bir ya da iki kültürel öge kullanılmıştır. “Devlet, coğrafya, tarih, edebiyat, sanat, halk kültürü, spor, din, ahlak” şeklinde oluşturulan kültürel unsurlar başlıklarından “din, ahlak” dışında kalanlarda tekrarlara düşüldüğü görülmektedir. Örneğin coğrafya alanından faydalanılacaksa yalnızca şehir isimleri kullanılmış, şehirleri tanıtıcı özellikler çok fazla verilmemiştir. Verilen şehirlerde de çoğunlukla ülkemizin büyük şehirlerine yer verilmiş yine tekrara düşülmüştür. Kitap boyunca işlenen tüm tema ve konularda aynı şehirlerden yararlanıldığı görülmüştür.

Kitaplarda bu anlamda ciddi eksikliklerin söz konusu olduğu görülmektedir. Ayrıca farklı kültürel unsur olan mimari alana, eski Türk devletleri gibi alanlara da yer verilmemiştir tabloda.

Daha önce bu alanda yapılmış çalışmaların genel sonuçlarına baktığımızda çıkarımların benzer olduğu görülmektedir. Alanda kitapları, kültürel unsurlar alt yapısıyla hazırlayabilmek için ortak bir çalışmaya ihtiyaç vardır. Daha önce benzer tez çalışması yapmış olan Fatma Burcu Bayraktar (Bayraktar,2015) da bu noktada yakın sonuçlara ulaşmıştır. Benzerliğin yaşandığı en önemli nokta kitaplardaki kültürel unsurların yetersizliğidir. Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrenciler, kültür içerikleri daha yoğun kitaplardan öğrenim yapmalıdırlar. Bayraktar (Bayraktar, 2015: 135-138) eleştirisinde “günlük hayatı, dini, ahlâki, kültürel değer ve davranışları, yurt coğrafyasının tanıtımı” gibi noktalarda eksiklikler tespit etmiştir. Bu başlıklar, tez çalışmam açısından düşünülduğünde benzer durumun seçtiğimiz üç farklı kitapta da olduğu söylenebilir. Günlük hayat, kültürel unsurlar eklenmek yerine evrensel şekilde verilmiştir. Fakat Bayraktar (Bayraktar, 2015: 135-138)’in belirttiği “II- Dini, ahlâki, kültürel değer ve davranışlarımız”, bizim seçtiğimiz kitaplarda en çok işlenen öge olmuştur. Özellikle dini bayramlar ve bayramda yapılanlar noktasında. Seçilen kitaplarda görülen diğer eksiklik de milli bayramlarımızın da olması gerektiği gibi işlenmemiş olması.

Benzer bir çalışma daha yapan Uygun (Uygun, 2022) ise TÖMER A1 VE A2 ders

kitaplarında kültürel unsurlar üzerine yaptığı çalışmasında “Türk kültür değerlerinin öne çıkarıldığı” sonucuna ulaşmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda çalışmamız bu sonuçla uyuşmamaktadır. Söz konusu yayının kitabında kullanılan Türk kültür unsurları yabancılarla Türkçe öğretimi alanında bulunan emsallerine göre daha çok kültürel unsur barındırsa da olması gerek düzeyde olmadığı görülmektedir.

Diller için Avrupa Ortak Metninde yer alan düzeylere göre kültürün inanış ve değerler boyutundaki öğeleri A1 düzey için uygun bulunmamaktadır. A1 düzeyinde olması verilmesi gereken bilgiler temel yaşam pratiklerine dayanmaktadır. Fakat bunların içerisinde üniteleri de ele alarak diğer kültürel unsurlar verilebilir.

Yüksek lisans tezini benzer konuda yapmış olan Esmâ Çetinkaya (Çetinkaya, 2018: 368), çalışma sonunda “A1 seviyesi kitabında özgün metinlerden bilgi iletici metin türüne yer verilmemiştir” sonucunu paylaşmıştır. Bu konuda Çetinkaya ile sonuçlarımız benzerlik taşımaktadır. Kitaplarda verilen metinler, olması gerektiğinden daha da çok basitleştirilmiştir. Öğrencilerin metinleri okuduğunda düşünmelerini ya da araştırmalarını gerektirecek öğelere yer verilmediği görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ada, S. (2009). “Bir Yeni Kültür Politikası İçin”. S. Ada ve H. A. İnce (ed.). içinde *Türkiye’de Kültür Politikalarına Giriş*. (s. 81-109). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları: İstanbul.
- Ada, S. (2011). “Kültür Politikamız: Yeni Gelişmeler, Yeni Eğilimler”. S. Ada (ed.). içinde *Sivil Toplum Gözüyle Türkiye Kültür Politikası Raporu*. (s. 35-42). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları: İstanbul.
- Ağaladağ, S. (1998). Genel Türk Tarihi (Orta Asya–Doğu Avrupa). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Akarsu, B. (1982). *Wilhelm Von Humboldt’ta Dil - Kültür Bağlantısı* (2. bs.). Remzi Kitabevi: İstanbul.
- Akay, S. (2006). “Somut olmayan kültürel mirasın tarih araştırmalarında kaynak olma özelliği”. *Milli Folklor Dergisi*, 70, 38-58.
- Akcaoğlu, C. (2017). Somut Olmayan Kültürel Miras ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanımı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- AKMY. (1990). *Atatürk’ün Kültür ve Medeniyet Konusundaki Sözleri*. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını: Ankara.
- Aksan, D. (1990). *Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim 1*. TDK Basımevi: Ankara
- Alpar, M. (2013). “Yabancı dil öğretiminde kültürel unsurların önemi”. *The Journal of Language and Linguistic Studies*, 9(1), 95-106. <https://www.jlls.org/vol9no1/95-106.pdf>
- Alyılmaz, S. (2018). “Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hedef kitlenin/öğrenenin önemi”. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2452-2463.
- Arat, R. R. (1979). *Yusuf Has Hacib Kutadgu Bilig I, Metin*. Türk Dil Kurumu Yayınları: Ankara.

- Arslanoğlu, İ. (2005). “Türk değerleri üzerine bir değerlendirme”. *Felsefe Dünyası Dergisi*, 41, 64-77.
- Artunç, S. (2012). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Şiir Metinlerinden Yararlanma. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Aslan, M. (2012). “Tarihi süreçte Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi: Öğrenci çalışmaları”. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2).
- Avrupa Konseyi. (2013). *Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi*. TELC: Almanya.
- Badem, F. ve Halaç, H. H. (2021). “Kültürel miras: Sistematik literatür incelemesi”. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 171-190.
- Bağcı, A. (2016). “Somut olmayan kültürel mirasın aktifleştirilmesi problemi”. *Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi (KAREFAD)*, 4(2), 167-173.
- Baskın, S., İşcan, A., Karagöz, B. ve Birol, G. (2017). “The use of vocabulary learning strategies in teaching Turkish as a second language”. *Journal of Education and Practice*, 8(9), 126-134.
- Başkan, Ö. (1969). *Yabancı Dil Öğretimi*. Edebiyat Fakültesi Basımevi: İstanbul.
- Başutku, S. ve Durmuş, E. (2018). “Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde B1 düzeyinde kelime öğretim tekniklerinin değerlendirilmesi”. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 1(2), 139-162.
- Bayraktar, F. B. (2015). Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Faydalanılan Kitapların Kültürel Unsurların Aktarımı Açısından Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Besli, E. (2012). “Eski Türkçe ve eski Türk kültürü açısından inanç sistemlerine bağlı kült isimleri”. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1), 401-411.
- Bingöl, C. (2010). Kültürler Arası İletişim Sürecinde Kültür, Kültürel Kimlikler ve Çeviri İlişkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- Bölükbaş, F. ve Keskin, F. (2010). “Yabancı dil olarak Türkçe öğretimde metinlerin kültür

- aktarımındaki işlevi”. *Turkish Studies*, 5(4), 221-235.
- Börekeçi, M. (2006). “Atatürk-dil ve kültür”. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 12(31), 15-21.
- Brandmeyer, C. R. (2004). *Sosyal Güvensizlik*. I. Ergüden (çev). İletişim Yayınları: İstanbul.
- Byram, M. ve Morgan, C. (1994). *Teaching-and-Learning Language-and-Culture*. Multilingual Matters Ltd: Clevedon.
- Caferoğlu, A. (1970). *Türk Dili Tarihi I-II*. Edebiyat Fakültesi Basımevi: İstanbul.
- Can, E. ve Işık, C. (2014). “Türkiye’de ikinci yabancı dil öğretiminde karşılaşılan sorunlar [Problems encountered in second foreign language teaching in Turkey]”. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 43-46.
- Chastain, G. (1988). “Belirginlik, özellik bozulmaları ve hedefler ve konum standartlarındaki yerleştirme hataları”. *Kanada Psikoloji Dergisi / Revue Canadienne de Psychologie*, 42 (3), 297–312. <https://doi.org/10.1037/h0084189>
- Cortazzi, M. and Lixian, J. (1999). “Cultural Mirrors”. Eli Hinkel (ed.). in *Culture in Second Language Teaching and Learning*. (196-219). Cambridge University Press: Cambridge.
- Çakır, M. (2011). “Yabancı dil öğrenme ortamlarında kültürün rolü”. *Millî Eğitim Dergisi*, 190, Bahar 2011, 115-134.
- Çetinkaya, E. (2018). Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kültürel Unsurlar: Yedi İklim Türkçe Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Türkçe Eğitimi Programı, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Çiçek, M. (2024). Alpman Adlı Çizgi Filmin Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültürel Öğeler Bağlamında İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Demir, A. (2010). Yabancılara Türkiye Türkçesi Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşımdan Hareketle Metinlerin İncelenmesinde Dikkat Edilecek Noktalar. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demir, A. ve Açık, F. (2011). “Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürlerarası

yaklaşım ve seçilecek metinlerde bulunması gereken özellikler”. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 51, 72-82.

- Demir, N. (2014). *Dil, Tarih, Kültür ve Edebiyat Araştırmaları-II*. Edge Akademi: Ankara.
- Demirci, E. Ü. ve Gençkaya, Ö. F. (2018). “Türkiye’de kültür politikasının kurumsallaşma sürecine genel bir bakış”. *Türk Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 57-70.
- Demirel, M. (2020). “Türk dili”. *Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 175-197.
- Elveren, A. (2022). *Anahtar A1 Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı*. BeDil Yayınları: Ankara.
- Erol, S. (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Eğitsel Oyunların Kullanımı. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Gleason, H. A. (1969). *Introduction à la Linguistique*. Librairie Larousse: Paris.
- Gök, İ. (2015). Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metnine Göre Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerde Karşılaşılan Ses Olayları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Gültekin, İ., Kalfa, M., Mete, F., Atabey, İ., Eryiğit, A. ve Kılıç, U. (2022). *Yedi İklim Türkçe, Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretimi Ders Kitabı*. Yunus Emre yayınları: Ankara.
- Gümüşçü, O. (2018). “Tarihi coğrafya ve kültürel miras”. *Erdem*, 75, 99-120.
- Gün, M. ve Şimşek, R. (2020). “Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sosyo-kültürel yansımalar”. *Turkish Journal of Primary Education*, 5(1), 46-58.
- Güneş, F. (2013). “Dilbilgisi öğretiminde yeni yaklaşımlar”. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2 (7), 71.
- Güneş, F. (2019). *Türkçe öğretimi: Yaklaşımlar ve Modeller* (6. bs.). Pegem Yayınları: Ankara.
- Güvenç, B. (2002). *Kültürün ABC’si*. Yapı Kredi Yayınları: İstanbul.
- Güzel, D. ve Şimşek, A. (2016). “Milli eğitim şûralarında ders kitapları”. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 172-216.

- Harvey, D. (1999). *Postmodernliğin Durumu*. S. Savran (çev.). Metis Yayınları: İstanbul.
- Haley, M. H. ve Austin, T. Y. (2004). *Content-Based Second Language Teaching And Learning: An Interactive Approach*. Pearson: Newyork.
- Haviland, W., Prins, H., Walrath, D. ve McBride, B. (2008). *Kültürel Antropoloji*. Sarıoğlu, İ. (çev.). Kaknüs: İstanbul.
- Hirschfelder, A., Molin, P. F., Wakim, Y. ve Dorris, M. A. (1999). *American Indian Stereotypes in the World of Children: A Reader and Bibliography*. Scarecrow Press.
- İşık, M. (2014). *Türklerin Kültür Kökeni*. Yediveren: İstanbul.
- İşıktaş Sava, I. (2016). “Dünya dilleri ve Türkçe”, *Dil Araştırmaları*, 10(19), 241-246.
- İnan, A. (1984). *Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler (4. baskı)*. Türk Tarih Kurumu: Ankara.
- İnayet, A. (2007). “Divanü Lûgat-it-Türk’te geçen ‘Çin’ ve ‘Maçin’ adı üzerine”. *Electronic Turkish Studies*, 2(4).
- İnce, A., Öncü, A. ve Ada, S. (2011). “Günümüz Türkiye’inde Kültür Politikaları: Giriş ve Genel Bakış”. *Sivil Toplum Gözüyle Türkiye Kültür Politikası Raporu*, 45-53.
- İşcan, A. (2012). *Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihçesi*. Pegem Akademi: Ankara.
- İşcan, A. (2014). *Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihçesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- İşcan, A. ve Yassıtaş, T. (2018). “Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında kültür aktarımı: Yedi İklim Türkçe öğretim seti örneği (B1-B2 düzeyi)”. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 3(1), 47-66.
- Kağnıcı, D. Y. (2017). “Suriyeli mülteci çocukların kültürel uyum sürecinde okul psikolojik danışmanlarına düşen rol ve sorumluluklar”. *İlköğretim Online Dergisi*, 16(4), 1768-1776.
- Karadüz, A. (2009). “Türkçe öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarının ‘yapılandırmacı öğrenme’ kavramı bağlamında eleştirisi”. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 189-210.
- Karataş, K. ve Ayyıldız, A. (2021). “Bugünün Türkiye’inde göç gerçeği: küresel hareketliliğin neresindeyiz?”. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2)
- Karşlı, Ö. (2016). “Ernst Cassirer’de kültürün anlamı”. *JOMELIPS-Journal of Management*

- Economics Literature Islamic and Political Sciences, 1(2), 38-58.*
- Kılıç, F. (2019). Kültürel Öğeler Açısından Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kaynak İncelemesi: Türkçeye Yolculuk B1-B2 ve Altay Türkçe Öğreniyorum B1-B2 Örnekleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Kızılaslan, İ. (2010). “Yabancı dil öğretmen yetiştirme sürecinde kültürlerarasılık”. *Milli Eğitim Dergisi*, 185, 81-89.
- Korkmaz, Z. (1981). “Cumhuriyet devrinde yazı ve dil inkılabı”. *Milli Kültür Dergisi*, 3(6), 15-20.
- Korkmaz, Z. (1992). *Grammer Terimleri Sözlüğü*. TDK Yayınları: Ankara.
- Köşger, G. (2015). “Yabancı dil öğretiminde kültür aktarımı: Fransız dili örneği”. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 16(2), 409-421.
- Kramsch, C. (1993). *Context and Culture in Language Teaching*. Oxford University Press: Oxford.
- Kurtar, C. ve Somuncu, M. (2013). “Kentsel kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilirliği: Ankara Hamamönü örneği”. *Ankara Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 35-47.
- İSMEP Rehber Kitapları (2024). *Kültürel Mirasın Korunması*. Erişim: 07 Mart 2024
<https://www.ipkb.gov.tr/e-kutuphane-kategorisi/ismep-yayinlari/ismep-rehber-kitaplari/>
- Legendre, P., & Legendre, L. (1998). 1998. *Numerical Ecology*. Second English edition. Elsevier: Amsterdam.
- Larousse Online Sözlük* (2015). Culture, Erişim: 27 Şubat 2024,
<https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/culture/21072?q=culture#20950>
- McFarland, S. (1999). *Barış Çiçeğini Beslemek: Barış Bilimi İçin Bir Model*. The Clio Montessori Series, 11(1), England.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB)*. (1995). *Ders Kitapları Yönetmeliği*. Millî Eğitim Bakanlığı: Ankara.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB)*. (2009). *Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı*. Millî Eğitim Bakanlığı: Ankara.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB)*. (2020). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı*. Millî Eğitim Bakanlığı ve Türkiye Maarif Vakfı Yayınları: Ankara.
- Montessori, M. (1949). *The Absorbent Mind*. The Clio Montessori Series, 1, England.
- Montessori, M. (1995). *Education and Peace*. H. Lane (çev.). Clio Montessori Series

- 10(1949), England.
- Oğuz, Ö. (2013). “Terim olarak somut olmayan kültürel miras”. *Millî Folklor Dergisi*, 25(100), 117-134.
- Oğuz, Ö. (2018). *Somut Olmayan Kültürel Miras Nedir?*. Geleneksel Yayıncılık: Ankara.
- Oruç, Ş. (2016). “Türkçede ana dil ve ana dili. *Journal of Turkish Language and Literature*”, 2(1), 311-322.
- Öndin, N. (2003). *Cumhuriyet'in Kültür Politikası ve Sanat (1923-1950)*. İnsancıl Yayınları: İstanbul.
- Özkabalak, B. (2022). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarının Kullanımı ve Kültürel Etkileşim. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Halkbilimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Öztürkmen, A. (1998). *Türkiye'de Folklor ve Milliyetçilik*. İletişim: İstanbul.
- Özyetgin, M. (2001). *Tarihten Bugüne Türk Dili Alanı*. Ankara Üniversitesi: Ankara.
- Peck, D. (1998). Teaching culture: Beyond language. *New Haven Teachers Institute: Yale*.
- Preteceille, M. A. (2013). *L'éducation interculturelle*. PUF: Paris.
- Rogers, C. R. (1983). “Empatik olmak değeri anlaşılmamış bir varoluş şeklidir” (F. Akkoyun, çev.). Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 1(18), 103-124.
- Shankar, B. ve Swamy, C. (2013). “Creating awareness for heritage conservation in the city of Mysore: Issues and policies”. *International Journal of Modern Engineering Research*, 3(2), 698-703.
- Şahin, Y. (2013). *Farklı Boyutlarıyla Yabancı Dil Öğrenimi ve Öğretimi*. Eğitim Yayınevi: Konya.
- Tapan, N. (1995). “Yabancı dil olarak Almanca öğretiminde yeni bir yöneliş: kültürlerarası bildirişim odaklı yaklaşım”. *Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 11, 149-167.
- Tekin, H. (2004). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Yargı Yayınları: Ankara.
- Temur, N., Kurt, M., Yüce, S., Mehmet, G., Gökalp, Ş., Uluğlar, E., ... ve Bağrıaçık, M. (2017). *Yabancılar İçin Türkçe B2 Orta Düzey*. Gazi TÖMER Yayınları: Ankara.
- Thanasoulas, D. (2001). “The importance of teaching culture in the foreign language classroom”. *Radical Pedagogy*, 3(3), 1-25.
- Tomalin, B. ve Stempleski, S. (2013). *Kültürel Farkındalık*. Oxford Üniversitesi Yayınları: İstanbul.
- Sever, P. (2019). Yeni Hitit Dil Öğretim Seti ile Yedi İklim Dil Öğretim Seti'nin Türkçenin

Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültür Aktarımı Açısından Karşılaştırılması
Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal
Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.

Topaloğlu, A. (1989). *Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü*. Ötüken Neşriyat: İstanbul.

Tuna, O. N. (1990). *Sümer ve Türk Dillerinin Tarih İlgisi ile Türk Dilinin Yaşı Meselesi*. Türk
Dil Kurumu (TDK): Ankara.

Tunay, A. (2010). Avrupa Dil Çerçevesi'nin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders
Kitaplarına Uygulanışının Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Türkçe Sözlük (2017). Ankara: Türk Dil Kurumu (TDK) Erişim: 07 Şubat 2017,
[http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.58999
1679221f7.44530756](http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.589991679221f7.44530756)

Türkçe Sözlük (2017). Ankara: Türk Dil Kurumu (TDK). Erişim: 07 Şubat 2017,
[http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.58999
16b5952c8.66526329](http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5899916b5952c8.66526329)

Türkçe Sözlük (2005). Türk Dil Kurumu (TDK): Ankara.

Sosyal Bilimler Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü (2011). Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA):
Ankara.

UNESCO. (1972). *The Convention Concerning the Protection of the World Cultural and
Natural Heritage*. Paris. Erişim: <http://portal.unesco.org/en>

UNESCO. (2003). *Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural
Heritage*. Erişim: 9 Şubat 2025,

<https://www.unesco.org.tr/Pages/98/151/UNESCO-Millî-Komisyonlar-Tüzüğü>

UNESCO. (2003a). *Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi*. Erişim: 9 Şubat
2025,

<https://www.unesco.org.tr/Pages/98/151/UNESCO-Millî-Komisyonlar-Tüzüğü>

UNESCO. (2003b). *UNESCO Millî Komisyonlar Tüzüğü*. Erişim: 9 Şubat 2025.

<https://www.unesco.org.tr/Pages/98/151/UNESCO-Millî-Komisyonlar-Tüzüğü>

UNESCO. (2003c). *İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi*. Erişim: 9
Şubat 2025,

<https://www.unesco.org.tr/Pages/98/151/UNESCO-Millî-Komisyonlar-Tüzüğü>

UNESCO. (2003d). Erişim: 9 Şubat 2025.

<https://www.unesco.org.tr/Pages/98/151/UNESCO-Millî-Komisyonlar-Tüzüğü>

UNESCO. (2003e). Erişim: 9 şubat 2025.

<https://www.unesco.org.tr/Pages/98/151/UNESCO-Millî-Komisyonlar-Tüzüğü>

Uygun, M. (2022). Metropol Yayınları TÖMER Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti (A1-A2) Ders Kitabının Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Bağlamında İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Uygur, N. (1984). *Dilin Gücü, Denemeler*. Birim Yayınları: İstanbul.

Uygur, N. (2018). *Kültür Kuramı*. Yapı Kredi Kültür Sanat: İstanbul.

Ünsal, Y. ve Güneş, B., (2004). “Bir kitap inceleme çalışması örneği olarak MEB lise 1 sınıf fizik fen kitabının eleştirel olarak incelenmesi”. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2, 3, 305-321.

Vardar, B. (1998). *Dilbilimin Temel Kavram ve İlkeleri*. Türk Dil Kurumu Yayınları: Ankara.

Yalçın, A. (2002). *Türkçe Öğrenim Yöntemleri*. Akçağ Yayınları: Ankara.

Yavuz, F., Keleş, R. ve Geray, C. (1973). *Şehircilik Sorunları Uygulama ve Politika*. Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları: Ankara.

Yeşil, S. (2013). “Kültür ve kültürel farklılıklar: liderlik açısından teorik bir değerlendirme”. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(44), 52-81.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayınları: Ankara.

Yüce, S. (2005). “İletişim ve dil: yöntemler, Avrupa dil portföyü Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi”. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1(1), 81-88.